

ЦАХИМ ХӨГЖИЛ,
ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ЯАМ

УХААЛАГ
ЗАСАГЛАЛ

УХААЛАГ
ЭДИЙН
ЗАСАГ

УХААЛАГ
ДЭД БҮТЭЦ

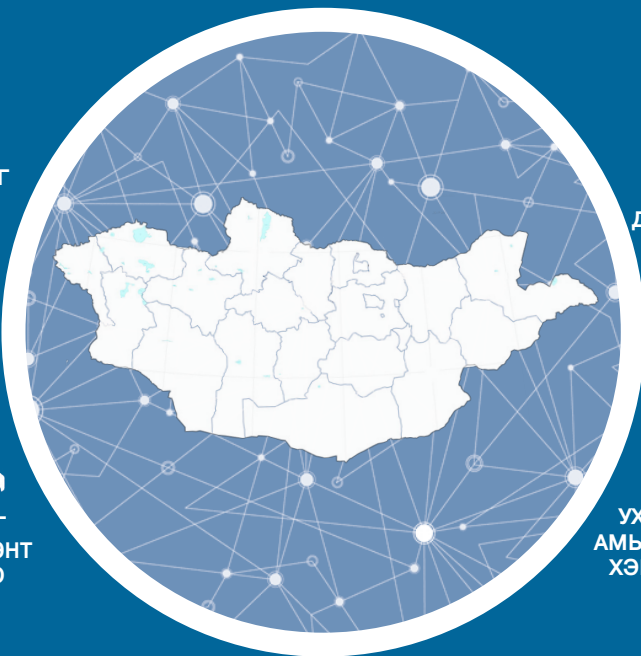
УХААЛАГ
ХӨДӨЛГӨӨНТ
ХОЛБОО

УХААЛАГ
АМЬДРАЛЫН
ХЭВ МАЯГ

УХААЛАГ
ОРЧИН

МОНГОЛ УЛС:
АЙМГУУДЫН
ЦАХИМ ШИЛЖИЛТИЙН
ТАЙЛАН 2023

Улаанбаатар хот, 2023 он

Монгол Улс: Аймгуудын цахим шилжилтийн тайлан 2023

Мэдээллийг нэгтгэсэн: *Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газрын аймаг дахь хэлтсийн дарга, албан хаагчид.*

Эмхэтгэсэн:

Ж.Эрхэмбаатар	<i>Цахим хөгжил, харилцаа холбооны Дэд сайд,</i>
П.Батбаатар	<i>Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газрын Дарга,</i>
Б.Мягмарнаран	<i>И-Монгол академи УТҮГ-ын Захирал,</i>
Б.Баялагмаа	<i>Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яамны Нийтийн мэдээллийн дэд бүтцийн хэлтсийн Дэмжих систем хариуцсан мэргэжилтэн,</i>
Б.Лхагвадолгор	<i>Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яамны Нийтийн мэдээллийн дэд бүтцийн хэлтсийн Дэмжих систем хариуцсан мэргэжилтэн,</i>
Ц.Ану-Үжин	<i>Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газрын Хамтын ажиллагаа, хэрэглэгчийн үйлчилгээний хэлтсийн Олон нийттэй харилцах мэргэжилтэн,</i>
Ж.Даваасүрэн	<i>Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газрын Чанар хяналтын газрын мэргэжилтэн,</i>
Г.Буянзаяа	<i>И-Монгол академи УТҮГ-ын Салбар дундын зохицуулалтын газрын Процесс аналит,</i>
Э.Пүрэвдаваа	<i>И-Монгол академи УТҮГ-ын Салбар дундын зохицуулалтын газрын Шинжээч,</i>

Хянан тохиолдуулсан:

Б.Ганбат	<i>Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдын Зөвлөх,</i>

Хэвлэлийн хэмжээ: 200x250мм

Хэвлэлийн хуудас: 27.75х.х

ГАРЧИГ

Өмнөх үг	5	6. ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ	80
Судалгааны аргачлал	7	7. ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ	87
НЭГ. АЙМГУУДЫН ЦАХИМ ШИЛЖИЛТИЙН БЭЛЭН БАЙДАЛ БОЛОН ХЭРЭГЖИЛТ	15	8. ДОРНОГОВЬ АЙМАГ	95
1.1. Аймгуудын цахим шилжилтийн бэлэн байдлын ерөнхий үнэлгээ	16	9. ДОРНОД АЙМАГ	103
1.1.1. Удирдлага ба Манлайлал	17	10. ДУНДГОВЬ АЙМАГ	110
1.1.2. Хандлага	17	11. ЗАВХАН АЙМАГ	118
1.1.3. Ур чадвар	18	12. ОРХОН АЙМАГ	126
1.1.4. Дэд бүтэц	18	13. ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ	134
1.1.5. Инновац	19	14. ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ	142
1.2. Аймгуудын цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн ерөнхий үнэлгээ	20	15. СҮХБААТАР АЙМАГ	149
1.2.1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс	21	16. СЭЛЭНГЭ АЙМАГ	156
1.2.2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс	25	17. ТӨВ АЙМАГ	163
1.2.3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс	32	18. УВС АЙМАГ	171
1.2.4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс	34	19. ХОВД АЙМАГ	179
1.2.5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс	36	20. ХӨВСГӨЛ АЙМАГ	186
1.2.6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс	38	21. ХЭНТИЙ АЙМАГ	194
ХОЁР. АЙМГУУДЫН ЦАХИМ ШИЛЖИЛТИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ	41	ГУРАВ. ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ	201
1. АРХАНГАЙ АЙМАГ	42	ХАВСРАЛТ 1. Аймгуудын цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны асуулга	216
2. БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ	50	ХАВСРАЛТ 2. 21 аймгийн төрийн байгууллагуудад нийтлэг ашиглагдаж байгаа систем	221
3. БАЯНХОНГОР АЙМАГ	58		
4. БУЛГАН АЙМАГ	65		
5. ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ	72		

ӨМНӨХ ҮГ

Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яамнаас аймгуудын цахим шилжилтийн анхны тайланг боловсруулан та бүгдийн хүртээл болгож байгаадаа баяртай байна.

Цахим шилжилтийг эрчимжүүлэх, цахим засаглалыг хөгжүүлэхэд аймаг, орон нутгийн гүйцэтгэх үүрэг маш чухал юм.

Аймгуудын цахим шилжилтийн зорилго нь харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн дэвшил, цахим шийдлүүдийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх замаар өндөр бүтээмжтэй, үр ашигтай эдийн засаг, нийгмийн шийдлийг бий болгоход чиглэгдэх ёстой.

Цахим шийдлүүд нь иргэдэд үзүүлэх төрийн үйлчилгээг хялбаршуулах, төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааг цахим хэлбэрт шилжүүлэх, иргэд хоорондын мэдээллийн үрсгалыг сайжруулах, иргэдийн амьдралын хэрэгцээг цахимаар шийдэж төр, иргэд, аж ахуй нэгж, байгууллагын цаг хугацааг хэмнэх, зардлыг бууруулах, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, хүний хөгжлийг дэмжихэд чиглэсэн байвал зохино.

Энэхүү өөрчлөлт нь сайн засаглалыг дэмжин төрийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн, хүртээмжтэй хүргэх, мэдээллийг шуурхай солилцох, олон төрлийн системийг хооронд нь интеграцичлах, эдгээрийн үр дүнд тасралтгүй

бий болох их өгөгдлийг нэгтгэн боловсруулж төрөөс иргэнд, төрөөс бизнест, төрөөс төрд үзүүлэх үйлчилгээг чанаржуулахад чухал ач холбогдолтой юм. Үүний үр дүнд авлигал, хээл хахуулийг бууруулан орон нутгийн хөгжил, иргэдийн амьдралд эерэг нөлөө үзүүлэх болно.

ЦХХХЯ-ны үндсэн чиг үүргийн нэг нь үндэсний хэмжээнд цахим шилжилтийн нэгдсэн бодлого боловсруулж хэрэгжилтийг зохион байгуулахад оршдог. Энэхүү чиг үүргийнхээ хүрээнд ЦХХХ-ны сайдын 2023 оны А/53 тоот тушаалаар “Цахим аймаг бодлогын зөвлөмж”-ийг баталж, Засгийн газрын 2023 оны 06 дугаар сарын 14-ний өдрийн хуралдаанд танилцуулж, уг зөвлөмжийг аймаг, нийслэл, сум, дүүрэгт хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авч ажиллахыг тэдгээрийн Засаг дарга нарт, хэрэгжүүлэхэд бодлогын дэмжлэг үзүүлж ажиллахыг Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдад тус тус үүрэг болгосон билээ.

Дээрх шийдвэрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө боловсруулах, аймаг, орон нутагт сурталчлах, тэдгээрт бодлогын дэмжлэг үзүүлэх ажлыг зохион байгуулах, жишиг цахим аймаг, сум, дүүргийг бий болгож хөгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах үүрэг бүхий Цахим хөгжил, харилцааны холбооны яам, Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газар, И-Монгол Академи УТҮГ-ын хамтарсан ажлын хэсгийг ЦХХХ-ны дэд сайд Ж.Эрхэмбаатараар ахлуулан ажиллууллаа.

Ажлын хэсэг 2023 оны 8-10 дугаар сард 21 аймагт ажиллаж аймаг тус бүрийн цахим шилжилтийн талаар авч хэрэгжүүлж буй бодлого, арга хэмжээ, хүрсэн түвшин, тулгамдаж буй асуудал зэргийг тодорхойлж, аймгийн удирдлага, төрийн албан хаагчид, орон нутгийн иргэд, анхан шатны

байгууллагуудаас авсан судалгааны үр дүнд үндэслэн энэхүү тайланг боловсрууллаа.

“Монгол Улс: Аймгуудын цахим шилжилтийн тайлан 2023”-ийн зорилго нь Монгол улсын 21 аймгийн цахим шилжилтийн өнөөгийн түвшнийг харьцуулан үнэлэх, аймаг, орон нутгийн удирдлага, төрийн албан хаагчид, иргэд, аж ахуйн нэгж болон программ хангамж үйлдвэрлэгчид зэрэг цахим шилжилтийн үйл явцад оролцогч бүх талууд “Ухаалаг, цахим аймаг” болохын тулд орон нутгийн цахимжилтын үйл явцыг зөв төлөвлөж удирдах, хэрэгжилтийг үр дүнтэй зохион байгуулахад тулгамдаж буй асуудлууд, нөөц боломжоо олж харах, МХХТ-ийг ашиглан аймаг, орон нутгийн цахим шилжилтийг эрчимжүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагаагаа зөв төлөвлөж хэрэгжүүлэхэд гарын авлага болоход оршино.

Энэхүү тайлан нь Цахим аймгийн бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй чухал гэж үзсэн дараах асуудлыг хамарсан болно. Үүнд:

- Аймгуудын цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ;
- Нийгэм, эдийн засгийн үндсэн салбаруудын цахим шилжилтийн байдал;
- Аймгийн хөгжлийн SWOT шинжилгээ;
- Орон нутгийн цахим үйлчилгээний үзүүлэлт;
- Иргэдийн цахим оролцооны түвшин;
- Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилт;
- Орон нутгийн бизнесийн орчин, инновац;
- Иргэдийн төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сэтгэл ханамж;
- Аймгуудын цахим шилжилтийн

бодлого, харилцаа холбооны дэд бүтцийн хөгжил, цахим үйлчилгээ зэрэг болно.

“Монгол Улс: Аймгуудын цахим шилжилтийн тайлан 2023” нь аймаг, орон нутгийн удирдлага, иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага, программ хангамж үйлдвэрлэгч, үйлчилгээ үзүүлэгч компаниудад дараах ач холбогдолтой гэж үзэж байна. Үүнд:

- Тайланд аймаг тус бүрийн цахим шилжилтийн явц, хэрэгжилтийн давуу ба сул тал, нөөц боломж, хүндрэл бэрхшээлийг дүгнэж аймгууд цахим хөгжлийнхөө бодлого, хөтөлбөр боловсруулахад ашиглахуйц мэдээллийн санг бүрдүүлсэн.
- Аймгуудын цахим шилжилтийг үнэлэх энэхүү тайлан судалгаа нь тодорхой аргачлалын дагуу тогтмол хийгдэж орон нутгийн цахимжилтын ахиц, өөрчлөлтийг дүгнэх боломж олгоно.
- Аймгуудын цахим шилжилтийг хооронд нь харьцуулж, хойш татаж буй эсвэл дээшлүүлж буй үзүүлэлтүүдийг тогтоож, давуу, сул талыг үнэлэх боломж олгоно. Ингэснээр ямар аймаг яагаад цахим шилжилтийн хувьд бусдаас сайн эсвэл сул байгааг ойлгож мэдэх, давуу талаа хэрхэн бэхжүүлэх, хөгжлийг хойш татаж буй сул талаа хэрхэн засах шийдлийг олоход дэмжлэг болно.
- Программ хангамжийн компаниуд аймгуудын цахим шилжилтэд тулгамдаж буй асуудлуудыг мэдсэнээр тэдэнтэй хамтран ажиллах, өөрсдийн цахим бүтээгдэхүүн үйлчилгээг санал болгож нэвтрүүлэх, зах зээлээ өргөжүүлэх боломж бүрдэнэ.

ӨНДӨР ХУРДААР
ӨӨДРӨГ МАРГААШИЙГ ХАМТДАА БҮТЭЭЕ!

Улсын Их Хурлын гишүүн,
Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайд

/Н.Учрал/

СУДАЛГААНЫ АРГАЧЛАЛ

Нэг. Аймгуудын цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ-г хийхэд удирдлага ба манлайлал, хандлага, ур чадвар, дэд бүтэц, инновац гэсэн үндсэн 5 бүрэлдэхүүн хэсгийг авч үзсэн бөгөөд Австралийн Цахим шилжилтийн бэлэн байдлыг үнэлэх арга хэрэгсэл (*Digital Maturity Assessment Tool*)-д тулгуурласан. Үүнд:

- **Удирдлага ба манлайлал:** Цахим шилжилтийг эрчимжүүлэхэд Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын удирдлага, манлайлал чухал үүрэгтэй. Мөн алсын хараа, зорилго, зорилт нь цахим шилжилтэд чиглэсэн байх;
- **Хандлага:** Төрийн албан хаагчид нь иргэдийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн хүртээмжтэй төрийн үйлчилгээ үзүүлдэг байх, түүнчлэн өөрсдийн гүйцэтгэж байгаа ажил, үзүүлж байгаа үйлчилгээндээ мэдээллийн технологи нэвтрүүлэх хүсэл эрмэлзэлтэй байх;
- **Ур чадвар:** Цахим шилжилтийн хамгийн чухал хэсэг нь иргэдийн цахим ур чадварын түвшин юм. Засаг даргын Тамгын газар нь иргэдийн цахим ур чадварын түвшнийг тогтоон, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тодорхойлдог байх;
- **Дэд бүтэц:** Систем хөгжүүлэх суурь үндэс нь технологийн болоод харилцаа холбооны дэд бүтэц болно. Иймд харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдлыг хангасан байх;
- **Инновац:** Иргэдийн санал хүсэлт болон бусад нөхцөл байдалд үндэслэн одоо байгаа үйл ажиллагааг сайжруулах, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ инновацлаг сайжруулалт хийдэг байх шаардлагатай.

Хоёр. Аймгуудын цахим шилжилтийн нөхцөл байдал-ыг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтэд тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс, орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс, иргэдийн цахим оролцооны индекс, төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс, төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс, орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс гэсэн үндсэн 6 үзүүлэлтийг авч үзсэн.

Эдгээрийг НҮБ-аас гаргадаг “Цахим Засаглалын хөгжлийн индекс” (*E-Government Development Index, EGDI*) болон Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 11 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Монгол Улсын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт туссан Засгийн газрын тэргүүлэх ач холбогдолтой төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуур үзүүлэлт” болон бусад баримт бичгийг ашиглан боловсруулсан болно.

- **Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс - ТСЦИ:** Мэдээллийн технологийн үр шимийг зөвхөн технологийн салбарт төдийгүй бусад салбаруудад өргөн ашиглах шаардлагатай. Иймээс тэргүүлэх салбаруудын үйлчилгээ болон иргэдийн өдөр тутмын амьдралд эерэг нөлөө үзүүлэх үйлчилгээг сонгон авч цахим хэлбэрт шилжсэн байдлыг авч үзсэн ба нийт 11 асуулттай.

1 дэх асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 1 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо авна.

2, 3 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 0.5 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 авна.

4 дэх асуултад:

- 10 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 100% буюу 1 оноо
- 9 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 90% буюу 0.9 оноо
- 8 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 80% буюу 0.8 оноо
- 7 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 70% буюу 0.7 оноо
- 6 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 60% буюу 0.6 оноо
- 5 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 50% буюу 0.5 оноо
- 4 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 40% буюу 0.4 оноо
- 3 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 30% буюу 0.3 оноо
- 2 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 20% буюу 0.2 оноо
- 1 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 10% буюу 0.1 оноо

5, 6 дахь асуултад:

- 8 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 95%-100% буюу 1 оноо
- 7 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 80%-94% буюу 0.9 оноо
- 6 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 65%-79% буюу 0.7 оноо
- 4 эсхүл 5 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 50%-64% буюу 0.5 оноо
- 2 эсхүл 3 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 25%-49% буюу 0.3 оноо
- 1 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 10%-24% буюу 0.1 оноо

7, 10 дахь асуултад:

- 5 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 90%-100% буюу 1 оноо
- 4 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 80%-89% буюу 0.8 оноо
- 3 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 60%-79% буюу 0.6 оноо
- 2 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 40%-59% буюу 0.4 оноо
- 1 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 20%-39% буюу 0.2 оноо

8 дахь асуултад:

- 4 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 80%-100% буюу 1 оноо
- 3 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 60%-79% буюу 0.8 оноо
- 2 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 40%-59% буюу 0.5 оноо
- 1 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 20%-39% буюу 0.2 оноо

9, 11 дахь асуултад:

- 12 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 96%-100% буюу 1 оноо
- 11 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 86%-95% буюу 0.9 оноо
- 10 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 76%-85% буюу 0.8 оноо
- 8 эсхүл 9 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 66%-75% буюу 0.7 оноо
- 7 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 56%-65% буюу 0.6 оноо
- 6 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 46%-55% буюу 0.5 оноо
- 5 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 36%-45% буюу 0.4 оноо
- 4 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 26%-35% буюу 0.3 оноо
- 2 эсхүл 3 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 16%-25% буюу 0.2 оноо
- 1 арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн тохиолдолд 6%-15% буюу 0.1 оноо авна.

$$\text{ТСЦИ} = (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)$$

- **Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс - ОНЦҮИ:** Тухайн орон нутгийн цахим шилжилтийн бодлого, түүний хэрэгжилтийн үр нөлөө, иргэдэд үзүүлж байгаа үйлчилгээний цахимжилт, хатуу, зөөлөн дэд бүтцийн хөгжлийн үзүүлэлтийн түвшинг авч үзсэн ба нийт 29 асуулттай.

1-4, 7-10, 12-17, 21-22, 24-25, 28, 29 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 1 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо авна.

5 дахь асуултад:

- 4-с их арга хэмжээ зохион байгуулсан бол 1 оноо
- 4-с бага арга хэмжээ зохион байгуулсан бол 0 оноо

6 дахь асуултад:

- 2-с их арга хэмжээ зохион байгуулсан бол 1 оноо
- 2-с бага арга хэмжээ зохион байгуулсан бол 0 оноо

11 дэх асуултад:

- 10%-с их үйлчилгээ цахим хэлбэрт шилжүүлсэн бол 1 оноо
- 10%-с бага үйлчилгээ цахим хэлбэрт шилжүүлсэн бол 0 оноо

18 дахь асуултад:

- 10гбит/сек-с их бол 1 оноо
- 10гбит/сек-с бага бол 0 оноо

19 дэх асуултад:

- 50%-с их өрх холбогдсон бол 1 оноо
- 50%-с бага өрх холбогдсон бол 0 оноо

20 дахь асуултад:

- 3-с их газар бол 1 оноо
- 3-с бага газар бол 0 оноо

23 дахь асуултад:

- 1000-с их үйлчилгээ үзүүлсэн бол 1 оноо
- 1000-с бага үйлчилгээ үзүүлсэн бол 0 оноо

26 дахь асуултад:

- 50%-с их үйлчилгээнд тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн бол 1 оноо
- 50%-с бага үйлчилгээнд тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн бол 0 оноо авна.

27 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 2 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо авна.

ОНЦҮИ=(1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14+15+16+17+18+19+20+21+22+23+24+25+26+27+28+29)

- **Иргэдийн цахим оролцооны индекс - ИЦОИ:** Иргэд төрийн бодлого, шийдвэр гаргалтад цахим хэлбэрээр оролцож байгаа байдал, иргэдийн цахим ур чадварын түвшин хангалттай эсэх түүнчлэн бүх нийтийг ялангуяа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авч чадаж байгаа эсэхийг авч үзсэн ба нийт 8 асуулттай.

1-4 дэх асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 1 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо

5 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 2 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо

6, 7 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 3 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо

8 дахь асуултад:

- Иргэдийн ур чадвар 20%-иас дээш нэмэгдсэн бол 3 оноо
- Иргэдийн ур чадвар 20%-иас бага нэмэгдсэн бол 0 оноо авна.

$$\text{ИЦОИ}=(1+2+3+4+5+6+7+8)$$

- **Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс - ТБДУАЦИ:** Төрийн байгууллагын дотоод үйл ажиллагааг цахимжуулсан байдал, тоон гарын үсгийн хэрэглээ, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах бодлого зэрэг хүчин зүйлсийг авч үзсэн ба нийт 8 асуулттай.

1 дэх асуултад:

- 80%-иас их байгууллага холбогдсон бол 3 оноо
- 80%-иас бага байгууллага холбогдсон бол 0 оноо

2 дахь асуултад:

- Илгээсэн бичгийн 30%-иас дээш нь цахим бол 3 оноо
- Илгээсэн бичгийн 30%-иас бага нь цахим бол 0 оноо

3 дахь асуултад:

- 80%-иас их байгууллага ашигладаг бол 3 оноо
- 80%-иас бага байгууллага холбогдсон бол 0 оноо

4 дэх асуултад:

- 50%-иас их мэдээлэл нийтэлдэг бол 3 оноо
- 50%-иас бага мэдээлэл нийтэлдэг бол 0 оноо

5 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 3 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо авна.

6 дахь асуултад:

- 2-с дээш арга хэмжээ зохион байгуулсан бол 2 оноо
- 2-с бага арга хэмжээ зохион байгуулсан бол 0 оноо

7 дахь асуултад:

- 50%-иас их олгосон бол 1 оноо
- 50%-иас бага бол 0 оноо

8 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 2 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо авна.

$$\text{ТБДУАЦИ}=(1+2+3+4+5+6+7+8)$$

- **Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс - ТЦҮХИ:** Төрөөс цахим хэлбэрээр үзүүлж байгаа үйлчилгээг авсан иргэдийн тоо, сэтгэл ханамжийн байдал зэргийг судлан үзсэн ба нийт 5 асуулттай.

1 дэх асуултад:

- 10%-иас их бол 3 оноо
- 10%-иас бага бол 0 оноо

2 дахь асуултад:

- 50%-иас их үйлчилгээ үзүүлсэн бол 3 оноо
- 50%-иас бага үйлчилгээ үзүүлсэн бол 0 оноо

3 дахь асуултад:

- 4-с их бол 3 оноо
- 4-с бага бол 0 оноо

4 дэх асуултад:

- 50%-иас их бол 3 оноо
- 50%-иас бага бол 0 оноо

5 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 3 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо авна.

$$\text{ТЦҮХИ}=(1+2+3+4+5)$$

- **Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс - ОНБТОИ:** Инновацад суурилсан бизнес болон гарааны бизнест зориулсан арга хэмжээг зохион байгуулдаг эсэх, тэдгээрийг мэдээллийн технологийн тусламжтайгаар дэмжих бодлоготой эсэхийг авч үзсэн ба нийт 5 асуулттай.

1-5 дахь асуултад “тийм” гэж хариулсан тохиолдолд 2 оноо, “үгүй” гэж хариулсан тохиолдолд 0 оноо авна.

$$\text{ОНБТОИ}=(1+2+3+4+5)$$

Гурав. Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамжийг судалгаа-г суурь болон чанарын судалгааны аргачлалын дагуу иргэдтэй нүүр тулсан ярилцлага хийн төрийн цахим үйлчилгээтэй холбоотой тулгамдаж буй асуудал, бэрхшээл, сайжруулах боломж, өнөөгийн нөхцөл байдлын талаар нарийвчлан тодорхойлсон.

Судалгаанд 21 аймгийн 18-65 насны 2,807 иргэн хамрагдсан ба иргэдийг тэгш хамруулах үүднээс худалдааны төв, зах, талбай болон “ХУРДАН” цэгээр үйлчлүүлж байгаа иргэдээс судалгаа авсан.

Суурь мэдээлэл	Чанарын судалгаа
Судалгаанд оролцогчийн ерөнхий мэдээлэл (нас, хүйс, боловсрол, ажил эрхлэлт)	Цахим хэлбэрээр авахад хялбар үйлчилгээний талаар
Цахим аймаг төсөл, хөтөлбөрийн талаарх ойлголт	Төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авахад тулгарч байгаа бэрхшээлийн талаар
Төрийн цахим үйлчилгээнд өгөх үнэлгээ	Цахим хэлбэрээр авах шаардлагатай үйлчилгээний талаар
	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сэтгэл ханамж
	Төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах санал

Судалгаанд хамрагдсан төрийн албан хаагч, иргэдийн тоо, аймаг тус бүрээр

№	Аймаг	Цахим шилжилтийн бэлэн байдлын судалгаанд хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо	Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн судалгаанд хамрагдсан иргэдийн тоо
1	Архангай	57	103
2	Баян-Өлгий	83	97
3	Баянхонгор	31	274
4	Булган	43	128
5	Говь-Алтай	58	114
6	Говьсүмбэр	75	131
7	Дархан-Уул	56	93
8	Дорноговь	35	187
9	Дорнод	43	95
10	Дундговь	80	171
11	Завхан	31	106
12	Орхон	40	18
13	Өвөрхангай	51	138
14	Өмнөговь	35	142
15	Сүхбаатар	33	71
16	Сэлэнгэ	39	103
17	Төв	29	455
18	Увс	63	104
19	Ховд	35	96
20	Хөвсгөл	80	132
21	Хэнтий	39	49
	Нийт	1,036	2,807

ТОВЧИЛСОН ҮГС

ААНБ	Аж ахуйн нэгж, байгууллага
ААН	Аж ахуйн нэгж
БШУЯ	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ЗГ	Засгийн газар
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ЗТХЯ	Зам, тээврийн хөгжлийн яам
ИЦОИ	Иргэдийн цахим оролцооны индекс
МАБ	Мэдээллийн аюулгүй байдал
МСҮТ	Мэргэжил, сургалт үйлдвэрлэлийн төв
МХХТ	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи
ОНБТОИ	Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс
ОНЦҮИ	Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс
СӨХ	Сууц өмчлөгчдийн холбоо
ТБДҮАЦИ	Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс
ТХХТ	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл
ТСЦИ	Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс
ТЦҮЗГ	Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газар
ТЦҮХИ	Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
AR	Augmented reality - Баяжуулсан хиймэл дүрслэл - программ хангамжийн тусламжтайгаар хийсвэр орчныг бодит байдалтай хослуулсан хийсвэр орчин
IoT	Internet of Things - Юмсын интернэт
VR	Virtual reality - виртуал дүрслэл - программ хангамжийн тусламжтайгаар бодит мэт харагдуулах хийсвэр орчин

НЭГ.

АЙМГУУДЫН
ЦАХИМ ШИЛЖИЛТИЙН БЭЛЭН
БАЙДАЛ БОЛОН ХЭРЭГЖИЛТ

1.1. Аймгуудын цахим шилжилтийн бэлэн байдлын ерөнхий үнэлгээ

Эрэмбэ		0-25 оноо
1	Орхон	16.6
2	Хэнтий	16.2
3	Баянхонгор	16
4	Увс	15.7
5	Сүхбаатар	15.7
6	Говьсүмбэр	15.6
7	Говь-Алтай	15.2
8	Завхан	15.2
9	Архангай	15.1
10	Өвөрхангай	15.1
11	Ховд	14.9
12	Булган	14.8
13	Дархан-Уул	14.7
14	Дорнод	14.5
15	Дундговь	14.5
16	Баян-Өлгий	14.3
17	Төв	14.3
18	Өмнөговь	14.2
19	Сэлэнгэ	13.5
20	Хөвсгөл	13.5
21	Дорноговь	13.1

Аймгийн цахим шилжилтийн
 бэлэн байдлын үнэлгээг
 удирдлага ба манлайлал,
 хандлага, үр чадвар, инновац
 гэсэн 5 үзүүлэлтээр үнэлсэн.

1.1.1. Удирдлага ба Манлайлал

Эрэмбэ		0-5 оноо
1	Сүхбаатар	3.9
2	Ховд	3.6
3	Орхон	3.5
4	Хэнтий	3.4
5	Увс	3.4
6	Говьсүмбэр	3.2
7	Завхан	3.2
8	Дорноговь	3.2
9	Баянхонгор	3.1
10	Говь-Алтай	3.1
11	Дархан-Уул	3.1
12	Дорнод	3.1
13	Архангай	3
14	Өвөрхангай	3
15	Өмнөговь	3
16	Булган	2.9
17	Дундговь	2.9
18	Төв	2.9
19	Баян-Өлгий	2.8
20	Сэлэнгэ	2.7
21	Хөвсгөл	2.7

Удирдлага ба манлайлал нь цахим шилжилтийн талаарх ойлголт, түүнийг эрчимжүүлэхэд аймгийн удирдлагуудын оролцоо болон манлайллын түвшинг тодорхойлох зорилготой бөгөөд боломжит дээд оноо 5 байна.

1.1.2. Хандлага

Эрэмбэ		0-5 оноо
1	Орхон	3.8
2	Баянхонгор	3.4
3	Говьсүмбэр	3.2
4	Говь-Алтай	3.2
5	Завхан	3.2
6	Увс	3.1
7	Архангай	3.1
8	Өвөрхангай	3.1
9	Ховд	3.1
10	Дархан-Уул	3.1
11	Дорнод	3.1
12	Дундговь	3.1
13	Хэнтий	2.9
14	Булган	2.9
15	Баян-Өлгий	2.9
16	Сүхбаатар	2.8
17	Өмнөговь	2.8
18	Сэлэнгэ	2.8
19	Төв	2.7
20	Хөвсгөл	2.7
21	Дорноговь	2.7

Хандлагын түвшин нь төрийн албан хаагчдын үйл ажиллагаандаа мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэх, дахин загварчлал хийх хүсэл, цахим шилжилтийг эрчимжүүлэхэд идэвхтэй оролцоог тодорхойлох зорилготой бөгөөд боломжит дээд оноо 5 байна.

1.1.3. Ур чадвар

Ур чадварын түвшин нь орон нутгийн иргэдийн цахим ур чадварын түвшин болон төрийн шийдвэр гаргалтад цахим хэлбэрээр оролцож чадаж байгаа эсэхийг тодорхойлох зорилготой бөгөөд боломжит дээд оноо 5 байна.

Эрэмбэ		0-5 оноо
1	Баянхонгор	3
2	Увс	3
3	Говьсүмбэр	3
4	Архангай	2.9
5	Өвөрхангай	2.9
6	Завхан	2.8
7	Ховд	2.8
8	Булган	2.8
9	Говь-Алтай	2.7
10	Баян-Өлгий	2.7
11	Төв	2.7
12	Орхон	2.6
13	Хөвсгөл	2.6
14	Сүхбаатар	2.5
15	Дархан-Уул	2.5
16	Дундговь	2.5
17	Дорнод	2.4
18	Сэлэнгэ	2.3
19	Дорноговь	2.1
20	Хэнтий	2.1
21	Өмнөговь	1.5

1.1.4. Дэд бүтэц

Дэд бүтцийн үзүүлэлт нь орон нутгийн харилцаа холбооны дэд бүтцийн хөгжил, хот төлөвлөлтөд харилцаа холбооны дэд бүтцийн асуудлыг хэрхэн тусгаж байгааг тодорхойлох зорилготой бөгөөд боломжит дээд оноо 5 байна.

Эрэмбэ		0-5 оноо
1	Сүхбаатар	4.3
2	Хэнтий	4.2
3	Өмнөговь	3.9
4	Баянхонгор	3.5
5	Говь-Алтай	3.3
6	Булган	3.3
7	Говьсүмбэр	3.2
8	Архангай	3.2
9	Сэлэнгэ	3.2
10	Орхон	3.1
11	Увс	3.1
12	Өвөрхангай	3.1
13	Дархан-Уул	3.1
14	Дорнод	3.1
15	Баян-Өлгий	3.1
16	Төв	3.1
17	Завхан	3
18	Дундговь	2.9
19	Хөвсгөл	2.9
20	Дорноговь	2.5
21	Ховд	2.4

1.1.5. Инновац

Эрэмбэ		0-5 оноо
1	Орхон	3.6
2	Хэнтий	3.6
3	Увс	3.1
4	Дундговь	3.1
5	Баянхонгор	3
6	Говьсүмбэр	3
7	Завхан	3
8	Өвөрхангай	3
9	Ховд	3
10	Өмнөговь	3
11	Говь-Алтай	2.9
12	Архангай	2.9
13	Булган	2.9
14	Дархан-Уул	2.9
15	Төв	2.9
16	Дорнод	2.8
17	Баян-Өлгий	2.8
18	Дорноговь	2.6
19	Хөвсгөл	2.6
20	Сэлэнгэ	2.5
21	Сүхбаатар	2.2

Инновацын үзүүлэлт нь аймаг, орон нутгийн иргэдийн санал хүсэлт бусад хэрэгцээ шаардлагад үндэслэн одоогийн үйл ажиллагааг дахин загварчилж байгаа эсэх, үйл ажиллагаанд мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн инновацлаг сайжруулалт хийж байгаа эсэхийг тодорхойлох зорилготой бөгөөд боломжит дээд оноо 5 байна.

1.2. Аймгуудын цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн ерөнхий үнэлгээ _____

Эрэмбэ		0-100 ОНОО
1	Өмнөговь	74.1
2	Увс	72.8
3	Ховд	62.2
4	Баянхонгор	59.6
5	Орхон	58.2
6	Дорнод	53.9
7	Хэнтий	52.5
8	Булган	46.6
9	Говь-Алтай	43.2
10	Дархан-Уул	38.9
11	Төв	37.9
12	Говьсүмбэр	37.4
13	Сүхбаатар	33.6
14	Сэлэнгэ	33.4
15	Өвөрхангай	29.4
16	Завхан	29.3
17	Баян-Өлгий	29.2
18	Дундговь	28.9
19	Хөвсгөл	24.9
20	Архангай	16.8
21	Дорноговь	1.9

6 төрлийн индекс бүхий 66 асуулгаар Аймгийн цахим шилжилтийн талаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг дүгнэсэн.

1.2.1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс (ТСЦИ)

Тэргүүлэх салбарын үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжсэн байдлыг тодорхойлох зорилго бүхий 11 төрлийн үзүүлэлтээр судалсан ба онооны үзүүлэлтийг доорх хүснэгтэд харуулав.

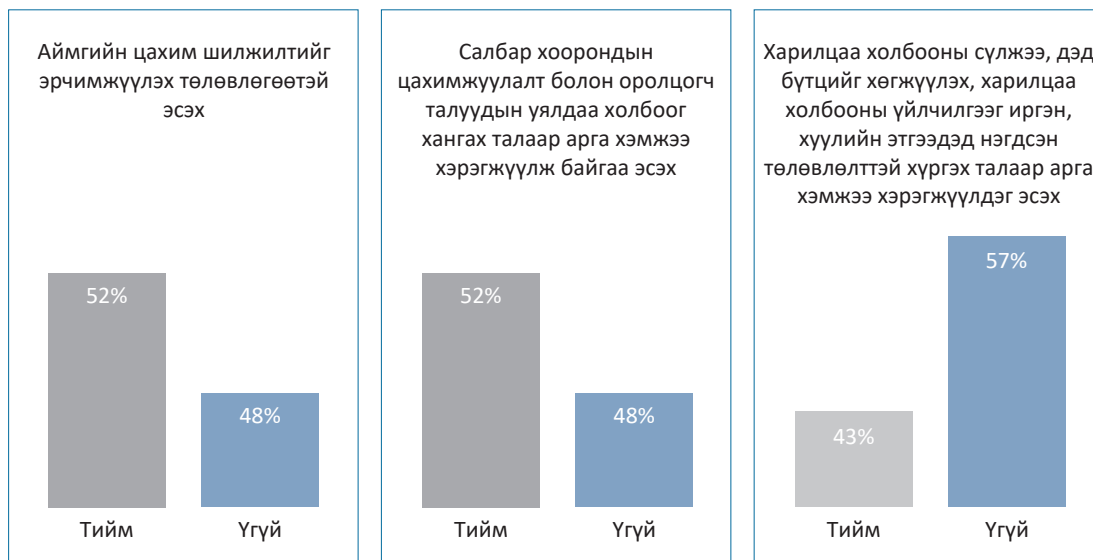
Аймгийн нэр	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дархан-Уул	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан	Орхон	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий
1	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1
2	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0.5	0	0	0	0.5	0	0.5	0.5	0	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3	0	0	0	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0.5	0	0.5	0.5	0	0.5	0.5	0.5	0.5	0
4	0.4	0.7	0.4	1	0.1	0.8	0.8	0	0.9	0.6	0.5	1	0.2	0.9	1	0.2	0.7	0.7	0.9	0.1	0
5	0.1	0.5	1	0.3	0	0.7	0.9	0.1	0.3	0.5	0.7	0.5	0.3	0.3	0.5	0.5	0.7	0.9	0.5	0.1	0.5
6	0.3	0.7	0.9	0.7	0.3	0.5	0.5	0	0.5	0.5	0	0.5	0.3	0.1	0.5	0.3	0	0.7	0.3	0.1	0.5
7	0.4	1	0	0	0.4	1	0.2	0	0.4	0.4	0.4	0.8	0.6	0.6	0.6	0.6	0	0.8	0.2	0.2	0.2
8	0.2	0.2	0.8	0	0	0.2	0.8	0	0.8	0.2	0.2	0.8	0.2	0.8	0.5	0.2	0	0.8	0.2	0	1
9	0.3	0.7	0	0	0.2	0.2	0.5	0.2	0.4	0.2	0.2	0.9	0.4	0.2	0.3	0.4	0	1	0.1	0.1	0.8
10	0	0.8	0	0	0.2	0.2	0.2	0	0.2	0.2	0.2	1	0.2	0	0.6	0.6	0.2	1	0.6	0.2	0.8
11	0.1	0.6	0	0.1	0	0.3	0.5	0.1	0.4	0.3	0.1	0.7	0.2	0.2	0.6	0.6	0.3	0.9	0.4	0.1	0.2
нийт	1.8	6.2	4.6	2.6	1.2	4.4	5.9	1.9	3.9	2.9	2.3	8.2	3.4	5.1	6.6	3.4	3.9	7.8	5.2	1.9	5.5

Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс (ТСЦИ)

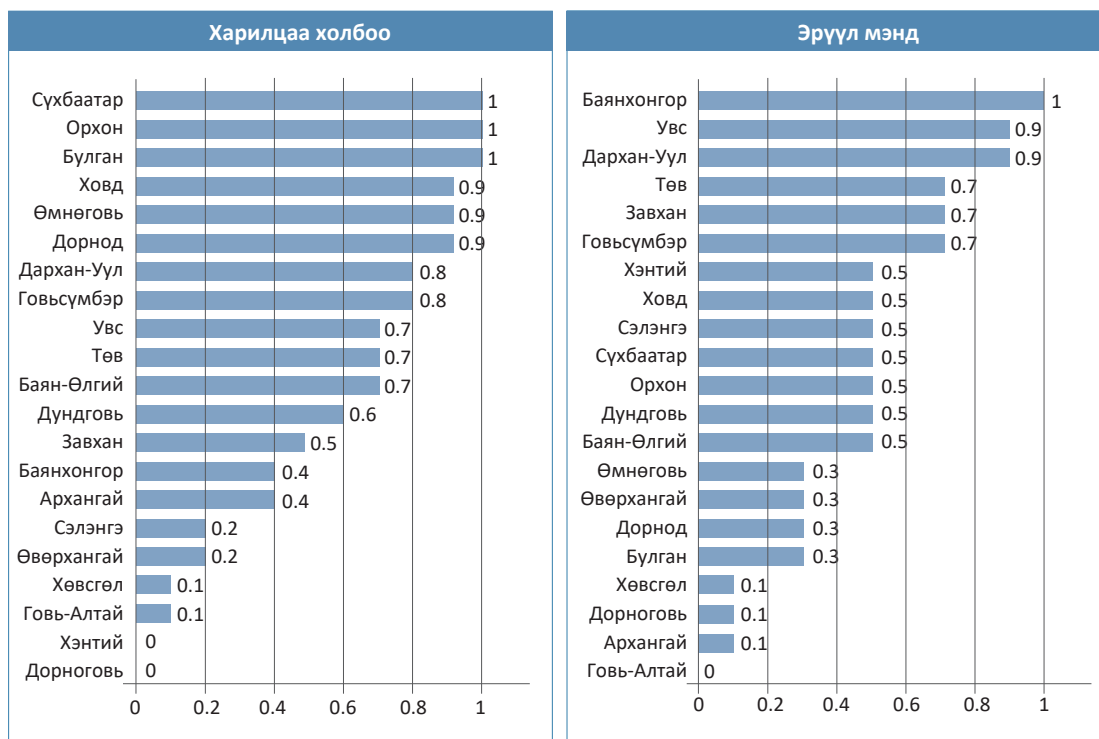
Эрэмбэ		0-10 оноо
1	Орхон	8.2
2	Увс	7.8
3	Сүхбаатар	6.6
4	Баян-Өлгий	6.2
5	Дархан-Уул	5.9
6	Хэнтий	5.5
7	Ховд	5.2
8	Өмнөговь	5.1
9	Баянхонгор	4.6
10	Говьсүмбэр	4.4
11	Төв	3.9
12	Дорнод	3.9
13	Сэлэнгэ	3.4
14	Өвөрхангай	3.4
15	Дундговь	2.9
16	Булган	2.6
17	Завхан	2.3
18	Хөвсгөл	1.9
19	Дорноговь	1.9
20	Архангай	1.8
21	Говь-Алтай	1.2

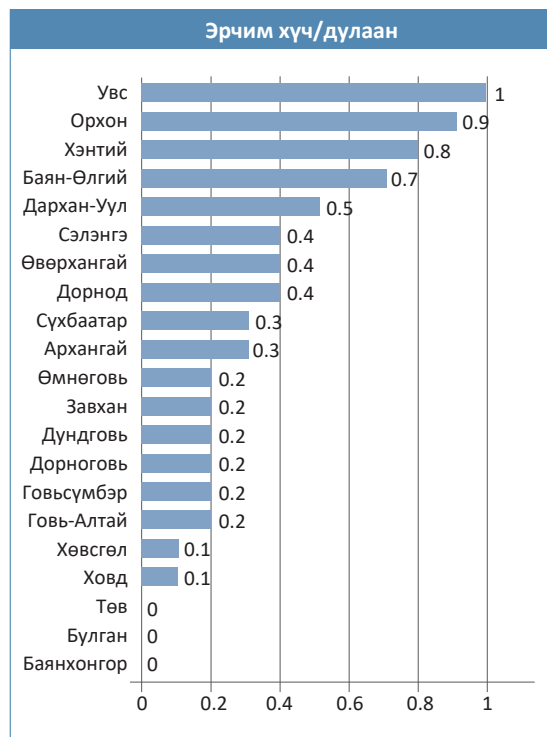
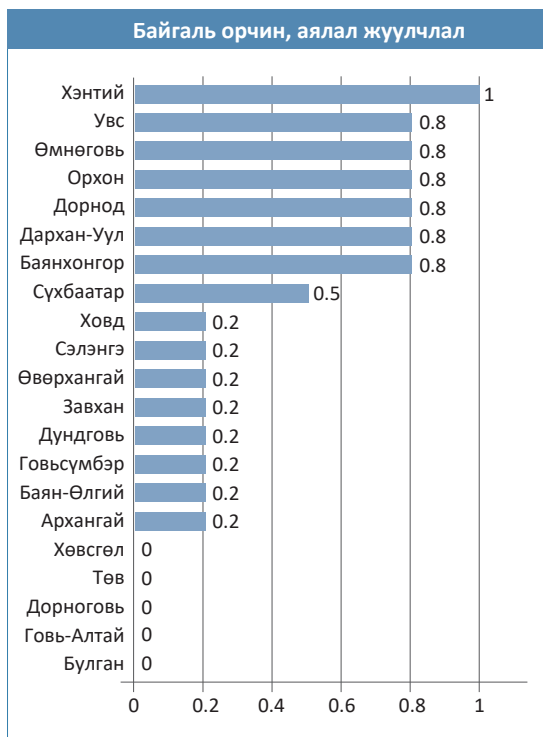
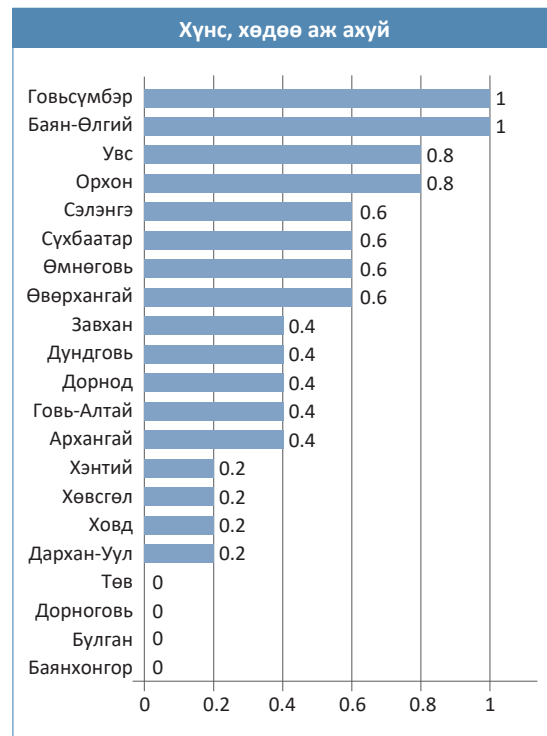
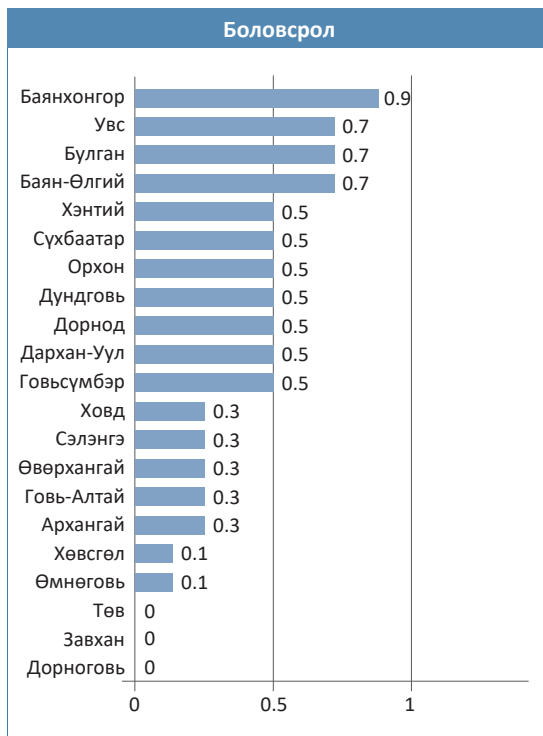
Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс хэсэгт Хүнс, хөдөө аж ахуй, Байгаль орчин /аялал жуулчлал, Эрчим хүч/ Дулаан, Зам, тээвэр, Боловсрол, Эрүүл мэнд, Нийгэм зэрэг салбаруудын цахим хэлбэрт шилжсэн үйлчилгээг тогтоох зорилготой.

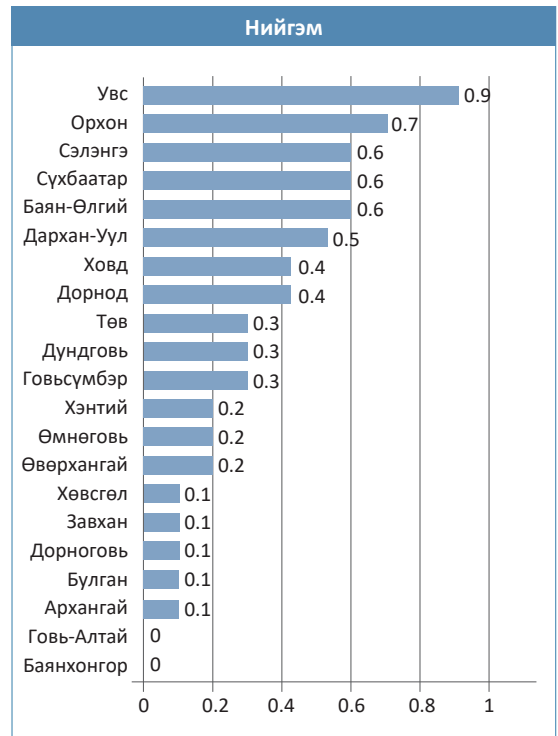
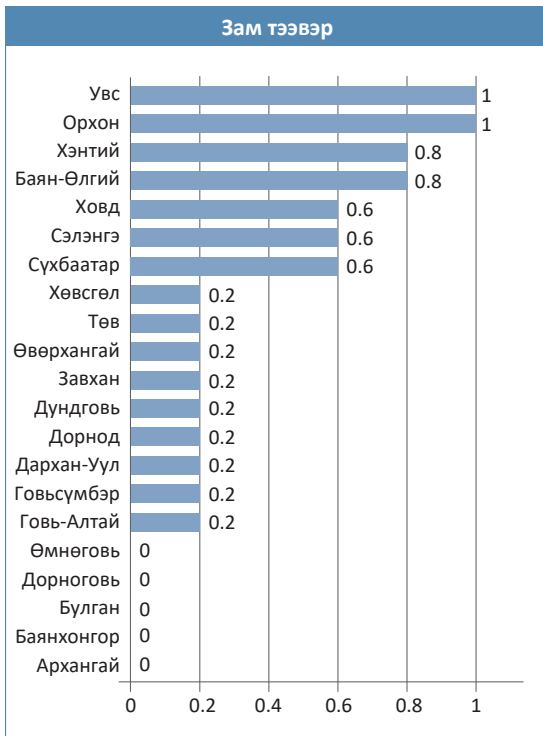
Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс (ТСЦИ) /21 аймгийн дундаж/

Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индекс /аймаг тус бүрээр/

1.2.2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Тухайн орон нутгаас үзүүлж байгаа үйлчилгээний цахим хэлбэрт шилжсэн байдал, дэд бүтэц зэргийг тодорхойлох зорилго бүхий 29 төрлийн үзүүлэлтээр судалсан ба онооны үзүүлэлтийг доорх хүснэгтэд харуулав.

Аймгийн нэр	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дархан-Уул	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан	Орхон	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий
1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1
2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0
3	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
5	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
6	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1
7	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1
8	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1
9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0
10	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1
12	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1
13	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1
14	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0
15	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0
16	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1
17	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1
18	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0
19	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
20	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0
21	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0
22	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0
23	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
24	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1
25	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0
26	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0
27	0	0	2	0	0	0	2	0	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	2	0	0
28	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0
29	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0
нийт	14	21	15	17	7	11	15	0	14	24	12	30	18	25	22	19	11	21	21	6	13

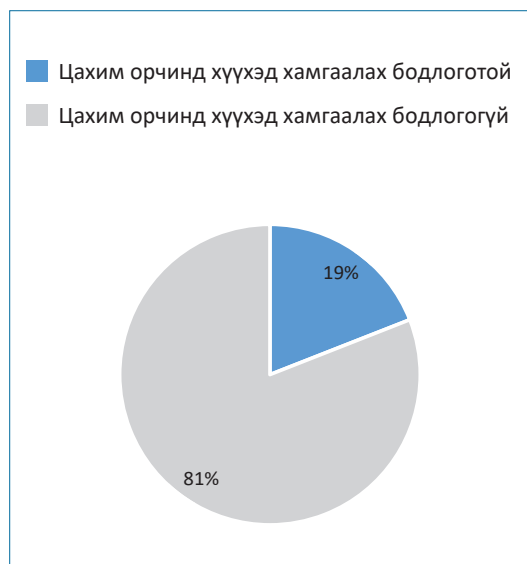
Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Эрэмбэ		0-30 оноо
1	Орхон	30
2	Өмнөговь	25
3	Дундговь	24
4	Сүхбаатар	22
5	Ховд	21
6	Увс	21
7	Баян-Өлгий	21
8	Сэлэнгэ	19
9	Өвөрхангай	18
10	Булган	17
11	Дархан-Уул	15
12	Баянхонгор	15
13	Архангай	14
14	Дорнод	14
15	Хэнтий	13
16	Завхан	12
17	Төв	11
18	Говьсүмбэр	11
19	Говь-Алтай	7
20	Хөвсгөл	6
21	Дорноговь	0

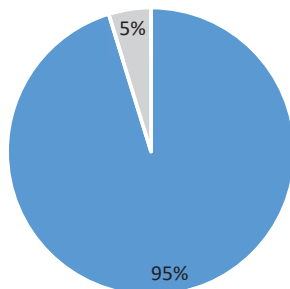
Уламжлалт аргаар үзүүлж байгаа орон нутгийн үйлчилгээнээс цахим хэлбэрт шилжүүлсэн тоо, цахим хэлбэрээр үйлчилгээ үзүүлсэн хувь, төрийн цахим үйлчилгээг иргэд, олон нийтэд сурталчлан таниулах чиглэлээр зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо зэргийг тогтоох зорилготой.

Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ОНЦҮИ)

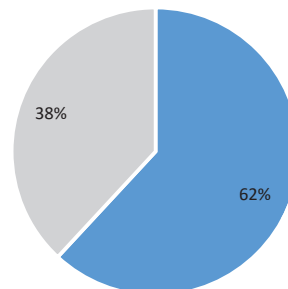
/21 аймгийн дундаж/

- ЗДТГ нь иргэдэд зориулсан мэдээллийн цахим хэрэгсэл ашигладаг
- ЗДТГ нь иргэдэд зориулсан мэдээллийн цахим хэрэгсэл ашигладаггүй

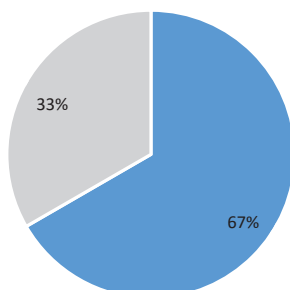

- Цахим хуудас нь хүртээмжийн стандарт баримталдаг
- Цахим хуудас нь хүртээмжийн стандарт баримталдаггүй

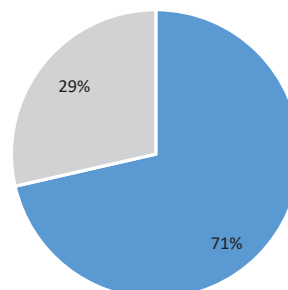
Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх мэдээ, мэдээллийг сурталлах чиглэлээр зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо

- 4-с их
- 4-с бага

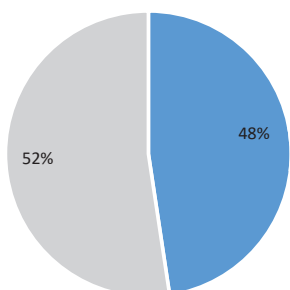

Төрийн албан хаагчдад тоон бичиг үсгийн үр чадвар олгох чиглэлээр зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо

- 2-с их
- 2-с бага

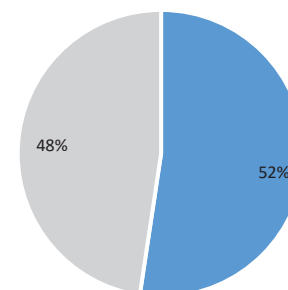

- Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломжтой
- Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломжгүй

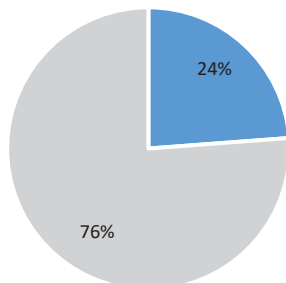
Системүүд нь бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцдог эсэх

- Солилцдог
- Солилцдоггүй

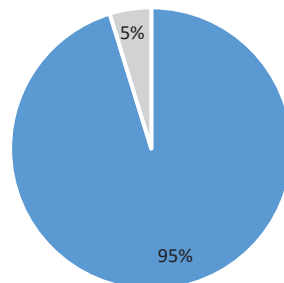
Нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтийг нэгтгэн харах боломж бүхий дашбоардтай эсэх

■ Тийм ■ Үгүй

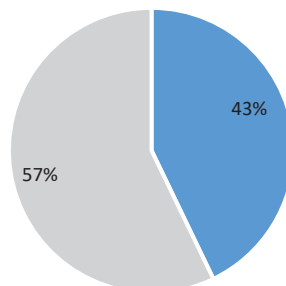
Нээлттэй мэдээллийг холбогдох журмын дагуу нийтэлдэг эсэх

■ Тийм ■ Үгүй

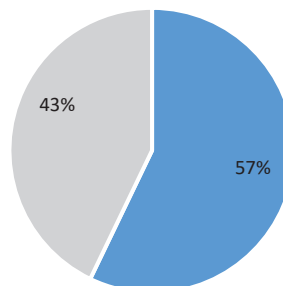
Тухайн жилд цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний хувь

■ 10%-аас их ■ 10%-аас бага

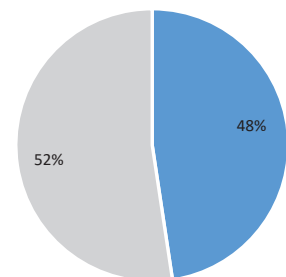
Иргэнд нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээг цахимжуулсан эсэх

■ Тийм ■ Үгүй

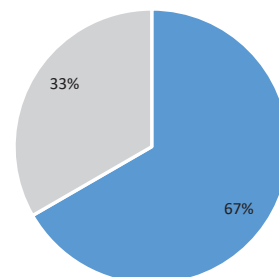
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын явцыг мэдээлж, асуудал шийдвэрлэхэд иргэдээс санал авах нөхцөлийг цахим хэлбэрээр бүрдүүлсэн эсэх

■ Тийм ■ Үгүй

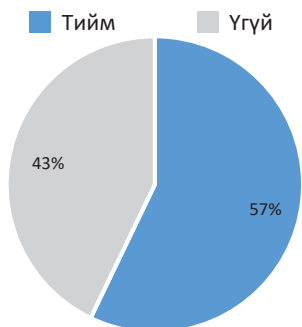

Иргэдийн санал, гомдол, хүсэлт хүлээн авах, эргэн хариу өгөх процессыг цахим хэлбэрт шилжүүлсэн эсэх

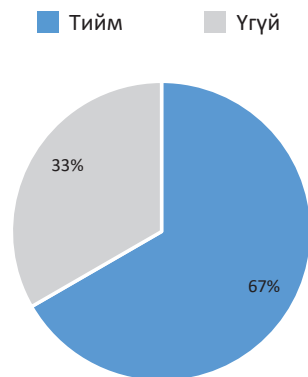
■ Тийм ■ Үгүй

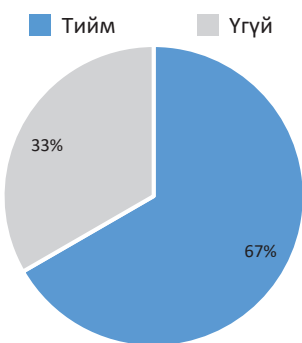
Кадастрын мэдээллийн санд бүртгэгдсэн мэдээлэл холбооны сүлжээний болон түүний зурвас газарт давхардуулан газар эзэмшүүлэх шийдвэр гаргахгүй байх чиглэлээр өөрийн бүрэн эрхийн хүрээнд захирамж гаргадаг эсэх

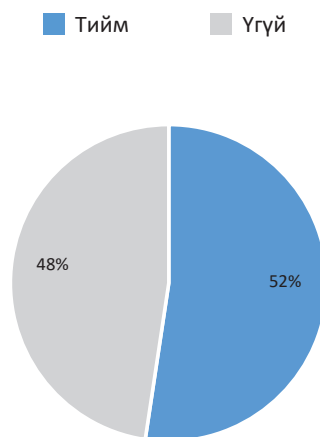
Газрын албанд харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэхэд үүсч буй хүндрэлийг арилгах талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлдэг эсэх

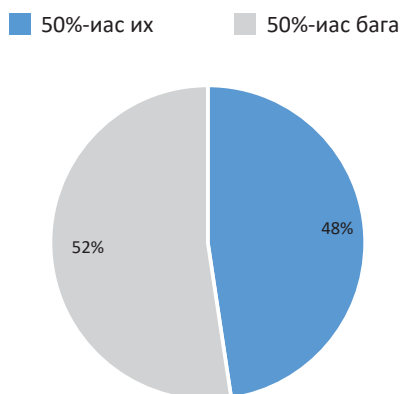
Харилцаа холбооны хамгаалалтын зурвас газрыг олгоход бусад инженерийн шугам сүлжээний хамгаалалтын зурвас газартай давхардсан тохиолдолд тухайн газрыг харилцан нөлөөлөл үзүүлэхгүйгээр хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлдэг эсэх

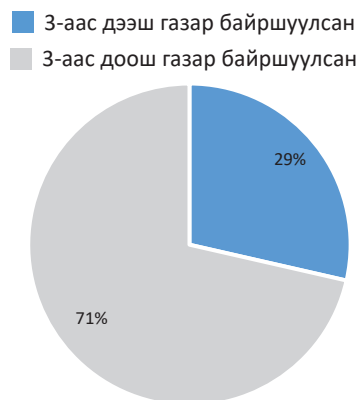
Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт 10 гб/сек-ээс их эсэх

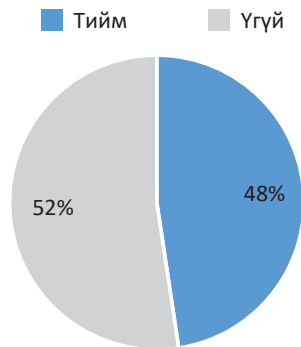
Өргөн зурвасын интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлтийн түвшин

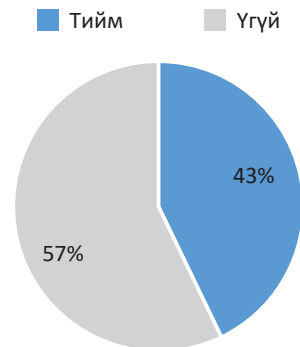
Иргэд хамгийн их цуглардаг газруудаар утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлсэн эсэх

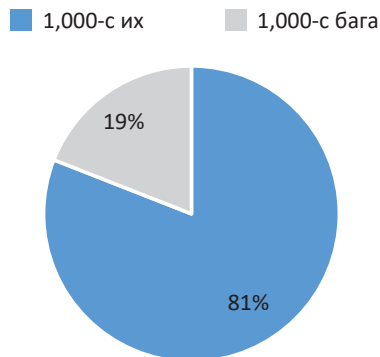
Мэдээллийн харилцаа холбоо, технологид суурилан байгалийн гамшгийг урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ зохион байгуулдаг эсэх

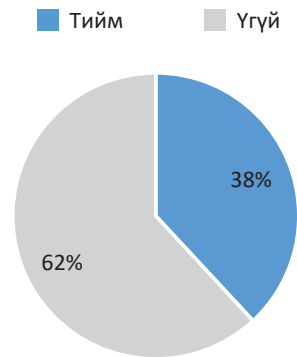
Иргэдийн компьютер эсвэл бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин хангалттай эсэх

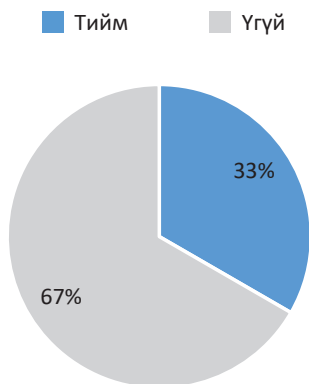
Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвөөр дамжуулан операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо

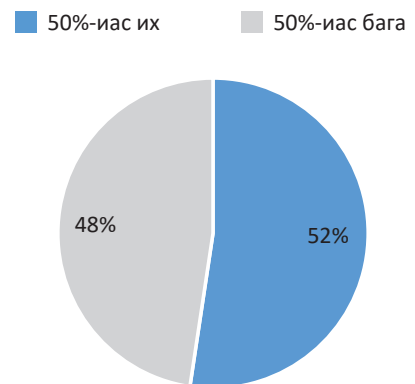
Үйл ажиллагаанд шинэ технологийг нэвтрүүлэх талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлж байгаа эсэх

Шийдвэр гаргах үйл явцад их өгөгдлийг ашигладаг эсэх

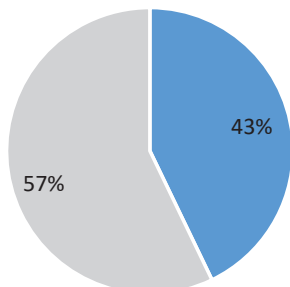

Үзүүлж байгаа үйлчилгээнд тоон гарын үсэг нэвтрэлтийн түвшин

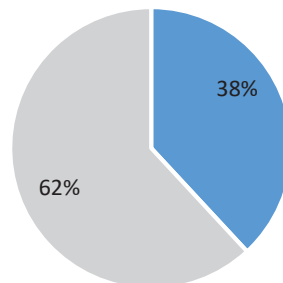
Цахим шилжилтийг эрчимжүүлэх чиглэлээр төсөв хуваарилсан эсэх

■ Тийм ■ Үгүй

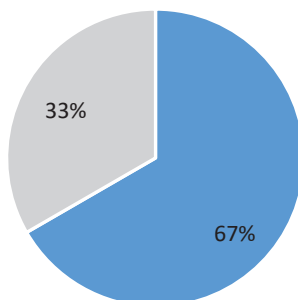
Цахим шилжилттэй холбоотой төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээ хэрэгжүүлэхдээ суурь судалгаа хийж системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх

■ Тийм ■ Үгүй

“Нээлттэй өгөгдлийн жагсаалт”-д багтсан өгөгдлийг заасан хугацаанд нийтэлдэг эсэх

■ Тийм ■ Үгүй

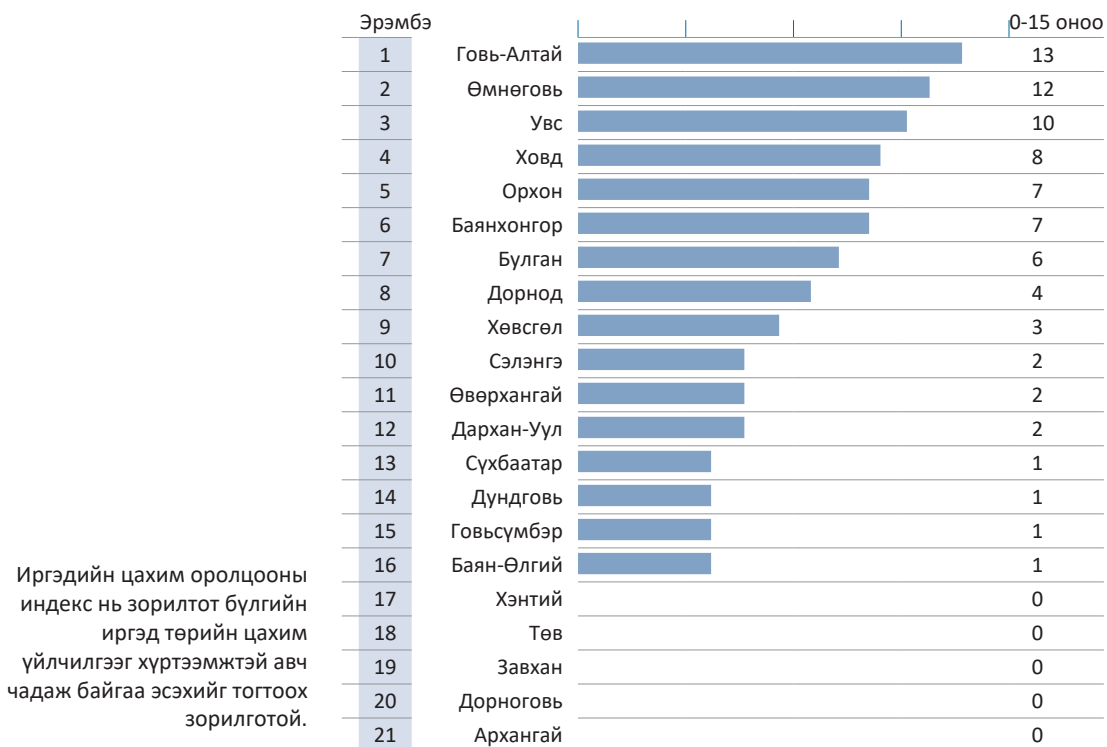

1.2.3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

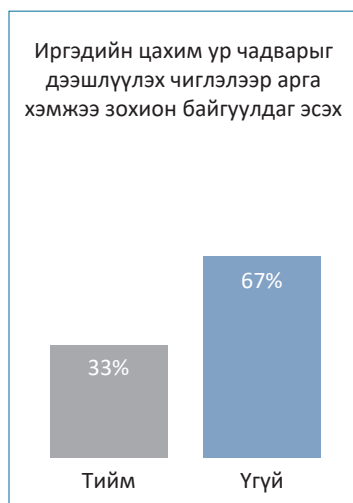
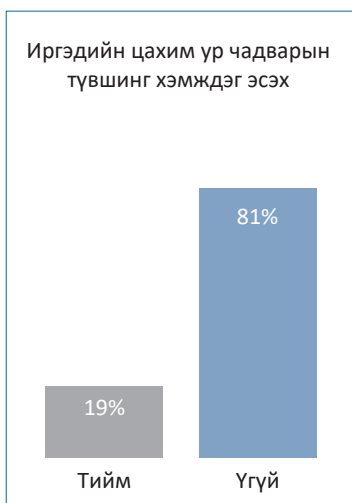
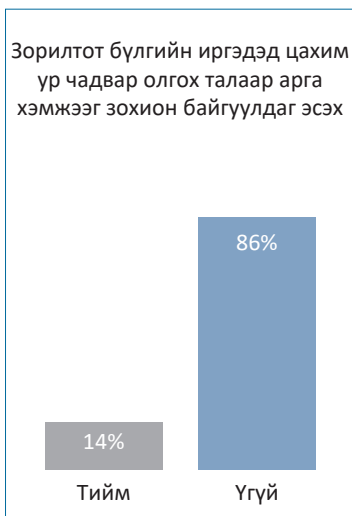
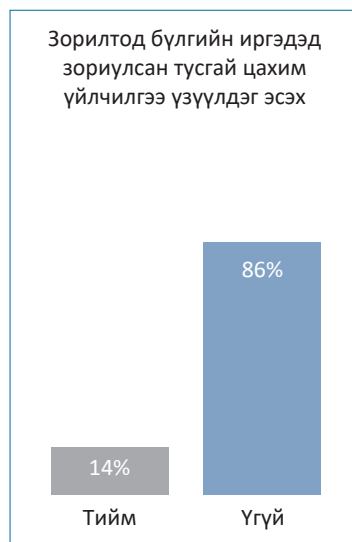
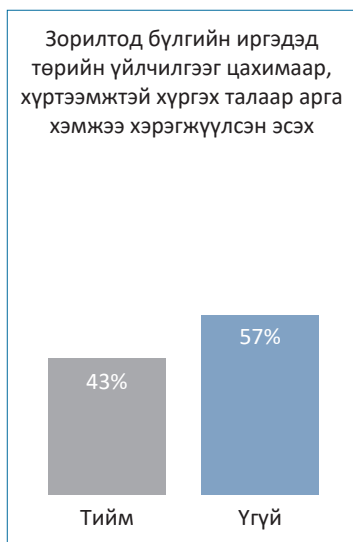
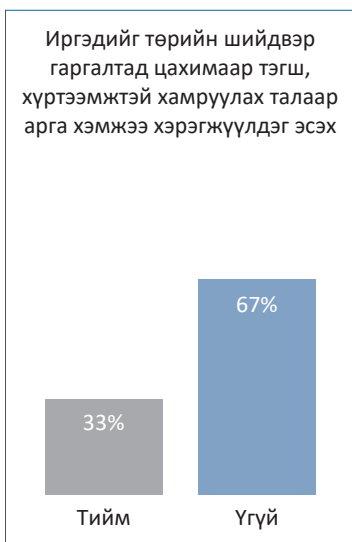
Төрийн шийдвэр гаргалтад иргэд цахим хэлбэрээр оролцож байгаа эсэхийг тодорхойлох зорилго бүхий 8 төрлийн үзүүлэлтээр судалсан ба онооны үзүүлэлтийг доорх хүснэгтэд харуулав.

Аймгийн нэр	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дархан-Уул	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан	Орхон	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий
1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0
2	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0
6	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	0	3	0	0	0	3	0	3	0
7	0	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	3	0	0
8	0	0	3	3	3	0	0	0	3	0	0	0	0	3	0	0	0	3	3	0	0
НИЙТ	0	1	7	6	13	1	2	0	4	1	0	7	2	12	1	2	0	10	8	3	0

Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ) /21 аймгийн дундаж/

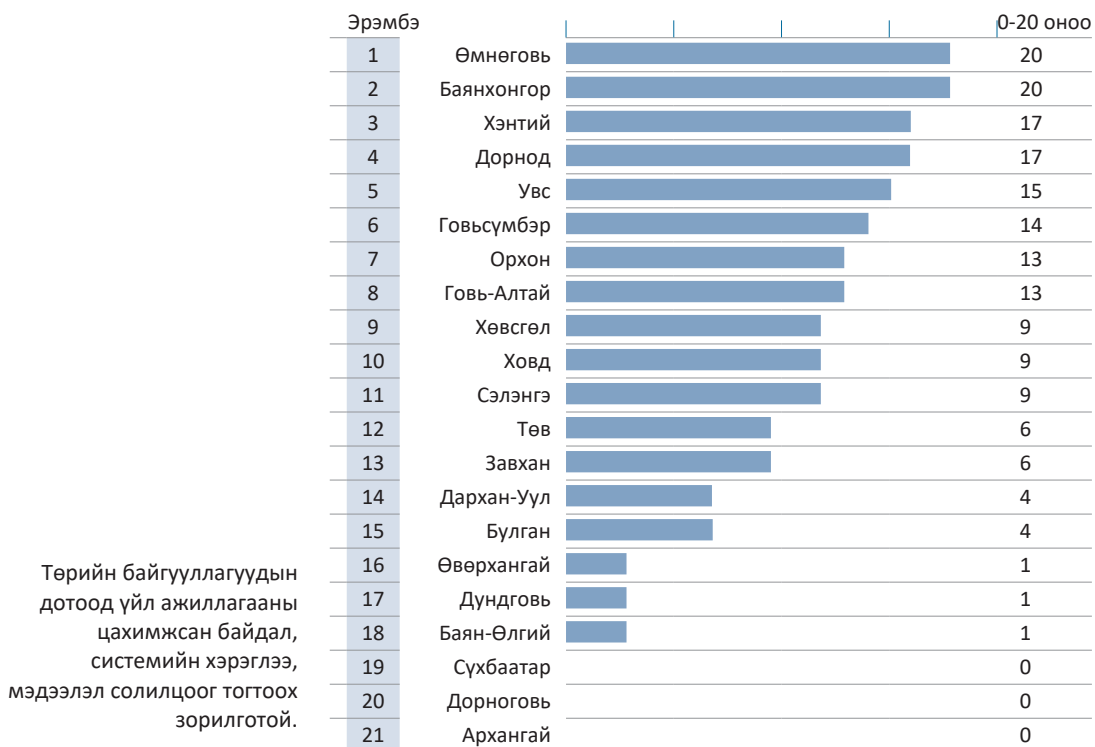

1.2.4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ) _____

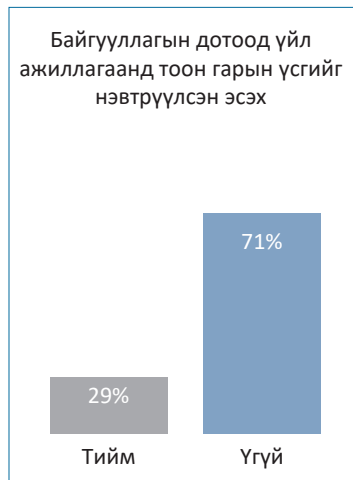
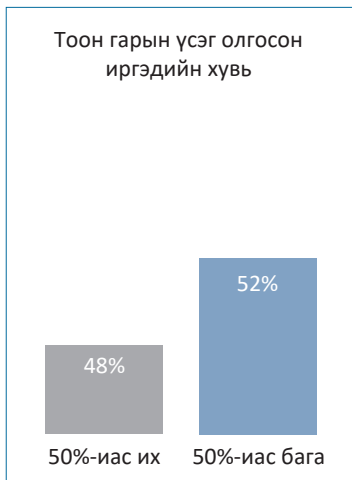
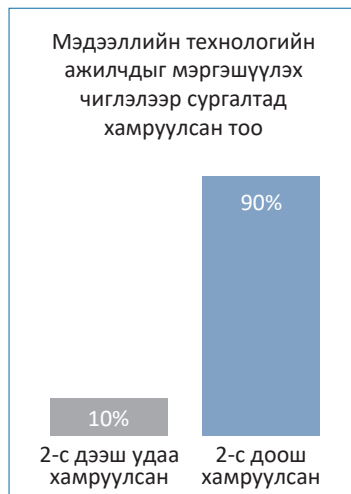
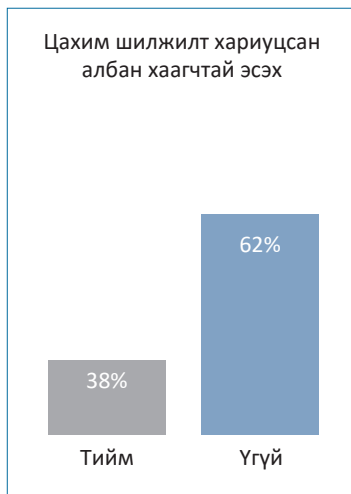
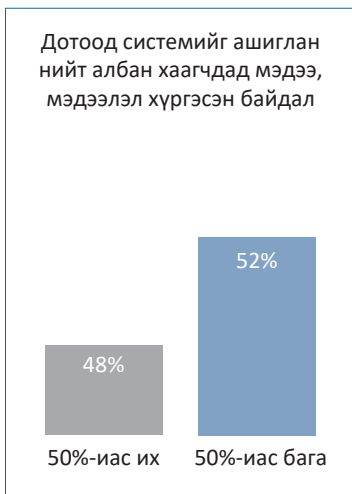
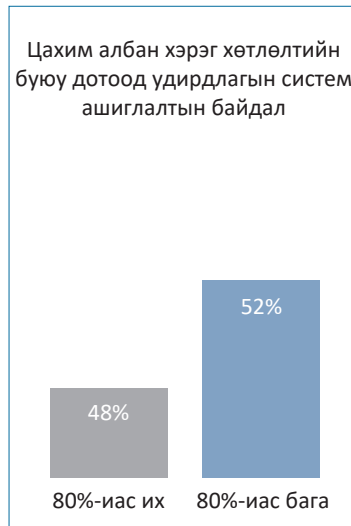
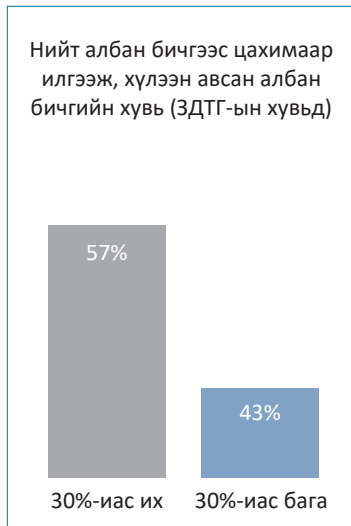
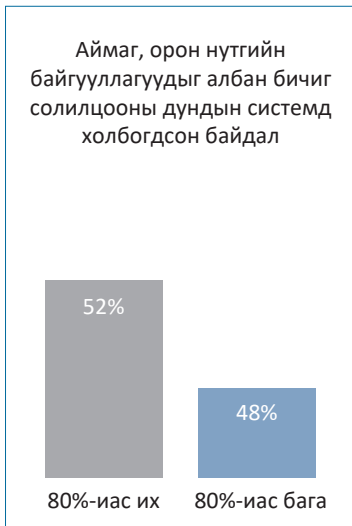
Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилт, цахим албан бичиг солилцоо хийж байгаа эсэхийг тодорхойлох зорилго бүхий 8 төрлийн үзүүлэлтээр судалсан ба онооны үзүүлэлтийг доорх хүснэгтэд харуулав.

Аймгийн нэр	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дархан-Уул	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан	Орхон	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий
1	0	0	3	0	3	3	0	0	3	0	0	3	0	3	0	3	3	3	3	0	3
2	0	0	3	0	3	3	3	0	3	0	0	3	0	3	0	3	0	3	3	3	3
3	0	0	3	0	3	3	0	0	3	0	3	3	0	3	0	0	0	3	3	0	3
4	0	0	3	0	3	3	0	0	3	0	0	3	0	3	0	3	0	3	0	3	3
5	0	0	3	3	0	0	0	0	3	0	3	0	0	3	0	0	0	3	0	3	3
6	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
7	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0
8	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0	2
нийт	0	1	20	4	13	14	4	0	17	1	6	13	1	20	0	9	6	15	9	9	17

Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ) _____

Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ) /21 аймгийн дундаж/

1.2.5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Иргэдийн төрийн цахим үйлчилгээг авч байгаа хувь, үйлчилгээний цахимжилтын хувийг тодорхойлох зорилго бүхий 5 төрлийн үзүүлэлтээр судалсан ба онооны үзүүлэлтийг доорх хүснэгтэд харуулав.

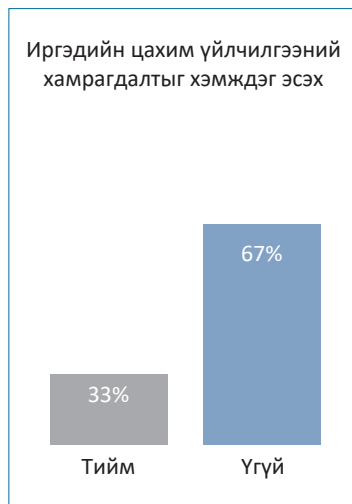
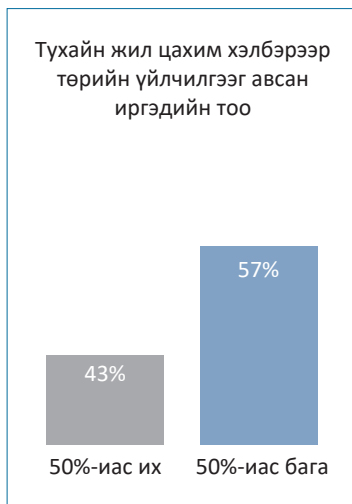
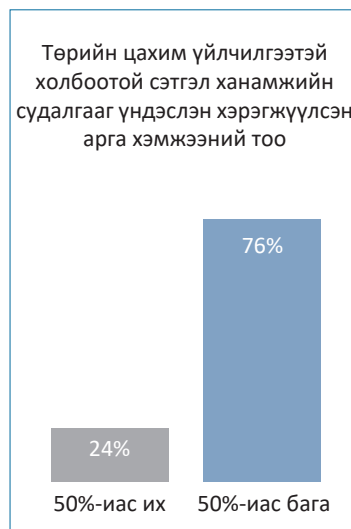
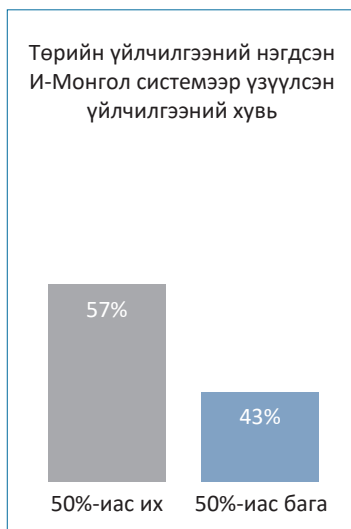
Аймгийн нэр	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дархан-Уул	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан	Орхон	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий	
1	0	0	3	3	3	3	3	0	3	0	3	0	0	3	0	0	3	3	3	3	3	3
2	0	0	3	3	3	0	3	0	3	0	3	0	3	3	0	0	3	3	3	0	0	3
3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	0	0	3
4	0	0	3	3	3	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	3	3	3	0	0	3
5	0	0	0	3	0	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	0	0	3
нийт	0	0	9	15	9	3	12	0	9	0	9	0	3	6	0	0	15	15	15	3	15	15

Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс бөгөөд (ТЦҮХИ)

Эрэмбэ		0-20 оноо
1	Хэнтий	15
2	Ховд	15
3	Увс	15
4	Төв	15
5	Булган	15
6	Дархан-Уул	12
7	Завхан	9
8	Дорнод	9
9	Говь-Алтай	9
10	Баянхонгор	9
11	Өмнөговь	6
12	Хөвсгөл	3
13	Өвөрхангай	3
14	Говьсүмбэр	3
15	Сэлэнгэ	0
16	Сүхбаатар	0
17	Орхон	0
18	Дундговь	0
19	Дорноговь	0
20	Баян-Өлгий	0
21	Архангай	0

Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системд нэгтгэсэн болон дамжуулан үзүүлсэн үйлчилгээний хувь, төрийн цахим үйлчилгээтэй холбоотой сэтгэл ханамжийн судалгаанд үндэслэн хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээ зэргийг тогтоох зорилготой.

Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ) /21 аймгийн дундаж/ _____

1.2.6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Аж ахуй нэгжид чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт болон бодлогыг тодорхойлох зорилго бүхий 5 төрлийн үзүүлэлтээр судалсан онооны үзүүлэлтийг доорх хүснэгтэд харуулав.

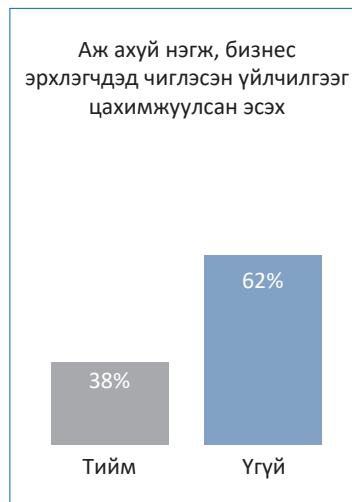
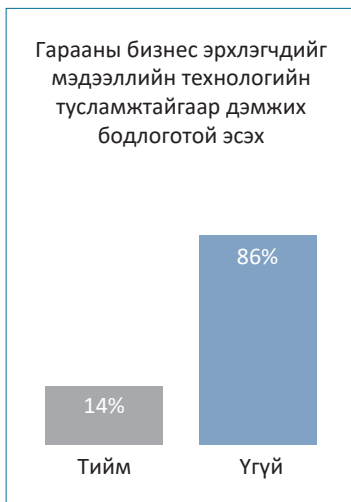
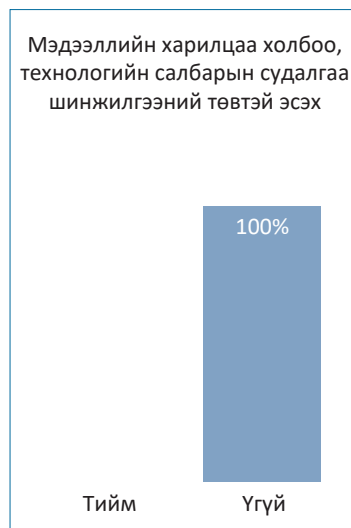
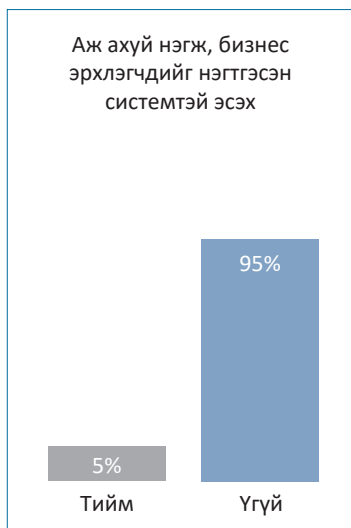
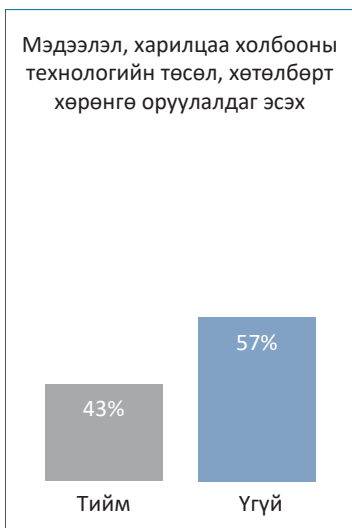
Аймгийн нэр	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дархан-Уул	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан	Орхон	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий
1	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	2	2	0	2	2	2	2	0
2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0
5	0	0	2	2	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2	2	0	0	2	0	0	2
нийт	0	0	4	2	0	4	0	0	6	0	0	0	2	6	4	0	2	4	4	2	2

Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Эрэмбэ		0-20 оноо
1	Өмнөговь	6
2	Дорнод	6
3	Ховд	4
4	Увс	4
5	Сүхбаатар	4
6	Говьсүмбэр	4
7	Баянхонгор	4
8	Хэнтий	2
9	Хөвсгөл	2
10	Төв	2
11	Өвөрхангай	2
12	Булган	2
13	Сэлэнгэ	0
14	Орхон	0
15	Завхан	0
16	Дундговь	0
17	Дорноговь	0
18	Дархан-уул	0
19	Говь-Алтай	0
20	Баян-Өлгий	0
21	Архангай	0

Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн салбарыг хөгжүүлэх чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлж байгаа эсэх болон аж, ахуй нэгжийн үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлж байгаа эсэхийг тогтоох зорилготой.

Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ) /21 аймгийн дундаж/ _____

ХОЁР.

АЙМГУУДЫН
ЦАХИМ ШИЛЖИЛТИЙН
НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ

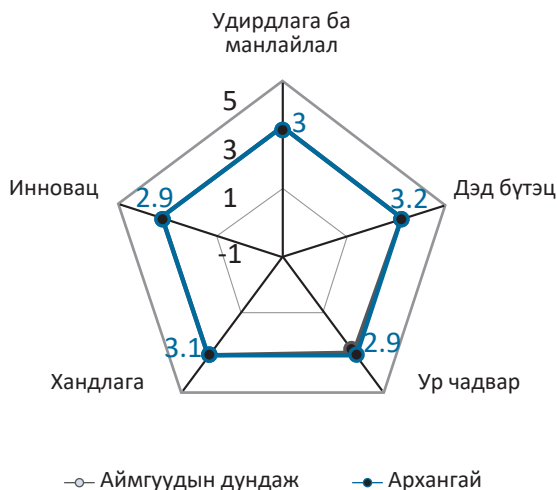

1. АРХАНГАЙ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	55,313
Хүн амын тоо	95,253
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Цэцэрлэг суманд 21,849 иргэн буюу нийт хүн амын 23% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	845 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	9 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Аялал жуулчлал 2. Мал аж ахуй
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	19/19
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 99 багаас 22 баг 4G сүлжээнд, 75 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 2 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	107,950
Суурин интернет хэрэглэгчийн тоо	2,787
ХУРДАН цэгийн тоо	4
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	11,892
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	51
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 62,000 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 31,809 иргэн буюу 51.3% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Архангай аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээ нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, иргэдийн цахим ур чадвар дунджаас доогуур, хандлага дунд зэрэг, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Архангай аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Монгол улсдаа тэргүүлэх мал аж ахуйн салбартай, байгалийн үзэсгэлэнт газар ихтэй; - Завхан-Улаанбаатар, Увс-Улаанбаатарын хатуу хүчилттай зам дайран өнгөрдөг; - Байгалийн нөөц баялаг ихтэй. 	<ul style="list-style-type: none"> - Аялал жуулчлалын үлгэр жишээ аймаг болох боломжтой; - Мал аж ахуйн гаралтай үйлдвэрлэл хөгжсөнөөр ажлын байр нэмэгдэх боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Үйлдвэрлэл хөгжөөгүй, импортын эдийн засагтай; - Экспортын бараа бүтээгдэхүүний нэр, төрөл цөөн; - Ажилгүйдэл их, ажиллах хүч дутмаг; - Мал аж ахуйн гаралтай бүтээгдэхүүн боловсруулах үйлдвэрлэл байхгүй; - Иргэдийн худалдан авах чадвар сул; - Аялал жуулчлалын тогтвортой хөгжлийн бодлого байхгүй; - Аялагчид амарч, зугаалахад өртөг өндөр; - Бараа бүтээгдэхүүний тээвэрлэлтийн дэд бүтэц хөгжөөгүй. 	<ul style="list-style-type: none"> - Байгалийн онц үзэгдэл, ган, зуд, бэлчээрийн доройтол; - Малчдын мэдлэг боловсролгүй байдал; - Цөлжилт, гоц халдварт өвчин.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
1.4.6 Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	0.4	1.1 Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1
1.4.8 Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.2 Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.4.9 Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		1.3 Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.4.10 Харилцаа холбооны зардал		1.4.1 Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.6
1.5.1 Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.1	1.4.2 Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа	
1.6.1 СӨБ-ын цахим бүртгэл	0.3	1.4.3 Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа	
1.6.2 Суурь боловсролын цахим бүртгэл		1.4.4 Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо	
1.6.3 Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл		1.4.5 Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа	
1.7.1 Авто замын торгуулийн систем	0.4	1.4.7 Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт	
1.7.3 Автобусны тасалбар борлуулалтын систем		1.5.2 Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	
1.8.2 Төлбөр тооцооны систем	0.2	1.5.3 Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	
1.9.1 Цахим газрын зураг	0.3	1.5.4 Цахим эмийн жор олголт	
1.9.6 Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар		1.5.5 Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	
1.9.7 Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл		1.5.6 Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	
1.9.12 egazar.gov.mn-ийн ашиглалт		1.5.7 Цахим шинжилгээний хариу	
1.11.6 Теле хяналтын систем	0.1	1.5.8 Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
		1.6.4 Цахим сургалтын платформ	0.7
		1.6.5 Асран хамгаалагчийн систем	
		1.6.6 Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
		1.6.7 Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	
		1.6.8 Цахим сургалтын орчин	0.6
		1.7.2 Төлбөр хураах систем	
		1.7.4 Дотоодын ачаа тээврийн систем	
		1.7.5 Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	0.8
		1.8.1 Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	
		1.8.3 Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	
		1.8.4 Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	

1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	0.7
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	1
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	0.9
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1
2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1	2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1

2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1	2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1	2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1	2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1	2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1	2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1	2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1	2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
			2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)	
		3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
		3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7	Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8	Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
		4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
		4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
		4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
		4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
		4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
		4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
		4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3
		5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Архангай аймгийн 103 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

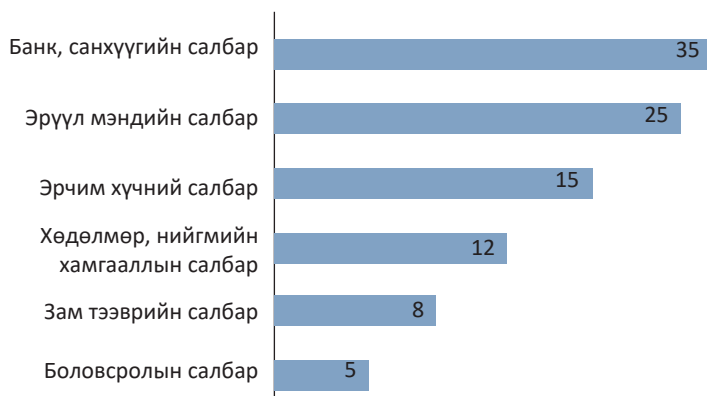
Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 8 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 40 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 44 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 8 хувь нь сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

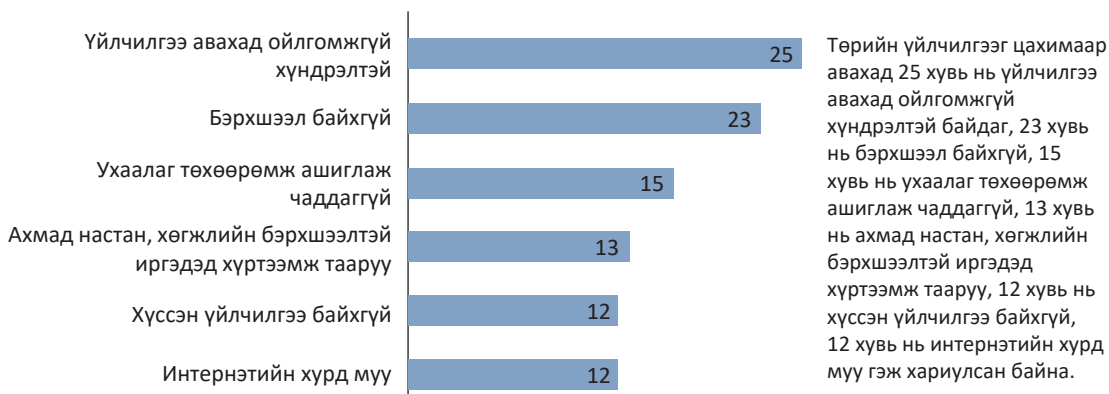
Иргэдийн 35.5 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 24 хувь нь эрүүл мэнд, 16.5 хувь нь банк, санхүү, 15 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээ, 4.9 хувь нь автобусны билет захиалах, 4.1 хувь нь худгийн картаар үйлчлэх үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 35 хувь нь банк, санхүү, 25 хувь нь эрүүл мэнд, 15 хувь нь эрчим хүч, 12 хувь нь хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, 8 хувь нь зам, тээвэр, 5 хувь нь боловсролын салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг бэрхшээл

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

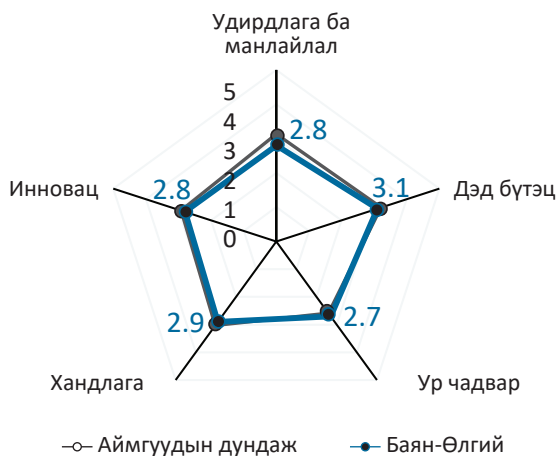
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Киоск машины хүртээмжийг сайжруулах;
3. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
4. Хурдан шүүрхай болгох;
5. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
6. Бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
7. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох.

2. БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	45,704
Хүн амын тоо	109,899
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Өлгий суманд 40,565 иргэн буюу нийт хүн амын 36,9% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	658.6 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	6.1 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аялал жуулчлал 2. Хөдөө аж ахуй 3. Гадаад, дотоод худалдаа /ОХУ, Хятад улстай хиллэдэг/
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	13/13
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 86 багаас 14 баг 4G сүлжээнд, 60 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 12 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	112,031
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	3,287
ХУРДАН цэгийн тоо	4
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	19,086
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	52
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 73,932 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 45,071 иргэн буюу 60.9% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Баян-Өлгий аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд харилцаа холбооны дэд бүтэц бэлэн, цаашид төрийн албан хаагчдад төрийн цахим үйлчилгээний талаарх мэдээлэл хүргэх, мөн инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх, иргэдийн цахим ур чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Баян-Өлгий аймгийн Засаг даргын Тамгын газар болон Тогтвортой хөгжлийн зорилт 2030 дунд хугацааны ном

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Алтай Таван богд түшиглэсэн аялал жуулчллын баруун бүс Баян-Өлгий аймгийн Засаг даргын 2020-2024 оны “ХӨГЖИЛД ТЭМҮҮЛСЭН БАЯН-ӨЛГИЙ” үйл ажиллагааны хөтөлбөр болон Баян-Өлгий аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн 5.4 дүгээр зорилтын 5.4.1 дэх заалтад “Гадаад улс болон хөрш орнууд болох Оросын Холбооны Улс, Хятад улстай хил залгаа хот, мужуудтай уламжлалт харилцаагаа сайжруулж, нийгэм-эдийн засаг, худалдаа, соёл, аялал жуулчлалын харилцаагаа өргөжүүлнэ” гэж тусгагдсан байна; - Баян-Өлгий аймгийн Засаг даргын санаачлагаар дамжин өнгөрөх бүх төрлийн импорт, экспортын ачаа барааг тээвэрлэх, боловсруулах, түгээх үйл ажиллагааг зохион байгуулах олон улсын логистикийн төвийг байгуулахаар төлөвлөж байна. Энэхүү бүс нутгийн тээвэр логистикийн төв нь баруун бүсийн босоо тэнхлэгийн замын дагуу Баян-Өлгий аймгийн төвөөс хойд зүгт 8 км-т, Бугат сумын Улаантолгой багийн нутаг дэвсгэрт 200 га талбайд байгуулагдах бөгөөд төслийг 2022-2028 онд үе шаттайгаар бүрэн хэрэгжүүлж дуусгахаар төлөвлөж байна. Тээвэр логистикийн төв нь өдөрт 5000 тн ачаа хүлээн авах, хадгалах, шилжүүлэн ачих, боловсруулах хүчин чадалтай байх юм; 	<ul style="list-style-type: none"> - 2030 он гэхэд гадаадын жуулчдын тоог 35 мянгад хүрнэ; - Аялал жуулчлалын чиглэлийн аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагаа өргөжиж, шинээр 3000 орчим ажлын байр бий болно; - Баруун бүсийн эдийн засгийн таатай нөхцөл бүрдэж, бүсийн иргэдийн амьжиргааны түвшин сайжирна; - Баян-Өлгий аймаг дахь Цагааннуур боомтоор газрын тосны бүтээгдэхүүн, барилгын материал, хүнсний бүтээгдэхүүн импортлох, баруун 5 аймаг төдийгүй ойролцоох бусад аймгуудад нийлүүлж байна. Харин тус боомтоор Орос, Казахстан, Европын холбооны зарим улсуудад ноос, ноолууран бүтээгдэхүүн экспортод гаргаж байна. 2021 онд Цагааннуур боомтоор 89,5 тэрбум төгрөгийн импортын бүтээгдэхүүн орж ирсний 77%-ийг нефтийн бүтээгдэхүүн, 15 хувийг хүнс, 7%-ийг бусад бараа эзэлж байсан бол экспортод 556 сая төгрөгийн бүтээгдэхүүн гаргаснаас 63%-ийг ноос, ноосон бүтээгдэхүүн, 34%-ийг мах, бусад бүтээгдэхүүн 3%-ийг тус тус эзэлж байна.

- Баян-Өлгий аймагт байгуулах “Баруун бүсийн Олон улсын тээвэр логистикийн төв”-ийн зураг төслийг боловсруулах ажлыг ойрын хугацаанд гүйцэтгүүлж бэлэн болгохоор ажиллаж байгаа бөгөөд төр-хувийн хэвшлийн түншлэл болон дотоодын аж ахуйн нэгжүүдийн хөрөнгө оруулалтаар байгуулах боломжтой. Ингэснээр баруун бүс улмаар улс хооронд зорчих ачаа тээвэрт томоохон дэвшил гарах гарч улмаар орон нутагт ажлын байр, татварын бааз суурь нэмэгдэж хөгжих боломжууд бүрдэнэ гэж үзэж байна;
- 2 улстай хиллэдэг тул гадаад, дотоод худалдаа хийх болон босоо тэнхлэгийн замаар бүрэн холбогдсон. Олон үндэстэн ястны хэл, соёл зан заншил, сурталчлан дэлгэрүүлэх замаар хөрөнгө оруулалт татах боломжтой;
- Асгат мөнгөний уурхайг сэргээж, түүнд түшиглэн ажилгүйдлийг бууруулах боломжтой;
- Соёлын аялал жуулчлалын бүс болгох.
- Тухайн боомтоор 2019 онд 29505 тээврийн хэрэгсэл нэвтэрч, 111000 гаруй хүн үйлчлүүлсэн байна. ТРАНЗИТ тээвэр хийх боломжтой олон улсын шинжтэй, байнгын ажиллагаатай боомт юм.

Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Төвөөс хэт алслагдсан. Сумдад засмал зам тавигдаагүй; - Үнийн хөөрөгдөл ихтэй; - Цахилаан эрчим хүч Оросын Холбооны Улсаас бүрэн хараат; - Цаг агаарын эрс тэс үр амьсгалтай; - Дулааны улирал богино; - Хадлан авах, газар тариалан эрхлэх боломж хомс; - Бэлчээрийн ихэнх газар уулархаг учраас бэлчээрийн хүрэлцээ бага; - Уул уурхай хөгжөөгүй, орон нутгий төсөв бүрдүүлэхэд хүндрэлтэй. 	<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн төвийн инженер байгууламж хуучирсан, байгаль орчин хөрсний бохирдол ихтэй.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.1	Цахимжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.7	1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа	0.6
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа	
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.5	1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл	0.5
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга		1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт		1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу		1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	0.7	1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	0.5
1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл		1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	
1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл		1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.6.4	Цахим сургалтын платформ		1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем	
1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем		
1.6.8	Цахим сургалтын орчин	1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	0.8	
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем		
1.7.2	Төлбөр хураах систем	1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем		
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	1	1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	0.3
1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем		1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл		1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	0.2	1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	0.2
1.9.1	Цахим газрын зураг	0.7	1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар		1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар		1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	0.4
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар				

1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл		1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем		1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем		1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт				
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем				
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	0.8			
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем ашиглах;				
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем				
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем				
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем				
1.11.6	Теле хяналтын систем				
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	0.6			
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт				
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем				
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан				

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1	2.2	Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.9	Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.11	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1	2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1			
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1			
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1			
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1			

2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1	3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
		3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7 Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8 Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1	4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
		4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
		4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
		4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
		4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
		4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
		4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3
		5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

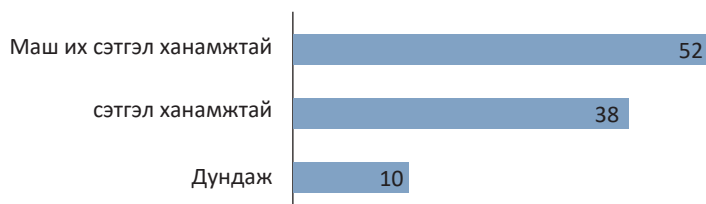
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Баян-Өлгий аймгийн 97 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаар иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 52 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 38 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 10 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 43.7 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 24.2 хувь нь эрүүл мэнд, 22 хувь нь банк, санхүү, 6.1 хувь нь бүх төрлийн, 4 хувь нь боловсролын салбарын үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 31 хувь нь эрүүл мэнд, 20 хувь нь боловсрол, 12 хувь нь зам, тээвэр, 11 хувь нь эрчим хүч, 10 хувь нь банк, санхүү, 5 хувь нь байгаль орчин, аялал жуулчлал, 4 хувь нь хүнс, хөдөө аж ахуй, 4 хувь нь хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, 3 хувь нь газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 43 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 28 хувь нь интернэтийн хурд муу, 11 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 7 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 6 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 5 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

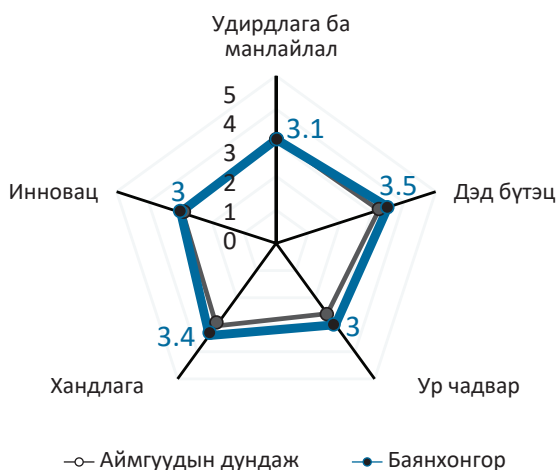
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Киоск машины хүртээмжийг сайжруулах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернетийн хурдыг сайжруулах;
5. Бүх үйлчилгээг цахимжуулах.

3. БАЯНХОНГОР АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	116,000
Хүн амын тоо	89,643
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Баянхонгор суманд 32,665 иргэн буюу нийт хүн амын 36% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	541.4 тэрбум
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	5,984.1 сая
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Уул уурхай 2. Мал аж ахуй
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	20/20
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 103 багаас 21 баг 4G сүлжээнд, 65 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 17 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	102,663
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	5,712
ХУРДАН цэгийн тоо	22
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	8,893
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	31
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 70,301 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 46,947 иргэн буюу 80.3% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Баянхонгор аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээ нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийж, иргэдийн цахим үр чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Баянхонгор аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Монгол Улсын баруун чиглэлийн авто зам дайран өнгөрдөг; - Дэд бүтэц сайн хөгжсөн, дулааны станц баригдаж байгаа, усан цахилгаан станцын төсөл 2024 онд эхэлнэ; - Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улстай хил залгаа; - Уул уурхай сайн хөгжсөн, стратегийн томоохон төслүүд эхлэх гэж байгаа; - Төмрийн хүдэр, нүүрс, алт, барилгын материал зэрэг байгалийн арвин нөөц баялагтай, энэ чиглэлийн үйлдвэрлэлийг өргөжүүлэн хөгжүүлэх боломжтой; - Хурдтай хөгжиж байгаа, орон сууцны хороолол, шинэ суурьшлийн бүсийг байгуулж байгаа. 	<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн Засаг дарга, мэдээллийн технологийн мэргэжилтэй, цахим шилжилтийг дэмжин ажилладаг; - Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж экспортлох боломжтой; - Дэд бүтэц, төмөр зам, тээвэр логистикийн тогтолцоогоо улам хөгжүүлж зах зээлийн хараат байдлаас гарах боломжтой; - Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн салбар сургууль, Мэргэжил, сургалт үйлдвэрлэлийн төвүүдтэй, боловсрол, мэргэжил олгох, сургалтын бааз сайтай; - Зам дагасан хөгжил буюу дамжин өнгөрөх үйлчилгээг, хөгжүүлэх; - Аялал жуулчлал хөгжүүлэх боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Бизнес эрхлэх орчин муу; - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал, мэргэжлийн өндөр үр чадвар, мэдлэгтэй хүний нөөц дутмаг; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал; - Олон үйлдвэрийн технологи хоцрогдсон, бүтээмж доогуур, бүтээгдэхүүний чанараар дэлхийн зах зээлд өрсөлдөх чадвар сул; - Уур амьсгалын эрс тэс нөхцөлтэй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл байгаль, цаг агаараас ихээхэн хамааралтай. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүн амын хэт төвлөрлөөс үүдсэн агаар, хөрс, орчны бохирдол их; - Ажилгүйдэл, ядуурлын түвшин өндөр; - Уул уурхайгаас хамаарал бүхий эдийн засгийн бүтэцтэй; - Хотын инженерийн байгууламж ихэд хуучирсан.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
1.1 Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.3 Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.2 Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.4.2 Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.6
1.4.1 Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.4	1.4.6 Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	
1.4.3 Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.4.7 Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт	
1.4.4 Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.4.8 Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл	
1.4.5 Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.4.9 Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	
1.5.1 Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга		1	
1.5.2 Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	0.1	1.6.6 Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
1.5.3 Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт		1.7.1 Авто замын торгуулийн систем	1
1.5.4 Цахим эмийн жор олголт		1.7.2 Төлбөр хураах систем	
1.5.5 Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл		1.7.3 Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	
1.5.6 Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо		1.7.4 Дотоодын ачаа тээврийн систем	
1.5.7 Цахим шинжилгээний хариу		1.7.5 Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
1.5.8 Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит		1.8.4 Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	0.2
1.6.1 СӨБ-ын цахим бүртгэл		0.9	1.9.1 Цахим газрын зураг
1.6.2 Сүүрх боловсролын цахим бүртгэл	1.9.2 Буудал захиалга цахимаар		
1.6.3 Насан түршийн боловсролын цахим бүртгэл	1.9.3 Ресторан, зоогийн газар цахимаар		
1.6.4 Цахим сургалтын платформ	1.9.4 Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар		
1.6.5 Асран хамгаалагчийн систем	1.9.5 Амралтын газрын захиалга цахимаар		
1.6.7 Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	1.9.6 Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар		
1.6.8 Цахим сургалтын орчин	1.9.7 Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл		
1.8.1 Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	0.8		1.9.8 Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан
1.8.2 Төлбөр тооцооны систем	0.8	1.9.9 Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.8.3 Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем		1.9.10 Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
		1.9.11 Агаарын бохирдлын цахим систем	
		1.9.12 egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	
		1.10.1 Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	
	1.10.2 Газар тариалангийн хяналтын систем	1	
	1.10.3 Бэлчээрийн хяналтын систем		
	1.10.4 Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем		
	1.10.5 Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем		

1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	1
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1
2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1	2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1	2.15 Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.20 Утасгүй хандалтын цэг (Wifi) нэвтрүүлэлт	1
2.16 Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1	2.21 МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.17 Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1	2.22 Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.18 Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1	2.24 Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.19 Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1	2.25 Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.23 Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1	2.26 Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.27 Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2	2.28 Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
		2.29 Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1	3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1	3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2	3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
3.8	Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3	3.7	Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3			
4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3			
4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3			
4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3			
4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3			
4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2			
4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1			
4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2			

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
5.1	И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3	5.3	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
5.2	И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3	5.5	Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3
5.4	Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3			

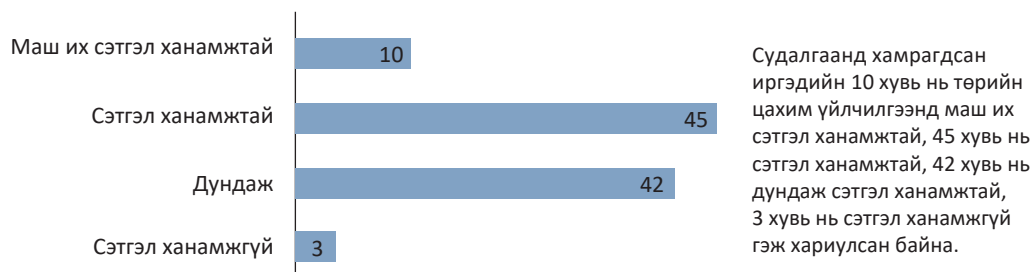
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
6.1	МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.2	ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
6.5	ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2	6.3	МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
			6.4	Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2

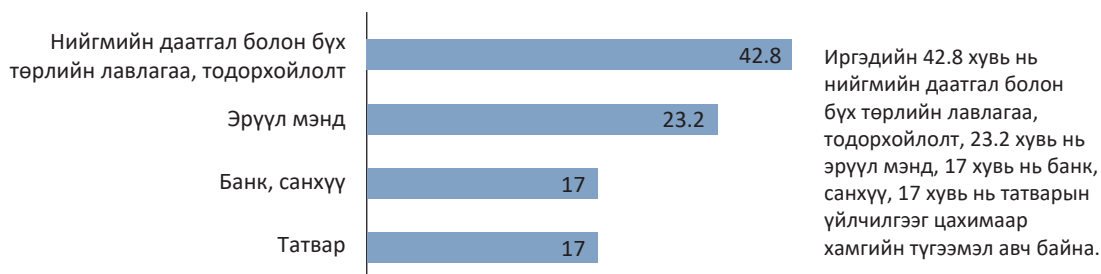
Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Баянхонгор аймгийн 274 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний иргэдийн сэтгэл ханамж

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 25.2 хувь нь ямар нэгэн бэрхшээл байхгүй, 24.1 хувь нь интернэтийн хурд муу, 22.3 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй, 11.1 хувь нь мэдлэг, мэдээлэл хомс, 10 хувь нь тоног төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 7.3 хувь нь хүртээмжгүй байдаг гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

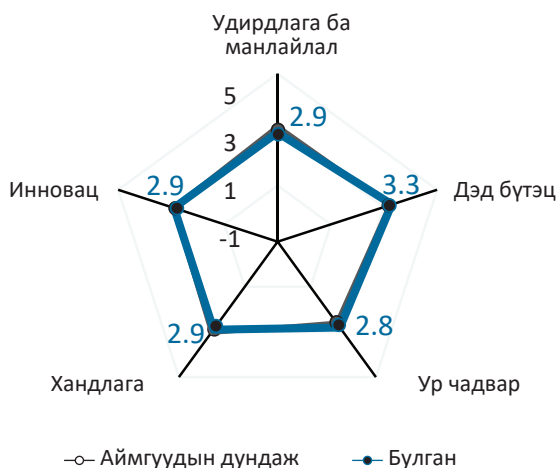
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Киоск машины хүртээмжийг сайжруулах;
3. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
4. Иргэдийн цахим боловсролыг дээшлүүлэх;
5. Хурдан шуурхай болгох;
6. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
7. Төрийн байгууллагуудын ажлын уялдаа холбоог сайжруулах;
8. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох;
9. Үйлчилгээний ажилтнуудын харилцааны соёлыг дээшлүүлэх;
10. Бүх үйлчилгээг нэвтрүүлэх.

4. БУЛГАН АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	49,000
Хүн амын тоо	61,161
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Булган суманд 12,817 иргэн буюу нийт хүн амын 20.7% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	549.6 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	8.8 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Хөдөө аж ахуй 2. Аялал жуулчлал
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	16/16
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 74 багаас 18 баг 4G сүлжээнд, 46 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 10 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	69,067
Суурин интернет хэрэглэгчийн тоо	1,914
ХУРДАН цэгийн тоо	2
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	2,140
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	61
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 43,381 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 16,112 иргэн буюу 37% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Булган аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид төрийн албан хаагчдад төрийн цахим үйлчилгээний талаарх мэдээлэл хүргэж, инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх болон иргэдийн цахим ур чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Булган аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> Хүний нөөц; Ажлын байрны орчин нөхцөл; Хамт олны эерэг таатай уур амьсгал; Мэдээлэлд маш ойрхон; Удирдлагын дэмжлэг харьцангуй сайн; Хөрвөх чадвар сайтай; Бүх шатны байгууллагатай харилцах боломжтой; Аймаг орон нутгийн эдийн засгийн салбаруудын хөгжлийн төлөвлөлтийн бодлого зохицуулалтыг хэрэгжүүлдэг; Үйл ажиллагааны чиглэл, хийх ажил, хугацаа тодорхой; Дотоод зохион байгуулалт сайтай. 	<ul style="list-style-type: none"> Хууль, эрх зүйн орчин тогтвортой; Яам, агентлаг, аймгуудаас туршлага судлах; Цахим технологи /Google sheets, Google meet, Zoom/; Бүх шатны байгууллагатай хамтран ажилладаг; Албан хаагчдыг хөгжүүлэх /суралцах, өөрийгөө хөгжүүлэх боломжтой/ Шинэ санал санаачлагыг салбарын хэмжээнд нэвтрүүлэх; Гадаад хамтын ажиллагааг хөгжүүлж, төр, хүвийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг дэмжих.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> Байгууллагын дотоод хяналт хангалтгүй; Ажлын уялдаа холбоо муу; Мэдээллийн аюулгүй байдал /цахим болон цаасан баримт бичиг хадгалалт, хамгаалалт/; Мэдээллийн үрсгал хүртээмжгүй /мэдээллээ сурталчлах ажил хангалттай/; ЗДТГ-ын батлагдсан орон тоо хангалтгүй; Судалгаа, шинжилгээ хийж, боловсруулалт хийхдээ тааруу; Хийж байгаа ажил бодитой харагдахгүй; Техник, тоног төхөөрөмжийн хүчин чадал тааруу. 	<ul style="list-style-type: none"> Улс төрийн нөхцөл байдал; Иргэд төрийн албанд итгэл тааруу; Төсвийн хүрэлцээ муу; Дижитал шинэчлэлийн ашиглалт тааруу; Цахим систем /SMART үйлчилгээ, E технологи/.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1
1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	1	1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.5.3	Яаралтай түргэн түслэмжийн үйлчилгээний цахимжилт	0.7
1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	
1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу	
1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа		1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	0.3
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	
1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	
1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	1
1.4.10	Харилцаа холбооны зардал		1.7.2	Төлбөр хураах систем	
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем		
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	0.3	1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	1
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт	1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл		
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	0.7	1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	1
1.6.4	Цахим сургалтын платформ		1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	
1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем		1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	
1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем		1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл		1.9.1	Цахим газрын зураг	1
1.6.8	Цахим сургалтын орчин		1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	0.1	1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
			1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
			1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
			1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	
			1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	
			1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	

1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	1
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	0.9
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1	2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1
2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1
2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1	2.15 Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1	2.19 Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1	2.20 Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.21 МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1

2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1	2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1	2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1			
2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1			
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1			
2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1			
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1			
2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1			
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1			

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)	
3.7	Иргэдийн цахим ур чадварын түвшний үнэлгээ	3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
3.8	Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)	
4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
		4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
		4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
		4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
		4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3		
5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3		
5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3		
5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3		
5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3		

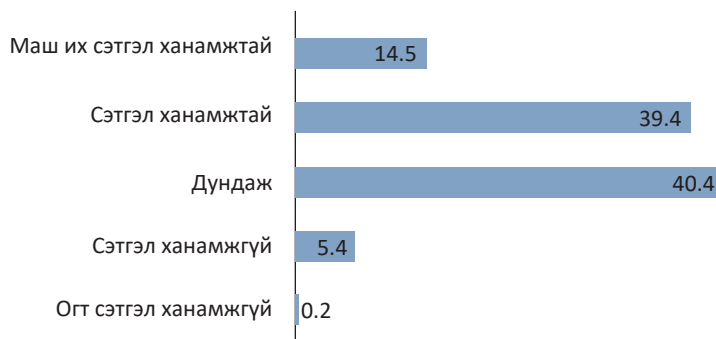
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2	6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

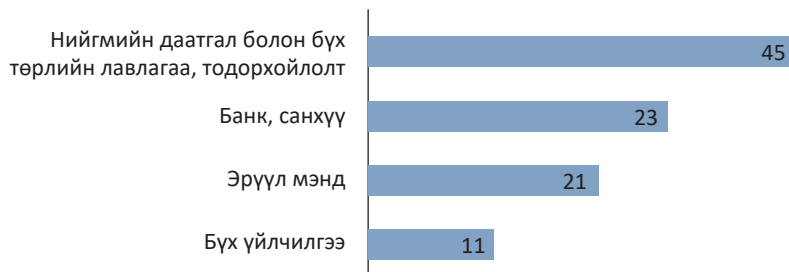
Булган аймгийн 128 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаар иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 14.5 хувь нь төрийн цахим үйлчилгээнд маш их сэтгэл ханамжтай, 39.4 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 40.4 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 5.5 хувь нь сэтгэл ханамжгүй, 0.2 хувь нь огт сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 45 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 23 хувь нь банк, санхүү, 21 хувь нь эрүүл мэнд, 11 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 35 хувь нь эрүүл мэнд, 15 хувь нь банк, санхүү, 11 хувь нь хөдөлмөр халамж, 10 хувь нь боловсрол, 8.2 хувь нь зам тээвэр, 6 хувь нь газар зохион байгуулалт, геодези, газарзүй, 5.4 хувь нь байгаль орчин, аялал жуулчлал, 5.4 хувь нь эрчим хүч, 4 хувь нь хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 29.4 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 23.5 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй, 19.6 хувь нь интернэтийн хурд муу, 11.8 хувь нь бусад, 7.3 хувь нь хүртээмжгүй байдаг, 5.9 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 2.5 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

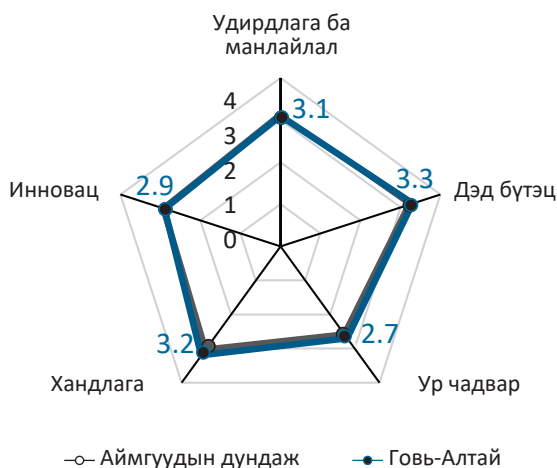
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Киоск машины хүртээмжийг сайжруулах;
3. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
4. Хурдан шуурхай болгох;
5. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
6. Бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
7. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох.

5. ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	141,400
Хүн амын тоо	58,257
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Алтай суманд 17,609 иргэн буюу нийт хүн амын 30.2% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	446,469,7 сая төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	7,632.5 мянган төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Мал аж ахуй
Сүмдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	18/18
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 83 багаас 18 баг 4G сүлжээнд, 41 баг 3G сүлжээнд, 24 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	75,519
Сүүрин интернэт хэрэглэгчийн тоо	3,166
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	4,817
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	52
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 39,500 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 22,897 иргэн буюу 58% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Говь-Алтай аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээ нэвтрүүлж ашиглах талаар хүсэл эрмэлзэлтэй, иргэдийн цахим ур чадвар дунджаас доогуур, хандлага дунд зэрэг, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Говь-Алтай аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
- Цахим-Алтай арга хэмжээг баталсан.	- Алсын хараа-2050 урт хугацааны хөгжлийн бодлогын 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд Хүний хөгжлийг дэмжсэн, үр дүн, үр нөлөөтэй цахим засаглалыг төлөвшүүлэх зорилтын хүрээнд 23 үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхээр тусгасан.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
- Цахим-Алтай арга хэмжээг сайжруулах, төсөв санхүүгийн бэрхшээл.	- Ашиглаж буй системүүд их ачааллын үед доголдох, бүрэн зогсох.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл	0.1	1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1
1.6.4	Цахим сургалтын платформ	0.3	1.2	Салбар хоорондын цахим-шилжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем		1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	0.4	1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн үялдаа	0.9
1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем		1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн үялдаа	
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны үялдаа		
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	0.2	1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн үялдаа		
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	0.2	1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	
			1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт	
			1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	
			1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	
			1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	
			1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	
			1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	
			1.5.4	Цахим эмийн жор олголт	
			1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	
			1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	
			1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу	
			1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
			1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	0.7
			1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	
			1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	
			1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
			1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	
			1.6.8	Цахим сургалтын орчин	

1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	0.6
1.7.2	Төлбөр хураах систем	
1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	1
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	
1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	
1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.9.1	Цахим газрын зураг	0.8
1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	0.8
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	1
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1	2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1	2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1	2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
			2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
			2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
			2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1
			2.16 Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1
			2.17 Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
			2.18 Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
			2.19 Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
			2.20 Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
			2.21 МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
			2.22 Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
			2.24 Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
			2.25 Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
			2.26 Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
			2.27 Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
			2.28 Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1	3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1	3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2		
3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3		
3.7 Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3		
3.8 Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3		

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3	4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3	4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3	4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2
4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3		
4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1		

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3	5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3	5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3
5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3		

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Говь-Алтай аймгийн 114 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаар иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 7.9 хувь нь төрийн цахим үйлчилгээнд маш их сэтгэл ханамжтай, 36 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 48.1 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 7 хувь нь сэтгэл ханамжгүй, 1 хувь нь огт сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 45 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 23 хувь нь банк, санхүү, 21 хувь нь эрүүл мэнд, 11 хувь нь боловсролын салбарын үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 35 хувь нь эрүүл мэнд, 15 хувь нь банк, санхүү, 15 хувь нь хөдөлмөр халамж, 10 хувь нь боловсрол, 8.2 хувь нь зам, тээвэр, 6 хувь нь газар зохион байгуулалт, геодези, газарзүй, 5.4 хувь нь байгаль орчин, аялал жуулчлал, 5.4 хувь нь эрчим хүчний салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 39.3 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 27 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй, 13.9 хувь нь интернэтийн хурд муу, 7.9 хувь нь хүртээмжгүй, 6.5 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 3.4 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй 2 хувь нь заримдаа нэвтрэх боломжгүй болдог гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

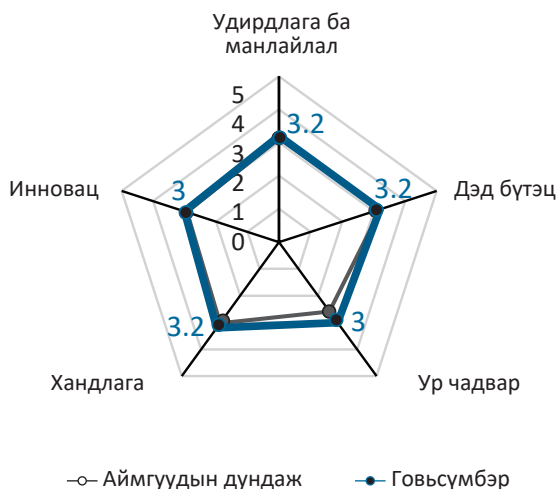
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Иргэдэд илүү их сурталчлан таниулах;
4. Иргэдийн цахим боловсролыг дээшлүүлэх;
5. Хурдан шуурхай болгох;
6. Интернэтийн хурд болон сүлжээг сайжруулах;
7. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
8. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох.

6. ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	5,541
Хүн амын тоо	18,042
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Чойр суманд 13,172 иргэн буюу нийт хүн амын 73% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	155,315.9 мянган төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	8,581.9 мянган төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уул уурхай 2. Тээвэр логистик 3. Хөдөө аж ахуй 4. Аялал жуулчлал
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	3/3
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 10 багаас 4 баг 4G сүлжээнд, 6 баг 3G сүлжээнд холбогдсон.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	20,798
Сүүрин интернет хэрэглэгчийн тоо	2,457
ХУРДАН цэгийн тоо	2
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	4,277
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	61
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 12,450 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 5,728 иргэн буюу 49.5% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Говьсүмбэр аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээ нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, иргэдийн цахим ур чадвар сайн, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Говьсүмбэр аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Аймаг сумдын төвийн болон хөдөөгийн багууд 92.6 хувь интернэт сүлжээнд холбогдож, иргэд e-mongolia системээс төрийн үйлчилгээг цахимаар авах боломж бүрдсэн; - Аймаг, сумдын төвийн Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийг өргөтгөн, операторын системээр төрийн үйлчилгээг тасралтгүй хүргэх орчин нөхцөл бүрдсэн; - Хүүхдийн хөгжил, төлөвшлийг дэмжих бүхий л төрлийн дугуйлан, сургалтууд байдаг бөгөөд шатар, усанд сэлэлт, оюун ухаан, хөгжөөн дэмжигчдийн зэрэг спортын улс, тив, дэлхийн хэмжээний тамирчидтай; - Нийслэлтэй ойрхон буюу 2 цаг гаран яваад хүрдэг; - Нэг хүнд ноогдох ногоон байгууламжаар Монголдоо тэргүүлдэг. 	<ul style="list-style-type: none"> - ХУР, ДАН болон дотоод удирдлагын ERP системийг нэвтрүүлж, төрийн байгууллагуудын мэдээлэл солилцоо, үйл ажиллагаа бүрэн цахимжих орчин нөхцөл бүрдсэн; - Төмөр зам, авто зам аль аль нь маш сайн хөгжсөн; - Дэд бүтэц маш сайн хөгжсөн; - Дулааны цахилгаан станц баригдаж байна.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Бусад хөрш аймгуудтайгаа авто замтай холбогдоогүй. 	<ul style="list-style-type: none"> - Босоо тэнхлэгийн зам эвдрэл гэмтэл ихтэй, замын осол аваар их гардаг.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1
1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.8	1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	0.2
1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	0.3
1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа		1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	0.5
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем	
1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.7	1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	0.8
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга		1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	
1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт		1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт		1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл		1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу	1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	0.8	
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар		
1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар		
1.6.4	Цахим сургалтын платформ	1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар		
1.6.8	Цахим сургалтын орчин	1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл		
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	1	1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	0.8
1.7.2	Төлбөр хураах систем		1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем		
1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем		
1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем		
1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	0.2	1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	0.8
1.9.1	Цахим газрын зураг	0.2	1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	

1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем		1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт		1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	0.2	1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем		1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	0.7
1.11.6	Теле хяналтын систем		1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	0.3	1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт		1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
			1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.2	Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1
2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1	2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1	2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1	2.9	Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1	2.11	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1	2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1	2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1	2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
			2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
			2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
			2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
			2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
			2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
			2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
			2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1	3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7 Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8 Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3	4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3	4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3	4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3		
4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2		

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3	5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

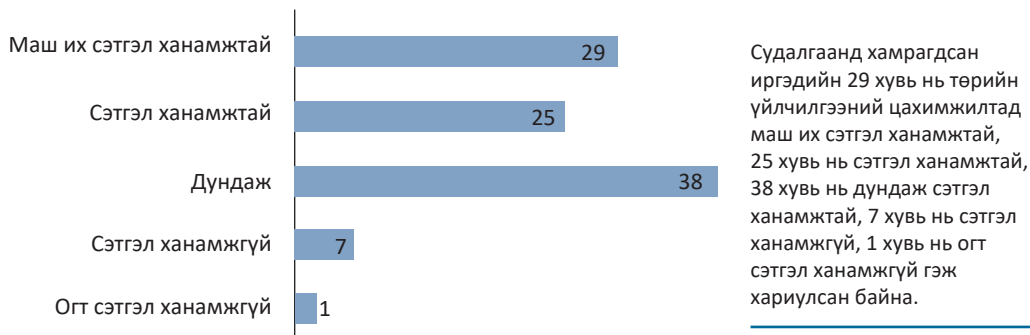
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2	6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

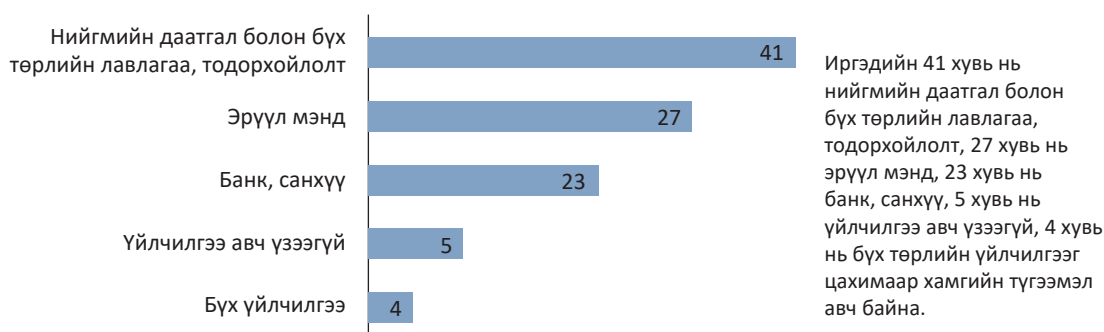
Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Говьсүмбэр аймгийн 131 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

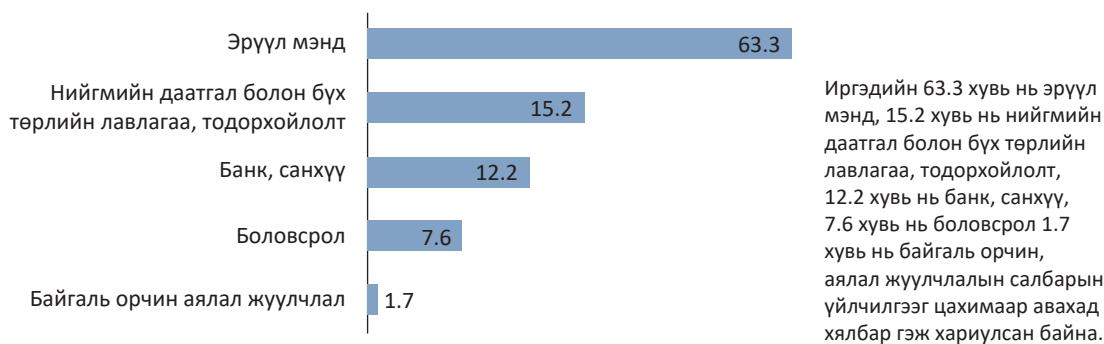
Төрийн цахим үйлчилгээний иргэдийн сэтгэл ханамж

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 45 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 16 хувь нь интернэтийн хурд муу, 13.7 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй, 13 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 9.1 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 3.2 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

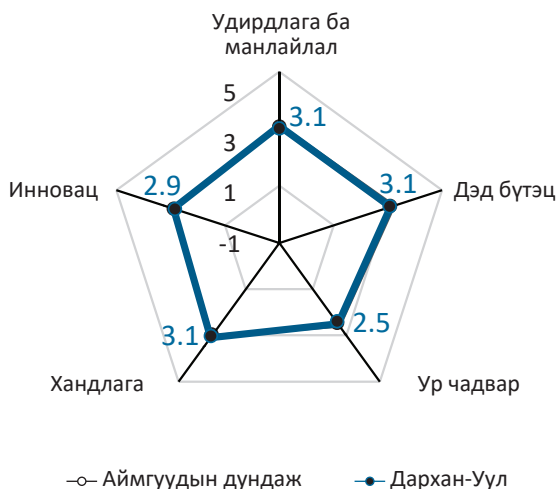
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох.

7. ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	3,275
Хүн амын тоо	107,932
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Дархан суманд 87,437 иргэн буюу нийт хүн амын 81% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	755,793.4 сая төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	7,222.5 мянган төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Аж ахуй үйлдвэрлэл 2. Худалдаа үйлчилгээ
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	4/4
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 26 багаас 4 баг 4G сүлжээнд, 22 баг 3G сүлжээнд холбогдсон.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	129,540
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	14,974
ХУРДАН цэгийн тоо	12
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	13,441
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	64
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 72,000 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 20,464 иргэн буюу 28,4% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Дархан-Уул аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээ нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид иргэдийн цахим үр чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх болон инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Дархан-Уул аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Дархан-Уул аймгийн Засаг даргын 2021-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт туссан нийт 66 зорилтын 40 гаруй нь цахим хөгжилтэй холбоотой зорилт; - Мөн дараах тодорхой төсөл, хөтөлбөрүүдийг төлөвлөн хэрэгжүүлж байна: <ul style="list-style-type: none"> • “Цахим Дархан” • “Нэг иргэн-Нэг бүртгэл” • “Шилэн эмнэлэг-II” • “Цагийн ажил” • “Чадварлаг багш” • “Цахим сургалтын систем” - Дархан-Уул аймгийн төрийн байгууллагуудын ашиглаж буй системийн тоо: - Төрийн: Улсаас буюу харьяалагддаг ерөнхий газраас нэвтрэх эрхийг нь үүсгэж өгөн, ашиглуулахаар өгсөн 62 систем; Орон нутгийн: Орон нутгийн санаачилгаар хийж хэрэгжүүлсэн 10 систем; Хувийн: Төрийн бус хувийн аж ахуйн нэгжүүдийн хөгжүүлсэн бэлэн 32 системтэй; Аймгийн хэмжээнд иргэд рүү чиглэсэн системүүдтэй; - Монгол улсад гадаад болон дотоодын санхүүжилтээр хэрэгжиж байгаа төслүүд нь босоо болон хөндлөн чиглэлд үйл ажиллагаагаа нэвтрүүлдэг. 	<ul style="list-style-type: none"> - Одоо байгаа системүүдийн ашиглалтыг нэмэгдүүлэх, бүрэн чадамжийн хүрээнд ашиглах, нэмэлт хөгжүүлэлт хийх замаар иргэдийн амьдрах, ажиллах орчныг өөрчлөх, аймаг хотод тулгамдаад байгаа асуудлыг шинэ технологи инновац нэвтрүүлэх замаар шийдвэрлэх, бизнес, ААН-ийн үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, орон нутгийн удирдлагыг нээлттэй, бодит цагийн мэдээллээр хангах замаар аймгийн эдийн засгийн өсөлт болон цахимжилтийг дэмжих боломжтой; - Өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа ажил хэрэг төлөвлөлтийг сайжруулах, төрийн байгууллагын зорилго, зорилтыг нэгдсэн бодлого аргачлалаар гүйцэтгэх боломжтой; - Албан болон хувийн ажлын төлөвлөлт, албан бичгийн бүртгэл, хөтлөлт, хяналтыг хийх, хурал, уулзалтуудын төлөвлөлт, хөтлөлт зэрэг өдөр тутмын анхан шатны ажилбаруудаа системээр дамжуулан хийх боломжтой.

Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Орон нутгийн хөрөнгөөр систем хөгжүүлэхээс илүү хувийн ААН-үүдийн хөгжүүлсэн бэлэн систем худалдан авч ашиглаж байна; - Аймгийн хэмжээнд системүүдээс гарч буй дата өгөгдлүүд болон тоон мэдээллийг боловсруулан нэгдсэн байдлаар хянах боломжтой систем байхгүй; - Өгөгдөлд суурилсан тоон мэдээлэл, статистикийг гар аргаар тооцоолон гаргадаг ба удирдлагыг бодит цаг хугацааны мэдээллээр хангах боломжгүй; - Аймгийн одоогийн нөхцөл байдлын хүрээнд үйлчилгээ үзүүлж буй байгууллагуудын цахимжилтын түвшин нь процессийнхоо хувьд бүрэн цахимжаагүйгээс системээс хийгддэг үйлдлийг цаасан байдлаар дахин давхар хийж гүйцэтгэх тохиолдлууд байна. 	<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн ИТХ болон ЗДТГ -ын цахим хуудас нь батлан гаргах гэж буй орон нутгийн бодлогын баримт бичгийн төсөлд олон нийтийн санал авах цэстэй боловч иргэдийн хэрэглээ сул байна.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)	
1.1 Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.2 Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	
1.3 Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.4.9 Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	0.2	
1.4.1 Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.8	1.4.10 Харилцаа холбооны зардал	0.5	
1.4.2 Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.5.8 Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит		0.1
1.4.3 Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.6.3 Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл		0.8
1.4.4 Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.6.5 Асран хамгаалагчийн систем		
1.4.5 Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.6.6 Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем		
1.4.6 Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа		1.6.8 Цахим сургалтын орчин		
1.4.7 Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.7.1 Авто замын торгуулийн систем		
1.4.8 Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.7.2 Төлбөр хураах систем		
1.5.1 Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.9	1.7.4 Дотоодын ачаа тээврийн систем	0.8	
1.5.2 Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга		1.7.5 Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл		
1.5.3 Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт		1.8.3 Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем		0.2

1.5.4	Цахим эмийн жор олголт		1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл		1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо		1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	0.5
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу		1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл		1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	0.5	1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.6.4	Цахим сургалтын платформ		1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл		1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	0.2	1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	0.8
1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем		1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	0.8	1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем		1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.9.1	Цахим газрын зураг		1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар		1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	0.5
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	0.5	1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем		1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем				
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт				
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	0.2			
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем				
1.11.6	Теле хяналтын систем				
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем				
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	0.5			
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт				
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем				

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1
2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1	2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.15 Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1	2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
2.17 Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1	2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
2.18 Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1	2.16 Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1
2.19 Интернетэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1	2.21 МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.20 Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1	2.24 Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.22 Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1	2.25 Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.23 Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1	2.26 Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.27 Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2	2.28 Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
		2.29 Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2	3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
		3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7 Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8 Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3	4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1	4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
			4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
			4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
			4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
			4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
5.1	И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3	5.3	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
5.2	И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3			
5.4	Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3			
5.5	Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3			

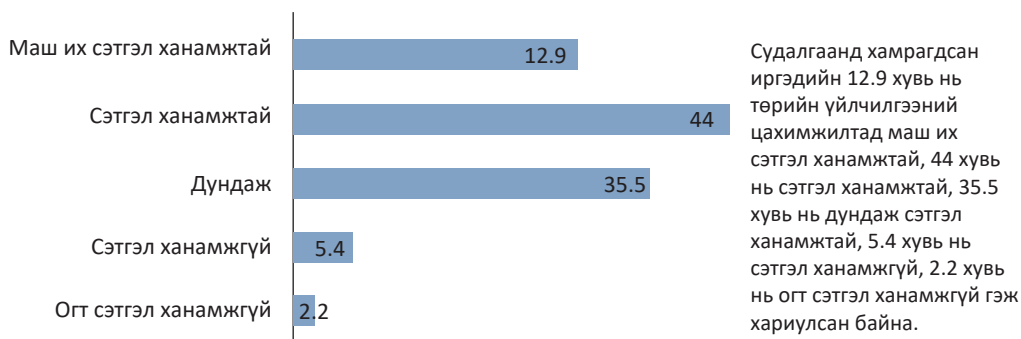
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
			6.1	МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
			6.2	ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
			6.3	МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
			6.4	Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
			6.5	ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

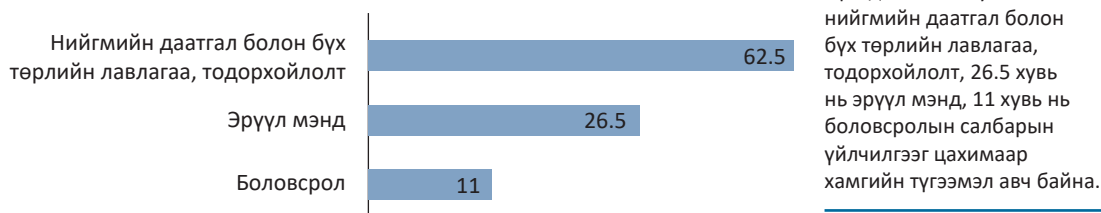
Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Дархан-Уул аймгийн 93 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

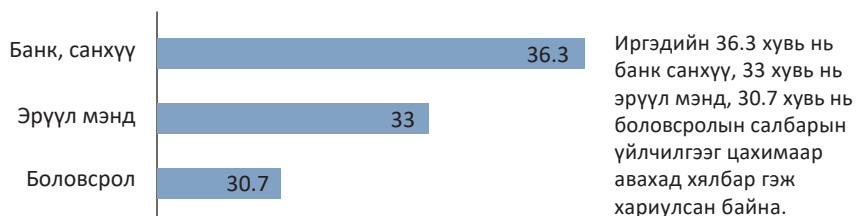
Төрийн цахим үйлчилгээний иргэдийн сэтгэл ханамж

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 27.9 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 21.5 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 18.2 хувь нь интернэтийн хурд муу, 16.1 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 11 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй, 5.3 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

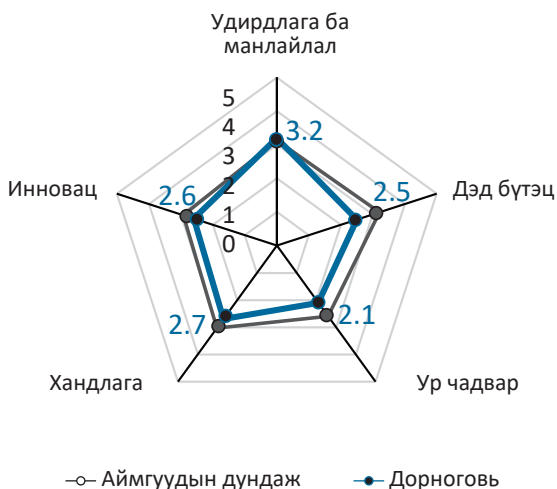
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох.

8. ДОРНОГОВЬ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	109,500
Хүн амын тоо	71,812
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Сайншанд суманд 28,097 иргэн буюу нийт хүн амын 39.1% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	651.3 тэрбум
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	9,050.1 мянган төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Аж үйлдвэр 2. Хөдөө аж ахуй
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	14/14
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 60 багаас 14 баг 4G сүлжээнд, 39 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 7 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	99,235
Суурин интернет хэрэглэгчийн тоо	7,881
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	14,233
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	72
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 42,000 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 10,245 иргэн буюу 24.4% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Дорноговь аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, цаашид төрийн албан хаагчдад төрийн цахим үйлчилгээний талаар мэдээлэл хүргэх, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдлыг сайжруулах, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх, иргэдийн цахим үр чадварыг дээшлүүлэх чиглэлээр арга хэмжээг хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Дорноговь аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн хувьд хөдөө аж ахуй, газар тариалан зэрэг салбарт нөөц ихтэй; - Тээвэр логистик, транзитын хувьд маш сайн байршилтай, дэд бүтэцтэй; - Мал аж ахуй, газар тариаланг эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлж байна; - Махны 2, арьс шир, ноосны үйлдвэртэй. Түрк, Хятад улс руу мах гаргах бүрэн боломжтой; - Нүүрс, барилгын материал зэрэг байгалийн арвин нөөц баялагтай, энэ чиглэлийн үйлдвэрлэлийг өргөжүүлэн, хөгжүүлэх боломжтой. 	<ul style="list-style-type: none"> - Баруун аймгуудийг холбосон автозамтай түл Улаанбаатар, баруун аймгуудад зах зээл тэлэх боломжтой; - Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж экспортлох боломжтой; - Босоо, хэвтээ тэнхлэгийн автозамтай холбогдвол тээвэр логистикийн тогтолцоогоо улам хөгжүүлж зах зээлийн хараат байдлаас гарах боломжтой; - Эртний нийслэл Хархорин байдаг тул аялал жуулчлал хөгжих бүрэн боломжтой; - Зам дагасан хөгжил буюу дамжин өнгөрөх үйлчилгээг, хөгжүүлэх; - Нийтийн хоол, бүүдлын үйлчилгээ хөгжих боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Бизнес эрхлэх орчин муу; - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал, мэргэжлийн өндөр үр чадвар, мэдлэгтэй хүний нөөц дутмаг; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал; - Уур амьсгалын эрс тэс нөхцөлтэй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл байгаль, цаг агаараас ихээхэн хамааралтай. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүн амын хэт төвлөрлөөс үүдсэн агаар, хөрс, орчны бохирдол их; - Баруун аймгуудыг холбосон автозам нь насжилт өндөртэй, байнгын засвар үйлчилгээнд хөрөнгө их зардаг; - Аймгийн төвийн инженерийн байгууламж ихэд хуучирсан; - Аймаг, сумын төвийг холбосон зам харилцаа муу.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	1
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу	0.1	1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа	
1.9.1	Цахим газрын зураг	0.2	1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт		1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	0.1	1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	
			1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа	
			1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт	
			1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл	
			1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	
			1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	
			1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.9
			1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	
			1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	
			1.5.4	Цахим эмийн жор олголт	
			1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	
			1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	
			1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
			1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	1
			1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	
			1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	
			1.6.4	Цахим сургалтын платформ	
			1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем	
			1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
			1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	
			1.6.8	Цахим сургалтын орчин	
			1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	1

1.7.2	Төлбөр хураах систем	
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	
1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	
1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	1
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	
1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	
1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	0.8
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	1
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	0.9
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
		2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
		2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1
		2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1
		2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1
		2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1
		2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
		2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
		2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
		2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1
		2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
		2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
		2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
		2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1
		2.15 Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
		2.16 Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1
		2.17 Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
		2.18 Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
		2.19 Интернетэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
		2.20 Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
		2.21 МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
		2.22 Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
		2.23 Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
		2.24 Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
		2.25 Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
		2.26 Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
		2.27 Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
		2.28 Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
		2.29 Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
		3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7 Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8 Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
		4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
		4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
		4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
		4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
		4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
		4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
		4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3
		5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

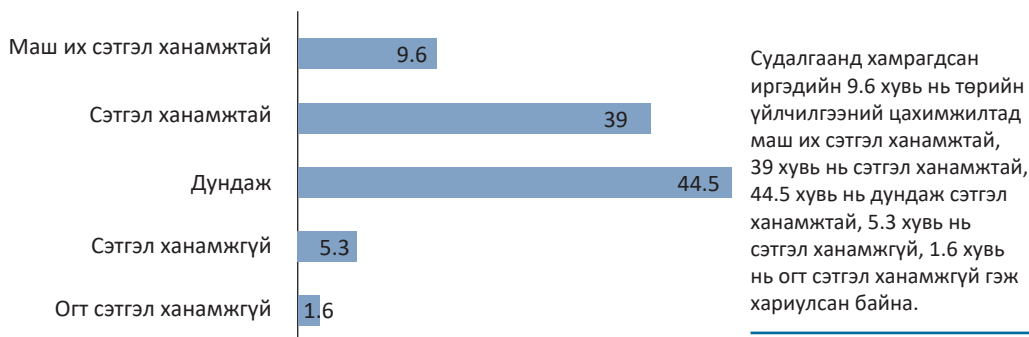
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

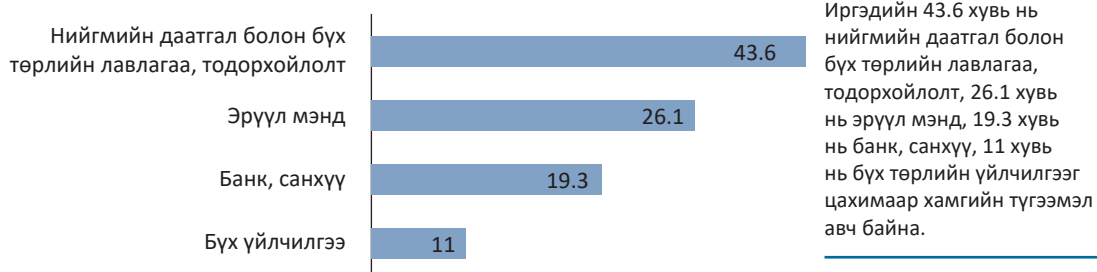
Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Дорноговь аймгийн 187 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

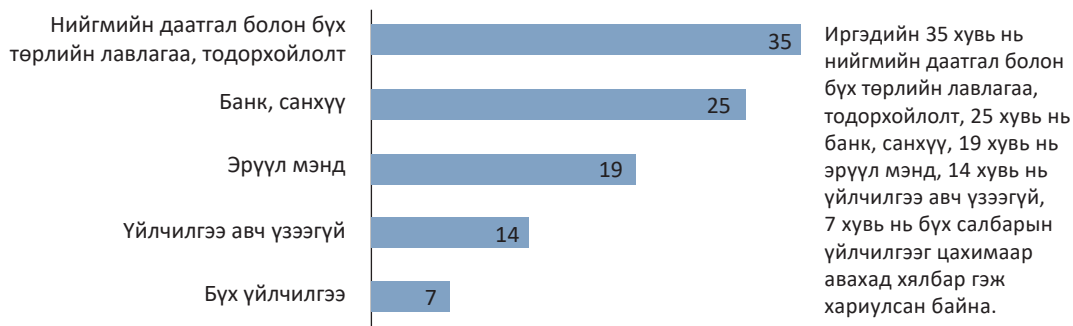
Төрийн цахим үйлчилгээний талаар иргэдийн сэтгэл ханамж

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 36 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 19 хувь нь интернэтийн хурд муу, 15 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 13 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 10 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 7 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

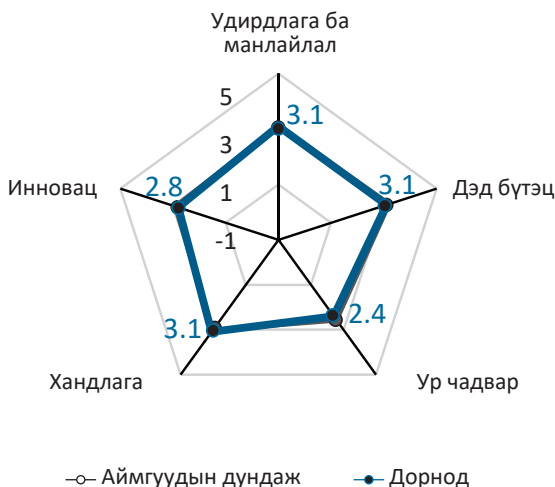
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Киоск машины хүртээмжийг сайжруулах;
3. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
4. Хурдан шуурхай болгох;
5. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
6. Бүх үйлчилгээг цахимжуулах.

9. ДОРНОД АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	124,000
Хүн амын тоо	84,000
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Чойбалсан суманд 46,742 иргэн буюу нийт хүн амын 55.6% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	940.4 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	10,387.5 мянган төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Хөдөө аж ахуй 2. Мал аж ахуй 3. Аж үйлдвэр 4. Барилга 5. Цахилгаан хангамж 6. Ус дулаан хангамж 7. Зам тээвэр
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	14/13
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 63 багаас 16 баг 4G сүлжээнд, 34 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 13 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	104,939
Суурин интернет хэрэглэгчийн тоо	7,112
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	7,508
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	72
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 55,342 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 33,205 иргэн буюу 60% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Дорнод аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээг нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, иргэдийн цахим үр чадвар дунджаас доогуур, хандлага дунд зэрэг, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх болон иргэдийн цахим үр чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод болон гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Дорнод аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - МУ-ын зүүн хязгаарт байрласан, транзит тээвэр хийх тохиромжтой газар зүйн байршилтай; - Дэд бүтэц сайн хөгжсөн, тээвэр, цахилгаан, дулааны нэгдсэн хангамжтай; - “Зүүн бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв”, “Бүсийн төв Онцгой байдлын газар”, “Зүүн бүсийн тулгуур Дорнод Эрчим хүчний систем” төрийн өмчит хувьцаат компани, “Чойбалсан Олон Улсын Нисэх Бүүдал” зэрэг бүсийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг томоохон үйлдвэр аж ахуй нэгжүүд байдаг; - ОХУ, БНХАУ-ын зах зээлтэй авто болон төмөр замаар холбогдсон; - Газрын тос, холимог металлын орд, хөөт, адуунчулуун зэрэг нүүрсний томоохон орд газруудтай; - Улсын төсөвт жилд 200-300 тэрбум төгрөг төвлөрүүлдэг. 	<ul style="list-style-type: none"> - Дотооддоо нефтийн бүтээгдэхүүн боловсруулж нийлүүлэх боломжтой; - Хайгуул олборлолт хийх боломжтой; - Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж экспортлох боломжтой; - Дэд бүтэц, төмөр зам, тээвэр логистикийн тогтолцоогоо улам хөгжүүлж зах зээлийн хараат байдлаас гарах боломжтой; - Их, дээд сургууль, МСҮТ-үүдтэй, боловсрол, мэргэжил олгох, сургалтын бааз сайтай, шинжлэх ухааны салбарыг хөгжүүлэх нөөц боломж ихтэй; - Зам дагасан хөгжил буюу дамжин өнгөрөх үйлчилгээг, хөгжүүлэх боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Бизнес эрхлэх орчин муу; - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал, мэргэжлийн өндөр ур чадвар, мэдлэгтэй хүний нөөц дутмаг; - Үйлдвэрүүдийн технологи хоцрогдсон, бүтээмж доогуур, бүтээгдэхүүний чанараар дэлхийн зах зээлд өрсөлдөх чадвар сул; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал; - Уур амьсгалын эрс тэс нөхцөлтэй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл байгаль, цаг агаараас ихээхэн хамааралтай. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүн амын хэт төвлөрлөөс үүдсэн агаар, хөрс, орчны бохирдол их; - Ажилгүйдэл, ядуурлын түвшин өндөр; - Уул уурхайгаас хамаарал бүхий эдийн засгийн бүтэцтэй; - Олон их дээд сургуультай боловч боловсролын чанар сул, судалгаа хөгжүүлэлт, инновацийн хөгжил доогуур.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
1.4.1 Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтэц		1.1 Цахим-шилжилтийн төлөвлөгөө	1
1.4.2 Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтэц		1.2 Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.4.3 Хот байгуулалт болон харилцаа холбоо		1.3 Харилцаа холбооны төлөвлөлт	0.5
1.4.4 Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.4.10 Харилцаа холбооны зардал	0.1
1.4.5 Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн үйлдээ	0.9	1.5.1 Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	
1.4.6 Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.5.2 Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цаг захиалга цахимаар	
1.4.7 Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.5.3 Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээнд цахимжилт	0.7
1.4.8 Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.5.5 Эмийн сангийн байршлын мэдээлэл цахимаар	
1.4.9 Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		1.5.6 Өгөгдөл, мэдээлэл системээр солилцох	
1.5.4 Эмийн жор олголт цахим	0.3	1.5.8 Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.5.7 Шинжилгээний хариу цахимаар		1.6.1 СӨБ-ын бүртгэл цахимаар	
1.6.2 Суурь боловсролын бүртгэл цахимаар		1.6.3 Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	0.5
1.6.4 Цахим сургалтын платформ		1.6.6 Тусгай зөвшөөрлийн систем	
1.6.5 Асран хамгаалагчийн систем	0.5	1.7.1 Авто замын торгуулийн систем	
1.6.7 Тэтгэлгийн мэдээлэл цахимаар		1.7.2 Төлбөр хураах систем	0.6
1.6.8 Цахим сургалтын орчин		1.7.4 Дотоодын ачаа тээврийн систем	
1.7.3 Автобусны тасалбар борлуулалтын систем		1.8.1 Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	0.2
1.7.5 Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	0.4	1.9.2 Буудал захиалга цахимаар	
1.8.2 Төлбөр тооцооны систем		1.9.3 Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.8.3 Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	0.8	1.9.4 Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.8.4 Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем		1.9.5 Амралтын газар захиалга цахимаар	0.6
1.9.1 Цахим газрын зураг		1.9.6 Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	
1.9.7 Түүхийн дурсгалт газрын бүртгэл		1.9.9 Байгаль хамгааллын систем	
1.9.8 Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээлэл	0.4	1.9.10 Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11 Агаарын бохирдлын систем		1.10.1 Мал тооллогын бүртгэлийн систем	0.8
1.9.12 egazar.gov.mn-ийн ашиглалт		1.10.3 Бэлчээрийн хяналтын систем	

1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	0.2	1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем		1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	0.4	1.11.1	Хог хаягдлын систем	0.6
1.11.6	Теле хяналтын систем		1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем		1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем		1.11.9	Усны ухаалаг тоолуур	
			1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
			1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
			1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгсэл ашиглалт	1	2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журам	1
2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх мэдээлэл	1	2.2	Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлого	1
2.9	Нэгдсэн дашбоард	1	2.4	Хүртээмжийн стандарт баримтлалт	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.6	Төрийн албан хаагчдад сургалтын тоо	1
2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1	2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1	2.11	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1	2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1	2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1	2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1	2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2	2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийг нийтлэх	1	2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
			2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
			2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
			2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлэх	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.1 Бүх нийтийг Төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах	1	3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
3.8 Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3	3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6 Цахим оролцооны талаар дүгнэлт, тайлан	3
		3.7 Цахим ур чадварын түвшин	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3	4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3	4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3		
4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3		
4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3		
4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2		

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (тцүхи)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3	5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3	5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3		

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлого	2	6.3 МХХТ-ийн салбарын судалгаа шинжилгээний төв	2
6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2		

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Дорнод аймгийн 120 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 10 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 28.3 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 51.6 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 5.9 хувь нь сэтгэл ханамжгүй, 4.2 хувь нь огт сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 32.5 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 27.5 хувь нь эрүүл мэнд, 15 хувь нь банк, санхүү, 14.1 хувь нь үйлчилгээ авч үзээгүй, 10.9 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 34.1 хувь нь банк, санхүү, 33.3 хувь нь эрүүл мэнд, 20.8 хувь нь боловсрол, 5.8 хувь нь зам тээвэр, 5 хувь нь эрчим хүч, 1 хувь нь газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 30 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 16 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 15 хувь нь интернэтийн хурд муу, 12 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 11 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй, 9 хувь нь бусад, 7 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

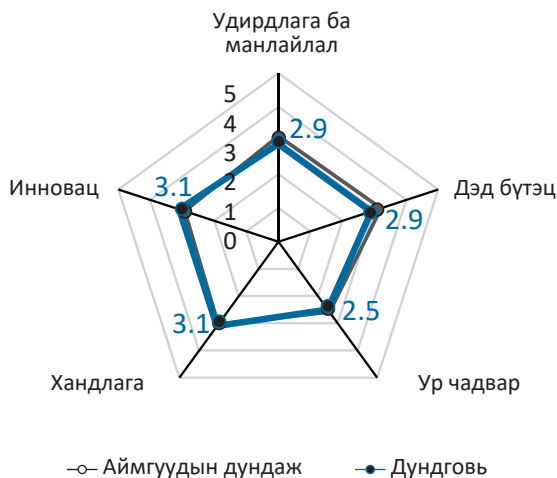
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн, хялбар болгох;
2. Киоск машины хүртээмжийг сайжруулах;
3. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
4. Хурдан шуурхай болгох;
5. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
6. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
7. Үйлчилгээний ажилтны зан харьцааг дээшлүүлэх;
8. Үйлчилгээний ажилтныг чадавхжуулах.

10. ДУНДГОВЬ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	74,690.32
Хүн амын тоо	47,199
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Мандалговь суманд 16,792 иргэн буюу нийт хүн амын 35.5% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	409.3 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	8,639.4 мянган төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	<ol style="list-style-type: none"> Уул уурхай олборлолт Боловсруулах үйлдвэрлэл
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	15/15
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	66 багаас 16 баг 4G-д сүлжээнд, 15 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 35 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	58,821
Суурин интернет хэрэглэгчийн тоо	1,718
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	8,595
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	64
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 32,000 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 18,750 иргэн буюу 58.6% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Дундговь аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээг нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид иргэдийн цахим үр чадварыг сайжруулах чиглэлээр ажиллах шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Дундговь аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Аймгийн 2021-2024 оны стратеги төлөвлөгөө

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - МУ-ын төв хэсэгт Улаанбаатар хоттой ойр байрласан, транзит тээвэрт тохиромжтой газар зүйн байршилтай; - Аймгийн төв болон бүх сумын төв эрчим хүчний нэгдсэн сүлжээнд холбогдсон. Мөн Дэлгэрцогт, Сайнцагаан, Хулд Луус сумдууд хатуу хүчилттай замаар холбогдсон; - Хүнсний гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх хүнсний үйлдвэр, тоосго, блок, модон эдлэл, эсгий эдлэлийн хувийн жижиг цехүүд аймгийн төвд, бусад сумдад нүүрс, жонш, гөлтгөнө бага хэмжээгээр олборлодог уул уурхайн 10 гаруй аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулж байна. 	<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн төв болон сумд 100 хувь өндөр хүчдэл, интернэтэд холбогдсон; - Жилд нартай өдрийн тоо харьцангуй олон, салхины хурд их учир нар, салхины эрчим хүчийг ашиглах өргөн боломж бий; - Дулааны станц ашиглалтад орсноор ажлын байр нэмэгдэх боломжтой; - Зам дагасан хөгжил буюу дамжин өнгөрөх үйлчилгээг, хөгжүүлэх боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Орон нутгийн дэд бүтэц муу хөгжсөн. /Явган хүний зам, дугуйн зам, хог хаягдлын менежмент гэх мэт/; Сум болон баг хоорондын дэд бүтэц муу хөгжсөн; - Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө байхгүйгээс хотын бөөгнөрөл үүсэж байна; - Элсний нүүдэл ихсэж, цөлжилт явагдсан. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ундны ус, хүнсний аюулгүй байдал хангалтгүй; - ЕБС-ын сургалтын чанар хангалтгүй; - Жил ирэх тусам иргэдийн амьжиргааны түвшин буурч, ядуурал нэмэгдэж байна.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.6	1.1 Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.2 Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.3 Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.4.5 Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа	0.4
1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	1.4.7 Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		
1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл	1.4.9 Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	1.4.10 Харилцаа холбооны зардал		
1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	0.5	1.5.2 Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	0.5
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо		1.5.3 Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу		1.5.4 Цахим эмийн жор олголт	
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл		1.5.8 Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	0.5	1.6.3 Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	0.5
1.6.4	Цахим сургалтын платформ		1.6.6 Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем		1.6.7 Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	
1.6.8	Цахим сургалтын орчин		1.7.3 Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	0.4	1.7.4 Дотоодын ачаа тээврийн систем	0.6
1.7.2	Төлбөр хураах систем		1.7.5 Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем		1.8.1 Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	0.2	1.8.3 Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	0.8
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан		1.8.4 Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт		1.9.1 Цахим газрын зураг	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	0.2	1.9.2 Буудал захиалга цахимаар	0.8
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	0.3	1.9.3 Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.11.5	Байгалийн гамшигг урьдчилан мэдээлэх систем		1.9.4 Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.11.6	Теле хяналтын систем		1.9.5 Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт		1.9.7 Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	
			1.9.9 Байгаль хамгааллын цахим систем	
			1.9.10 Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	

1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	0.8
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	0.7
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.20 Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.27 Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1		
2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1		
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1		
2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1		
2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1		
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1		
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1		
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1		

2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1	3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах	1
			3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
			3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
			3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
			3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
			3.7	Иргэдийн цахим ур чадварын түвшний үнэлгээ	3
			3.8	Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1	4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
		4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
		4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
		4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
		4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
		4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
		4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3
		5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Дундговь аймгийн 173 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 8.6 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 35.2 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 50.2 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 6 хувь нь сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

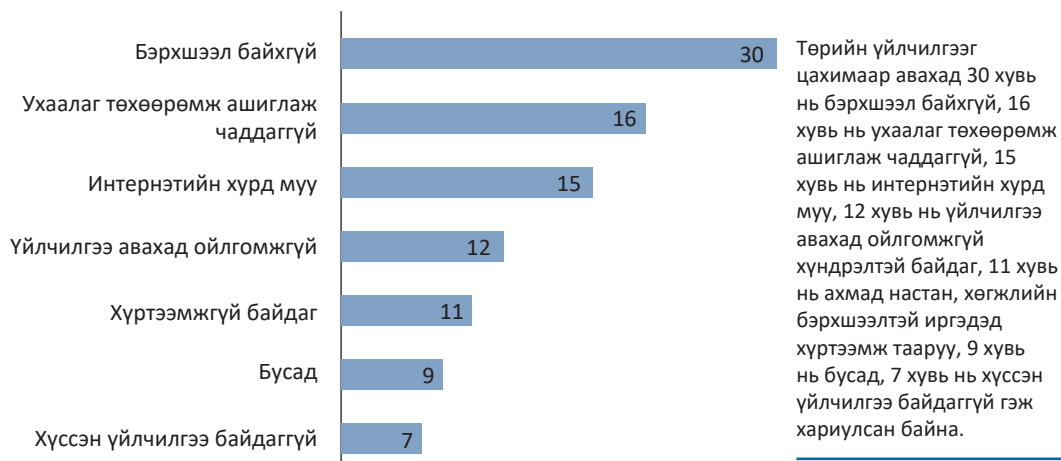
Иргэдийн 32 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 31 хувь нь үйлчилгээ авч үзээгүй, 14 хувь нь эрүүл мэнд, 13 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээ, 10 хувь нь банк, санхүүгийн салбарын үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 40 хувь нь боловсрол, 28 хувь нь банк, санхүү, 9 хувь нь эрүүл мэнд, 9 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 6 хувь нь байгаль орчин, аялал жуулчлал, 5 хувь нь хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэр, 3 хувь нь эрчим хүчний салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг бэрхшээл

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Хурууны хээгээр үйлчилдэг болох.

11. ЗАВХАН АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	82,500
Хүн амын тоо	73,355
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Улиастай суманд 16,507 иргэн буюу нийт хүн амын 22% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	654.1 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	8.8 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	Хөдөө аж ахуй
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	24/24
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	114 багаас 24 баг 4G сүлжээнд, 81 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 9 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	100,205
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	1,727
ХУРДАН цэгийн тоо	4
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	6,959
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	50
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 41,253 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 19,503 иргэн буюу 47.2% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Завхан аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээг нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх, иргэдийн цахим үр чадварыг сайжруулах шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод болон гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Завхан аймгийн ТЦҮХ

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Монгол Улсын баруун хэсэгт баруун талаараа Ховд, Увс, хойд талаараа Тува, зүүн талаараа Хөвсгөл, Архангай, урд талаараа Баянхонгор, Говь-Алтай аймгуудтай хиллэдэг; - Улаанбаатар хоттой хатуу хучилттай замаар холбогдсон; - Тэс сумын Арц суурь боомтоор Оросын Холбооны Улстай холбогддог; - Хөдөө аж ахуй, Газар тариалан ялангуяа сайн сортын улаан хальст сармис, органик хүнсээр дотоодын зах зээлийг хангах чадавхтай; - Түүх соёлын дурсгалт зүйлийг илэрхийлсэн байгалийн дурсгалт газруудтай. 	<ul style="list-style-type: none"> - Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж экспортлох боломжтой; - Их, дээд сургууль, Мэргэжил, сургалт үйлдвэрлэлийн төвүүдтэй, боловсрол, мэргэжил олгох сургалтын бааз сайтай, шинжлэх ухааны салбарыг хөгжүүлэх нөөц боломж ихтэй; - Аялал жуулчлалыг хөгжүүлж эдийн засгийн болон бизнесийн орлогоо нэмэгдүүлэх боломжтой; - Уул уурхай түшиглэн эдийн засаг болон ажлын байрыг нэмэгдүүлэх боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Улаанбаатар хотоос алслагдмал, зах зээл муу хөгжсөн, өртөг өндөр; - Бизнес эрхлэхэд хүндрэлтэй, худалдан авах чадвар муу; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал; - Дэд бүтэц муу хөгжсөн, цахилгаан, дулааны нэгдсэн хангамж сул; - Хотын инженерийн байгууламж ихэд хуучирсан. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ажилгүйдэл, ядуурлын түвшин өндөр; - Их дээд сургуультай боловч боловсролын чанар сул, судалгаа хөгжүүлэлт, инновацын хөгжил доогуур; - Аймгийн хэмжээнд шаардлагатай дэд бүтцийг шийдвэрлэхэд их хэмжээний хөрөнгө оруулалт шаардлагатай.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбоо		1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөө	1
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн үялдаа	0.5	1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн үялдаа	
1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн үялдаа	
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга		1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	0.5
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт		1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл	
1.5.5	Эмийн сангийн байршлын мэдээлэл цахимаар		1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	0.7	1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цаг захиалга цахимаар	0.3
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу		1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээнд цахимжилт	
1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит		1.6.1	СӨБ-ын бүртгэл цахимаар	
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем		1.6.2	Сүүр боловсролын бүртгэл цахимаар	
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	0.4	1.6.3	Насан түршийн боловсролын цахим бүртгэл	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	0.2	1.6.4	Цахим сургалтын платформ	1
1.9.2	Буудал захиалга цахимаар		1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем	
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	0.2	1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн систем	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт		1.6.7	Тэтгэлгийн мэдээлэл цахимаар	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн систем	0.2	1.6.8	Цахим сургалтын орчин	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуур	0.1	1.7.2	Төлбөр хураах систем	
			1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	0.6
			1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
			1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	
			1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	0.8
			1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
			1.9.1	Цахим газрын зураг	
			1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	0.8
			1.9.5	Амралтын газар захиалга цахимаар	

1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын бүртгэл	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээлэл	
1.9.9	Байгаль хамгааллын систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын систем	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	0.8
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын систем	
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшигйг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем	0.9
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлого	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журам	1
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгсэл ашиглалт	1	2.4 Хүртээмжийн стандарт баримтлалт	1
2.6 Төрийн албан хаагчдад сургалтын тоо	1	2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх мэдээлэл	1
2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1	2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1	2.9 Нэгдсэн дашбоард	1
2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1

2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1	2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1	2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1
2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2	2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийг нийтлэх	1	2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
			2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
			2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
			2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
			2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
			2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
			2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
			2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлэх	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)	
		3.1	Бүх нийтийг Төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах	1
		3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6	Цахим оролцооны талаар дүгнэлт, тайлан	3
		3.7	Цахим үр чадварын түвшин	3
		3.8	Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)		
4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3	4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3	4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
			4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
			4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
			4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
			4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (тцүхи)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд үйлчилгээ холбосон	3	5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3	5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3
5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3		

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлого	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Завхан аймгийн 106 “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 20 хувь нь төрийн цахим үйлчилгээнд маш их сэтгэл ханамжтай, 29 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 41 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 8 хувь нь сэтгэл ханамжгүй, 2 хувь нь огт сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 61 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 9 хувь нь шаардлага гардаггүй, 8 хувь нь эрүүл мэнд, 8 хувь нь бусад, 8 хувь нь мэдэхгүй, 4 хувь нь банк, санхүү, 1 хувь нь гэрлийн мөнгө төлөх, 1 хувь нь сургууль, цэцэрлэгийн бүртгэлийн үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 48 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 12 хувь нь бусад төрлийн, 12 хувь нь мэдэхгүй, 10.5 хувь нь эрүүл мэнд, 10.5 хувь нь банк, санхүү, 7 хувь нь эрчим хүчний салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 44 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 32 хувь нь энэ талаар мэдлэг, мэдээлэл хомс, 12 хувь нь систем удаан, гацдаг, 4 хувь нь интернэтгүй үед ашиглах боломжгүй, 3 хувь нь ашиглаж байгаагүй, 3 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй, 2 хувь нь хурууны хээ уншдаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

1. Иргэдийн цахим боловсролыг дээшлүүлэх;
2. Цахим үйлчилгээг хурдан шуурхай болгох;
3. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
4. Үйлчилгээний ажилтнуудын харилцааны соёлыг дээшлүүлэх;
5. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Эмнэлгийн цахим үйлчилгээг сайжруулах;
7. ХУРДАН цэгийн тоо нэмэх.

12. ОРХОН АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	84,000
Хүн амын тоо	106,231
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Эрдэнэт суманд 102,814 иргэн буюу нийт хүн амын 96.8% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	3,416,551.32 төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	32,174.6 төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	Аж үйлдвэр
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	2/2
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	22 багаас 3 баг 4G сүлжээнд, 19 баг 3G сүлжээнд холбогдсон.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	122,047
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	17,701
ХУРДАН цэгийн тоо	1
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	41,486
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	74
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 23,895 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 9,025 иргэн буюу 37,7% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Орхон аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, харилцаа холбооны дэд бүтэц сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээг нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, хандлага сайн, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийн, иргэдийн цахим ур чадварыг сайжруулах арга хэмжээ зохион байгуулах шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Орхон аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Мэргэжлийн, түршлагатай албан хаагчдаар хүний нөөцөө бүрдүүлсэн, залгамж чанар сайтай; - Хамт олон зохих түвшинд зөв төлөвшсөн, мэдлэг ур чадвар сайн, нэг ажлаас нөгөөд хөрвөх чадвартай; - Төрийн бус байгууллагуудаар төрийн зарим чиг үүргийг гүйцэтгүүлэх; - Удирдлагын баг сайн бүрдсэн ба өөрчлөлт шинэчлэлт, менежментийг дэмждэг; - Ажиллах орчин нөхцөл, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамж сайн; - Хүн бүрийн хийх ажлын чиг үүрэг тодорхой, ажил тогтмолжсон; - Байгууллагын дотоод орчны зохион байгуулалт сайн; - Аймгийг хөгжүүлэх бодлогын баримт бичгүүдийн төлөвлөлт, уялдаа холбоо сайн. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүний нөөцийн тогтвортой бодлого хэрэгжүүлж, чадварлаг мэргэшсэн баг бүрдүүлэх боломжтой; - Хариуцлага, урамшууллын систем нэвтрүүлэх боломжтой; - Гадаад харилцааг өргөжүүлэх, түршлага солилцох боломжтой; - Үйл ажиллагааны процессыг хөнгөвчлөх, цахимжуулах боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Төрийн байгууллагын хоорондын уялдаа холбоо, мэдээлэл солилцох байдал тааруухан; - Хэлтсүүдийн болон албан хаагчдын ажлын ачаалал харилцан адилгүй; - Тамгын газрын албан хаагчдын цалин нь өрхийн хэрэгцээг бүрэн хангаж чаддаггүй, 90-ээс дээш хувь нь цалингийн зээлтэй; - Албан хаагчдын гадаад хэлний түвшин доогуур; - Хурлын байр танхимын багтаамж бага, зарим өрөө тасалгааны цахилгаан болон инженерийн шугам хуучирсан. 	<ul style="list-style-type: none"> - Эдийн засгийн нөхцөл байдлаас хамаарч хөрөнгө оруулалт, төсвийн хэмжээ багасах; - Интернэт, цахим сүлжээгээр эзэнгүй худал мэдээлэл тархах; - Зарим албан хаагчдын ёс зүйгүй үйлдлээс шалтгаалан байгууллагын нэр хүнд унах.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
1.1 Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.5.3 Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	
1.2 Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.5.4 Цахим эмийн жор олголт	0.5
1.3 Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.5.6 Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	
1.4.1 Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.5.8 Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.4.2 Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.6.6 Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
1.4.3 Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.6.7 Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	0.5
1.4.4 Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.6.8 Цахим сургалтын орчин	
1.4.5 Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа	1	1.7.2 Төлбөр хураах систем	0.2
1.4.6 Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа		1.8.4 Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	0.2
1.4.7 Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.9.12 egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	0.1
1.4.8 Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.11.8 Бохир усны удирдлагын систем	
1.4.9 Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		1.11.10 Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	0.3
1.4.10 Харилцаа холбооны зардал		1.11.11 Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.5.1 Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга		1.11.12 Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	
1.5.2 Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	0.5		
1.5.5 Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл			
1.5.7 Цахим шинжилгээний хариу			
1.6.1 СӨБ-ын цахим бүртгэл			
1.6.2 Сүүрб боловсролын цахим бүртгэл			
1.6.3 Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	0.5		
1.6.4 Цахим сургалтын платформ			
1.6.5 Асран хамгаалагчийн систем			
1.7.1 Авто замын торгуулийн систем			
1.7.3 Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	0.8		
1.7.4 Дотоодын ачаа тээврийн систем			
1.7.5 Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл			
1.8.1 Цахилгааны зарцуулалт хянах систем			
1.8.2 Төлбөр тооцооны систем	0.8		
1.8.3 Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем			

1.9.1	Цахим газрын зураг	0.9
1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	1
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	0.7
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1	
2.2	Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1	
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	
2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	
2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	
2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1	
2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	

2.9	Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1
2.11	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1
2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1	3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1	3.7 Иргэдийн цахим ур чадварын түвшний үнэлгээ	3
3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1	3.8 Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3
3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1		
3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3		

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3	4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3	4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3	4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2
4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3		
4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1		

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3
		5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Орхон аймгийн 98 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

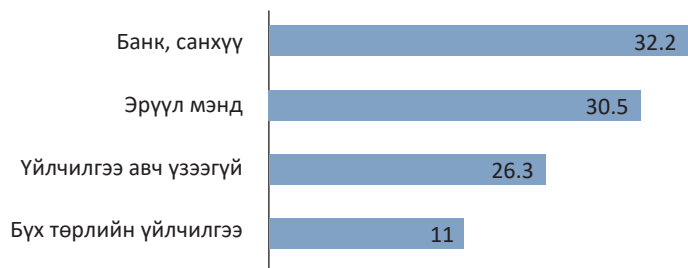
Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 30 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 28 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 24 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 12 хувь нь сэтгэл ханамжгүй, 6 хувь нь огт сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 30.7 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 25.7 хувь нь банк, санхүү, 17.7 хувь нь эрүүл мэнд, 15.4 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээ, 10.5 хувь нь боловсролын салбарын үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 32.2 хувь нь банк, санхүү, 30.5 хувь нь эрүүл мэнд, 26.3 үйлчилгээ авч байгаагүй, 11 хувь нь бүх салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 20.4 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 20.4 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй, 18.3 хувь нь интернэтийн хурд муу, 15.3 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 15.3 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 10.3 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

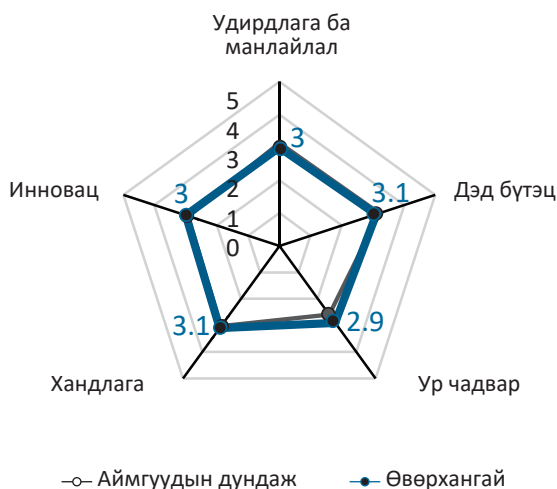
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Хурууны хээгээр үйлчилдэг болох.

13. ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	62,895
Хүн амын тоо	117,089
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Арвайхээр суманд 35,725 иргэн буюу нийт хүн амын 30.5% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	785.1 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	6.5 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мал аж ахуй 2. Хөдөө аж ахуй
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	19/19
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	105 багаас 20 баг 4G сүлжээнд, 73 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 12 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	122,047
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	3,725
ХУРДАН цэгийн тоо	2
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	10,123
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	67
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 79,897 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 37,498 иргэн буюу 54% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Өвөрхангай аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээг нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид иргэдийн цахим ур чадварыг сайжруулах чиглэлээр үйл ажиллагаа хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн хувьд хөдөө аж ахуй, газар тариалан зэрэг салбарт нөөц ихтэй; - Тээвэр логистик, транзитын хувьд маш сайн байршилтай, дэд бүтэцтэй; - Мал аж ахуй, газар тариаланг эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлж байна; - Мах, арьс шир, ноосны үйлдвэртэй; - Турк, Бүгд Найрамдах Хятад Аард Улс руу мах гаргах бүрэн боломжтой; - Нүүрс, барилгын материал зэрэг байгалийн арвин нөөц баялагтай, энэ чиглэлийн үйлдвэрлэлийг өргөжүүлэн хөгжүүлэх боломжтой. 	<ul style="list-style-type: none"> - Баруун аймгуудийг холбосон автозамтай тул Улаанбаатар, баруун аймгуудад зах зээл тэлэх боломжтой; - Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж экспортлох боломжтой; - Босоо, хэвтээ тэнхлэгийн авто замтай холбогдвол тээвэр логистикийн тогтолцоогоо улам хөгжүүлж зах зээлийн хараат байдлаас гарах боломжтой; - Эртний нийслэл Хархорин байдаг тул аялал жуулчлал хөгжих бүрэн боломжтой; - Зам дагасан хөгжил буюу дамжин өнгөрөх үйлчилгээг, хөгжүүлэх боломжтой; - Нийтийн хоол, бүүдлын үйлчилгээ хөгжих боломжтой.
Сүл тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Бизнес эрхлэх орчин муу; - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал, мэргэжлийн өндөр ур чадвар, мэдлэгтэй хүний нөөц дутмаг; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал; - Уур амьсгалын эрс тэс нөхцөлтэй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл байгаль, цаг агаараас ихээхэн хамааралтай. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүн амын хэт төвлөрлөөс үүдсэн агаар, хөрс, орчны бохирдол их; - Баруун аймгуудыг холбосон автозам нь насжилт өндөртэй, байнгын засвар үйлчилгээнд хөрөнгө их зардаг; - Аймгийн төвийн инженерийн байгууламж ихэд хуучирсан; - Аймаг сумын төвийг холбосон зам харилцаа муу.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.2	1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.3	1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа	
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт		1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо	
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо		1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа	0.8
1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем	0.3	1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	
1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем		1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт	
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	0.6	1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	
1.7.2	Төлбөр хураах систем		1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем		1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	0.2	1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	0.7
1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	0.4	1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар		1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу	
1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар		1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар		1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар		1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	0.2	1.6.3	Насан түршийн боловсролын цахим бүртгэл	0.7
1.11.6	Теле хяналтын систем	0.2	1.6.4	Цахим сургалтын платформ	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем		1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	
				1.6.8	Цахим сургалтын орчин
			1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	0.4
			1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
			1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	0.8
			1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	
			1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	

1.9.1	Цахим газрын зураг	
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	0.6
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	0.8
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	0.8
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1	2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1
2.15 Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1	2.24 Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1

2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1	2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1	2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1	2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1			
2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1			
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1			
2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1			
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1			
2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1			
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1			

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1	3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1	3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7 Иргэдийн цахим ур чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8 Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1	4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
		4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
		4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
		4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
		4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
		4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
		4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3	5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

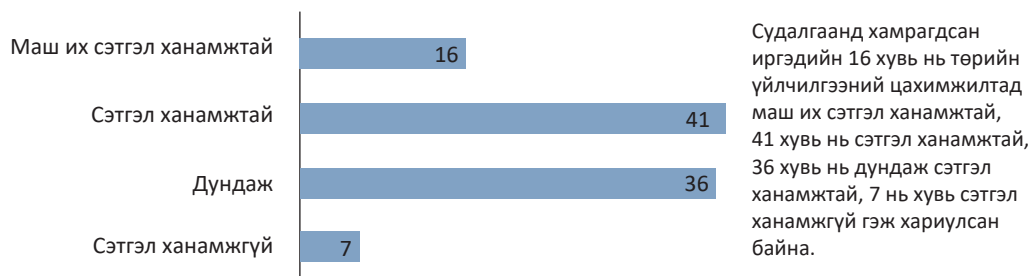
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2	6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Өвөрхангай аймгийн 138 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 59.5 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 20 хувь нь банк, санхүү, 17.5 хувь нь эрүүл мэнд, 1.5 хувь нь боловсрол, 1.5 хувь нь нийгмийн халамжийн үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 23.6 хувь нь банк, санхүү, 21.6 хувь нь эрүүл мэнд, 19.3 хувь нь боловсрол, 17.3 хувь нь хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, 11.8 хувь нь эрчим хүч, 6.4 хувь нь зам тээврийн салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар байдаг гэж хариулсан.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 39.5 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 20.3 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 18.7 хувь нь интернэтийн хурд муу, 15 хувь нь ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 3.6 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байхгүй, 2.9 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

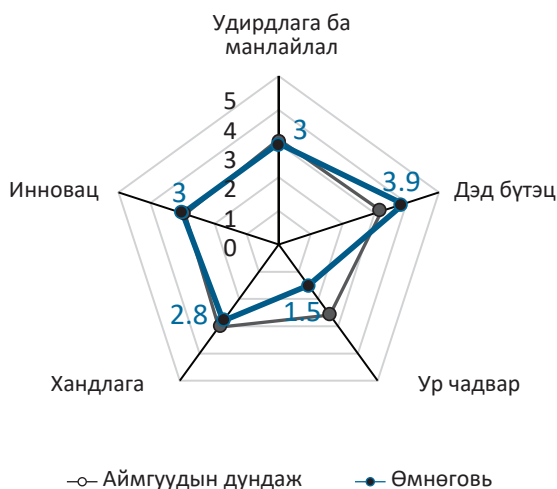
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Киоск машины хүртээмжийг сайжруулах;
3. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
4. Иргэдийн цахим боловсролыг дээшлүүлэх;
5. Хурдан шуурхай болгох;
6. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
7. Төрийн байгууллагуудын ажлын уялдаа холбоог сайжруулах;
8. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох;
9. Үйлчилгээний ажилтнуудын харилцааны соёлыг дээшлүүлэх;
10. Төрийн бүх үйлчилгээг нэвтрүүлэх.

14. ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	165,380.47
Хүн амын тоо	72,937
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Даланзадгад суманд 33,178 иргэн буюу нийт хүн амын 45.5% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	921.4 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	12.6 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уул уурхай 2. Мал аж ахуй 3. Аялал жуулчлал
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	15/15
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 56 багаас 18 баг 4G сүлжээнд, 38 баг 3G сүлжээнд холбогдсон.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	160,665
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	8,407
ХУРДАН цэгийн тоо	2
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	22,019
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	46
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 61,249 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 21,917 иргэн буюу 35.7% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Өмнөговь аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээг нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, иргэдийн цахим ур чадвар дунджаас доогуур, хандлага дунд зэрэг, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх мөн иргэдийн цахим ур чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Өмнөговь аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Газрын баялагтай; - Эдийн засгийн эрчимтэй өсөлт; - Хувийн хэвшлийн ДНБ-д эзлэх хувь өндөр; - Үйлчилгээний салбар том; - Эдийн засгийн идэвх өндөр. 	<ul style="list-style-type: none"> - Эдийн засгийн өндөр өсөлт цаашид ч хадгалагдах хандлагатай; - Хувийн хэвшил хурдацтай хөгжих хандлагатай; - Хотжилт явагдаж байна; - Иргэний нийгмийн байр суурь өргөжиж байна; - Хүмүүн капиталын чанар сайжирч байна.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Эдийн засгийн өсөлтийн хэлбэлзэл ихтэй; - Уул уурхайгаас хамааралтай; - Төсвийн орлогыг цөөн сүм бүрдүүлдэг; - Бодлогын бичиг баримтын уялдаа холбоо сул; - Боловсролын өгөөж доогуур; - Хүн ам сийрэг; - Төсвийн ХО-ын өгөөж тааруу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Байгалийн нөөц шавхагдах; - Эдийн засгийн өсөлтийн хэлбэлзэл нь өрхийн орлогын тогтворгүй, эмзэг байдлыг өсгөх; - Эдийн засгийн төрөлжилт багасах; - Өндөр боловсролтой хүний нөөцөө алдах - Орон нутгийн иргэдэд өсөлтийн хүртээмж муудах.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)	
1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.1	
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	0.7	
1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.5.4	Цахим эмийн жор олголт		
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.9	1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл		
1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу		
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит		
1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл		0.9
1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа		1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл		
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл		
1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем		
1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем		
1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл			
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	1.6.8	Цахим сургалтын орчин			
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	0.3	1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	0.4	
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл			
1.6.4	Цахим сургалтын платформ	0.1	1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	0.2	
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	0.6	1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	0.8	
1.7.2	Төлбөр хураах систем		1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар		
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем		1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар		
1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	0.8	1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар		
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем		1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар		
1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем		1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем		
1.9.1	Цахим газрын зураг	0.2	1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем		
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл		1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем		
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан		1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт		

1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	0.2	1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	1
1.11.6	Теле хяналтын систем		1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
		1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем		
		1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем		
		1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем		
			1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	0.8
			1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
		1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем		
		1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем		
		1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем		
		1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем		
		1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт		
		1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем		
		1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем		
		1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан		

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1	2.9	Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.2	Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1	2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1
2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1			
2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1			
2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1			
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1			
2.11	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1			
2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1			
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1			
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1			
2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1			

2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1	3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2	3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан	3	3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
3.7	Иргэдийн цахим ур чадварын түвшний үнэлгээ	3			
3.8	Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3			

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3			
4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3			
4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3			
4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3			
4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3			
4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2			
4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1			
4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2			

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3	5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3	5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2	6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2		

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Өмнөговь аймгийн 142 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 16.9 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 52.8 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 28.8 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 1.5 хувь нь сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 24.6 хувь нь эрүүл мэнд, 23.4 хувь нь банк, санхүү, 21.1 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 17.6 хувь нь боловсрол, 13.3 хувь нь бүх салбарын үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 27.4 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, 21.2 хувь нь банк, санхүү, 21.2 хувь нь эрүүл мэнд, 20.4 хувь нь боловсрол, 9.8 хувь нь бүх салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 32.2 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 24.1 хувь нь интернэтийн хурд муу, 17.6 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 10.7 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 9.1 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй, 6.3 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

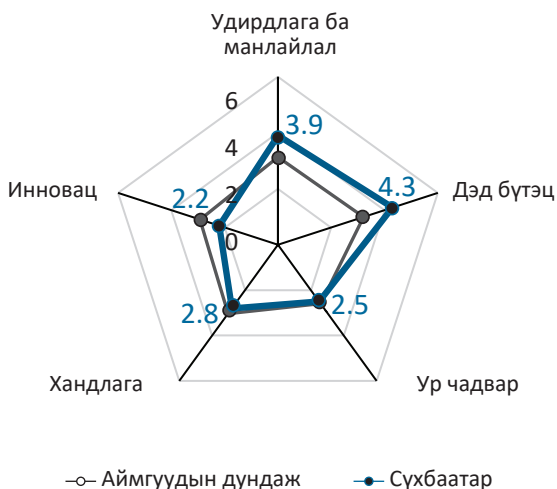
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох.

15. СҮХБААТАР АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	82,287
Хүн амын тоо	65,342
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Баруун-Урт суманд 23,296 иргэн буюу нийт хүн амын 35.6% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	950,620,44 сая төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	14,507.1 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Хөдөө аж ахуй 2. Уул уурхай 3. Аялал жуулчлал 4. Боомт
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	13/13
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 66 багаас 15 баг 4G сүлжээнд, 43 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 8 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	81,282
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	3,122
ХУРДАН цэгийн тоо	15
“ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	1,288
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	76
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 43,511 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 13,780 иргэн буюу 31.6% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Сүхбаатар аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээг нэвтрүүлэх талаар судлах, инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх, мөн иргэдийн цахим ур чадварыг дээшлүүлэх чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Сүхбаатар аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Хөдөө аж ахуйн нөөц; - Аялал жуулчлалын боломж; - Ашигт малтмалын нөөц; - Хилийн боомтууд. 	<ul style="list-style-type: none"> - Аялал жуулчлалын бүс болгон хөгжүүлэх; - Боомтоор дамжуулан гадны улс орнуудтай харилцах гарцтай болох; - Түүхий эд боловсруулах үйлдвэрлэл нэмэгдүүлэх.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Эдийн засгийн чадавхи сул; - Зах зээлийн багтаамж бага; - Хөдөлмөр эрхлэлт хангалтгүй; - Аж үйлдвэрийн салбар сул хөгжсөн. 	<ul style="list-style-type: none"> - Цөлжилт, ган зуданд түргэн нэрвэгдэх магадлалтай экологийн эмзэг орчин, - Малын гоц халдварт өвчин зэрэгт нэрвэгдэж болзошгүй голомтот бүс нутаг.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.5.4	Цахим эмийн жор олголт	0.5
1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	
1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	1	1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	
1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	0.5
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.6.8	Цахим сургалтын орчин	
1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	0.4
1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа		1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	0.5
1.4.8	Мэдээлэл холбооны стандарт		1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.4.9	Дэд бүтцийн төлөвлөлтийн шаардлага		1.9.1	Цахим газрын зураг	
1.4.10	Харилцаа холбооны зардал		1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.5	1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга		1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо		1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	0.7
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу		1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл		1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл		1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	
1.6.4	Цахим сургалтын платформ		1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	0.4
1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем	1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем		
1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	0.4	
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	0.6	1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.7.2	Төлбөр хураах систем		1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем		1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	

1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	0.5	1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем			
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	0.3		
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл			
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем			
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем			
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	0.6		
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем			
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем			
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	0.6		
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем			
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем			
1.11.6	Теле хяналтын систем			
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем			
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем			
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт			

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1
2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1	2.11 Цахимжүүлсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
2.9	Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1	2.19 Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.20 Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1	2.22 Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1		
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1		
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1		

2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1	3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
		3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7 Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8 Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
		4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
		4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
		4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
		4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
		4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
		4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
		4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3
		5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

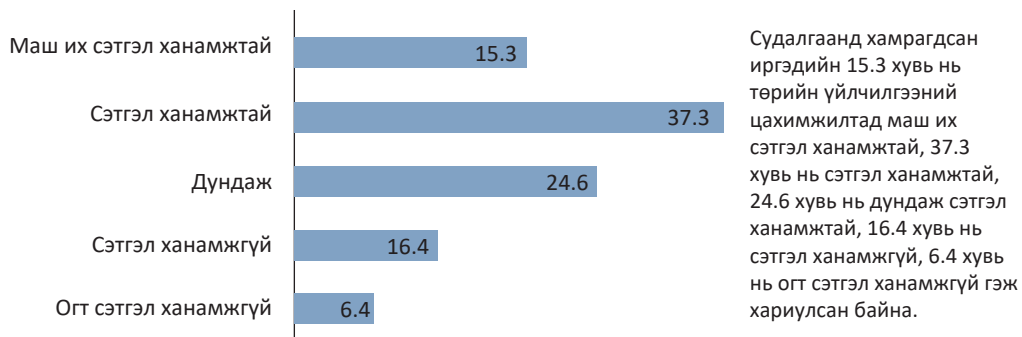
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2	6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2

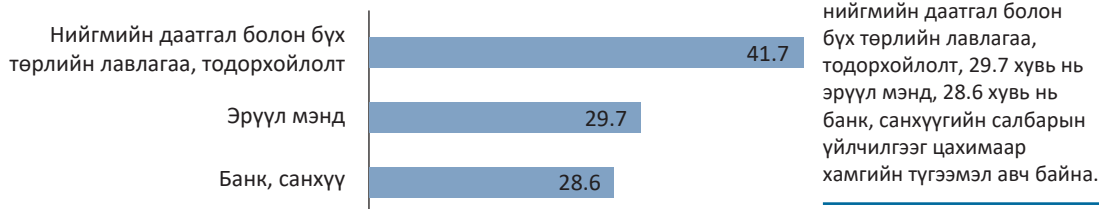
Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Сүхбаатар аймгийн 91 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

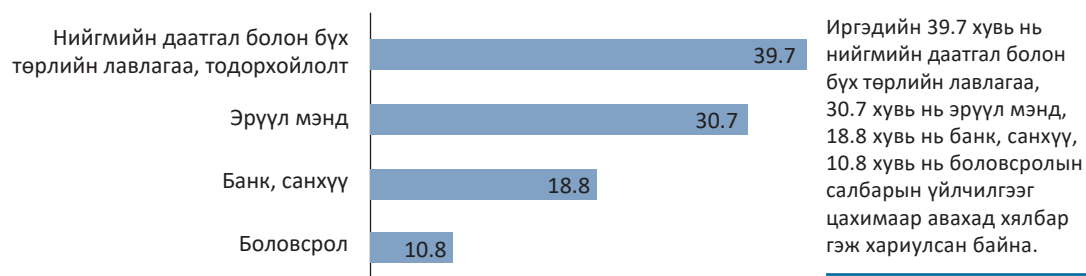
Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

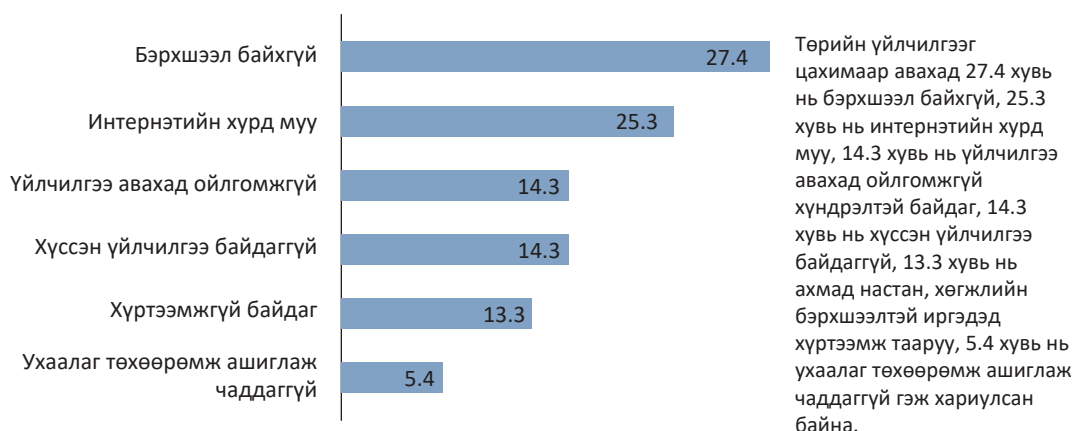
Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

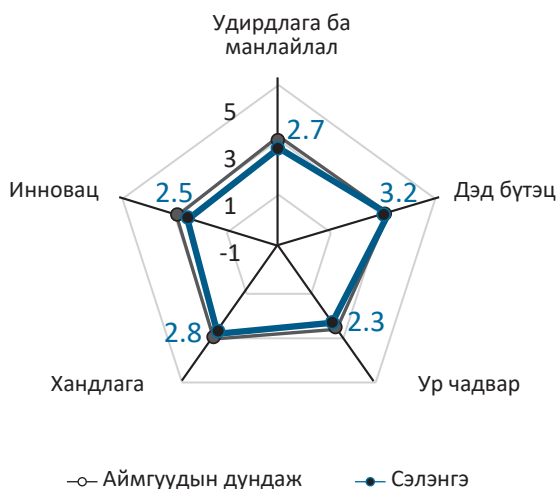
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах.

16. СЭЛЭНГЭ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	41,000
Хүн амын тоо	107,899
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Сүхбаатар суманд 21,962 иргэн буюу нийт хүн амын 20.4% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	1.4 их наяд төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	13.3 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Хөдөө аж ахуй 2. Газар тариалан
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	17/17
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 49 багаас 24 баг 4G сүлжээнд, 25 баг 3G сүлжээнд холбогдсон.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	126,588
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	8,058
ХУРДАН цэгийн тоо	2
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	5,002
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	73
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 73,802 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 27,354 иргэн буюу 37.1% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Сэлэнгэ аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид удирдлага болон төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээний талаар мэдээлэл хүргэх, иргэдийн цахим ур чадварыг сайжруулах, инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн хувьд хөдөө аж ахуй, газар тариалан зэрэг салбарт нөөц ихтэй; - Тээвэр логистик, транзитын хувьд маш сайн байршилтай, дэд бүтэцтэй; - Мал аж ахуй, газар тариаланг эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлж байна; - Газар тариаланг эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлж байна. 	<ul style="list-style-type: none"> - Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж экспортлох боломжтой; - Алтанбулаг хилийн боомтыг түшиглэн үйлдвэрлэл үйлчилгээ, олон улсын транзит тээврийг улам хөгжүүлэх боломжтой; - Сайхны хөтөл, Түжийн нарсны цогцолбор газар гэх мэт байгалийн дурсгалт газрыг түшиглэн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал, мэргэжлийн өндөр ур чадвар, мэдлэгтэй хүний нөөц дутмаг; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал. 	<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн төвийн инженерийн байгууламж ихэд хуучирсан; - 17 сумдын хооронд засмал зам байхгүй.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо	0.2	1.1 Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.2 Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.5	1.3 Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга		1.4.1 Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.8
1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл		1.4.2 Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа	
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу		1.4.3 Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа	
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	1.4.5 Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		
1.6.8	Цахим сургалтын орчин	0.3	1.4.6 Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	0.6
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	1.4.8 Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	1.4.9 Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		
1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	1.4.10 Харилцаа холбооны зардал		
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	0.2	1.5.3 Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	0.5
1.9.1	Цахим газрын зураг	1.5.4 Цахим эмийн жор олголт		
		1.5.6 Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо		
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	0.4	1.5.8 Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	0.6	1.6.2 Суурь боловсролын цахим бүртгэл	0.7
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем		1.6.3 Насан түршийн боловсролын цахим бүртгэл	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем		1.6.4 Цахим сургалтын платформ	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем		1.6.5 Асран хамгаалагчийн систем	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	0.6	1.6.6 Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	0.4
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем		1.6.7 Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем		1.7.2 Төлбөр хураах систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	0.6	1.7.5 Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	0.8
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем		1.8.1 Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем		1.8.3 Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	

1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
		1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
		1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	0.6
		1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	
		1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
		1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	
		1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	
		1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	0.4
		1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
		1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
		1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	0.4
		1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
		1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.15 Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1	2.22 Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.24 Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1	2.25 Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1	2.27 Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.28 Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
2.16 Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1		
2.17 Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1		
2.18 Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1		

2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ
3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт
		3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа
		3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан
		3.7	Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ
		3.8	Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт
4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх
4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо
		4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо
		4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		5.1	И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ
		5.2	И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ
		5.3	Сэтгэл ханамжийн судалгаа
		5.4	Цахим үйлчилгээ авсан иргэд
		5.5	Цахим үйлчилгээний хамрагдалт

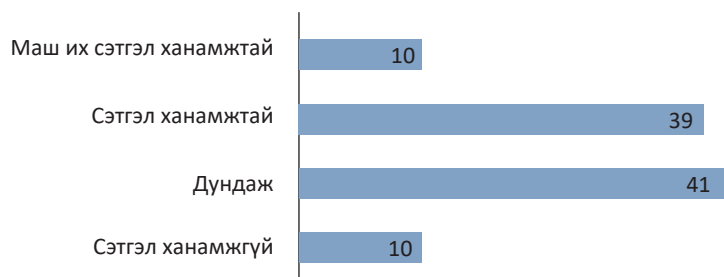
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Сэлэнгэ аймгийн 103 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 10 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 39 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 41 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 10 хувь нь сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 39 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 19 хувь нь боловсрол, 13 хувь нь үйлчилгээ авч үзээгүй, 10 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээ, 10 хувь нь эрүүл мэнд, 9 хувь нь банк, санхүүгийн салбарын үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 37 хувь нь банк, санхүү, 28 хувь нь эрүүл мэнд, 11.6 хувь нь зам, тээвэр, 9.7 хувь нь боловсрол, 7.7 хувь нь газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүй, 3 хувь нь байгаль орчин, аялал жуулчлал, 3 хувь нь хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 29.2 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 24.3 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 19.5 хувь нь интернэтийн хурд муу, 11.6 хувь нь бусад, 7.7 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 5.8 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 1.9 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

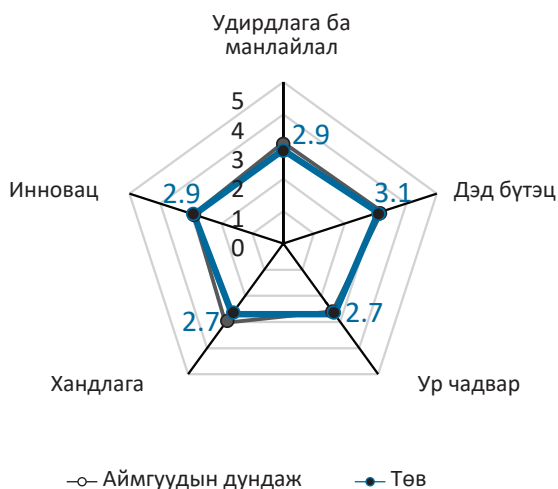
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах.

17. ТӨВ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	74,042.37
Хүн амын тоо	92,038
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Зуунмод суманд 17,004 иргэн буюу нийт хүн амын 18.4% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	925.4 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	8.7 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	Хөдөө аж ахуй
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	27/24
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 97 багаас 29 баг 4G сүлжээнд, 68 баг 3G сүлжээнд холбогдсон.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	120,955
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	3,656
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	5,504
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	58
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 65,320 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 35,590 иргэн буюу 54.5% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Төв аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх, төрийн албан хаагчдад төрийн цахим үйлчилгээний талаар мэдээлэл хүргэх, иргэдийн цахим үр чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Төв аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Аймгийн хөгжлийн стратегийн төлөвлөгөө

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> Улаанбаатар хоттой ойрхон тул шинэ технологи, программ хангамжийн аж ахуйн нэгжтэй хамтран ажиллахад бэрхшээл бага. 	<ul style="list-style-type: none"> Цахим аймаг хөтөлбөрийг боловсруулж иргэд олон нийт, төрийн албан хаагчдад цахим үр чадвар олгох, дэд бүтцийг бий болгосноор төр хувийн хэвшлийн байгууллагууд цахим шилжилт хийхэд хүндрэл бага байх болно.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> Иргэдийн хувьд цахимжилтад бэлэн бус, цахим үр чадвар маш сул байна. 	<ul style="list-style-type: none"> Аймгийн хэмжээнд нэгдсэн дата төвгүй байгаа нь өөрсдийн мэдээллээ алдах, хадгалалт хамгаалалтгүй байна.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа	0.3
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт	
1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	0.3
1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.7	1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо	0.7	1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	1
1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	
1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	0.7	1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл	1
1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.6.4	Цахим сургалтын платформ	
1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	0.7	1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем	1
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга		1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	0.7	1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	1
1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт		1.6.8	Цахим сургалтын орчин	
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт	0.2	1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	1
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо		1.7.2	Төлбөр хураах систем	
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу	0.2	1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	1
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем		1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	0.3	1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	1
1.11.6	Теле хяналтын систем		1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	0.3	1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	1
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем		1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	
			1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
			1.9.1	Цахим газрын зураг	
			1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
			1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	

1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	1
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	0.8
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	0.7
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1
2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1	2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
2.15 Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1	2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.23 Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1	2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1

2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1	2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2	2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1	2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1
			2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
			2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
			2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
			2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
			2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
			2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
			2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
			2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
			2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)	
		3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
		3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7	Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8	Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)		
4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3	4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3
4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1	4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2	4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3
			4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3
			4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3		
5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3		
5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3		
5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3		
5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3		

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Төв аймгийн 354 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

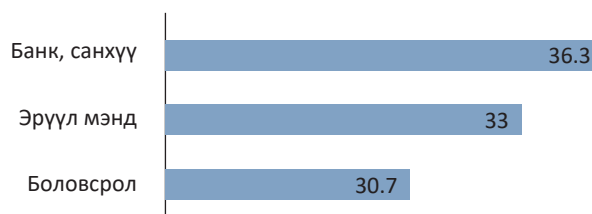
Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 16.3 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 40.8 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 37 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 5.3 хувь нь сэтгэл ханамжгүй, 0.6 хувь нь огт сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 39 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 17 хувь нь эрүүл мэнд, 13.5 хувь нь банк, санхүү, 8.2 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээ, 7.7 хувь нь үйлчилгээ авч үзээгүй, 7.3 хувь нь боловсрол, 7.3 хувь нь газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн салбарын үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 36.3 хувь нь банк, санхүү, 33 хувь нь эрүүл мэнд, 30.7 хувь нь боловсролын салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 32.2 хувь нь интернэтийн хурд муу, 24.5 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 16.4 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 12.4 хувь нь бусад, 8.4 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 3.6 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй, 2.5 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

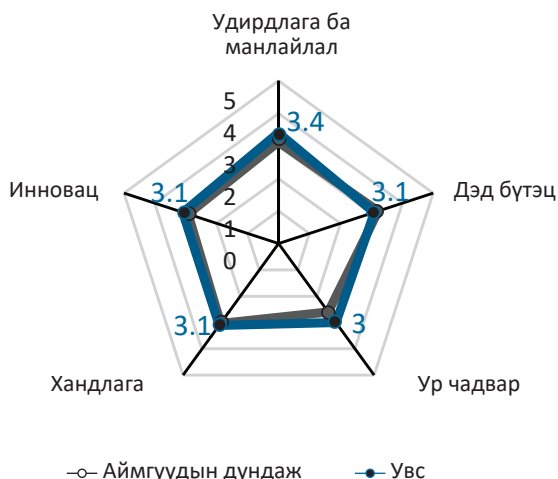
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шүүрхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Хурууны хээгээр үйлчилдэг болох;
7. Үйлчилгээний ажилтнуудыг мэдлэгжүүлэх.

18. УВС АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	69,585
Хүн амын тоо	85,478
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Улаангом суманд 33,218 иргэн буюу нийт хүн амын 38.9% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	576.5 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	6.7 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Хөдөө аж ахуй 2. Газар тариалан
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	19/19
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 92 багаас 20 баг 4G сүлжээнд, 69 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 3 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	97,305
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	3,504
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	22,740
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	51
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 42,739 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 38,000 иргэн буюу 88.9% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Увс аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээ нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, иргэдийн цахим ур чадварын түвшин сайн, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, цаашид инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Увс аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас

Аймгийн хөгжлийн стратеги төлөвлөгөөнөөс болон мөрийн хөтөлбөрөөс

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн хувьд хөдөө аж ахуй, газар тариалан зэрэг салбарт нөөц ихтэй; - Аялал жуулчлал хөгжих таатай орчинтой; - Тэргүүлэх чиглэл нь Мал аж ахуй, газар тариалан; - ОХУ-тай хил залгаа байдаг тул худалдаа, хамтын ажиллагаа сайн, 3 томоохон худалдааны төвтэй; - Байгалийн нөөц баялаг ихтэй; - УБ-УВС-ОХУ холбосон асфальтан авто замтай; - 19 сумын төв шилэн кабельд холбогдсон; - МУ-ын хэмжээнд анхны Дижитал аймаг төсөл хэрэгжүүлэн хөгжүүлж байна. 	<ul style="list-style-type: none"> - УБ, Баруун аймгууд болон ОХУ холбосон автозамтай тул зах зээл тэлэх боломжтой; - Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүн Чацаргана бусад хүнсний ногоо, газар тариалах, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж экспортлох боломжтой; - Босоо, хэвтээ тэнхлэгийн автозамтай холбогдвол тээвэр логистикийн тогтолцоогоо улам хөгжүүлж зах зээлийн хараат байдлаас гарах боломжтой; - Байгалийн үзэсгэлэнт газар, Хяргас, Увс, Үүрэг зэрэг олон нуур, олон ястны өлгий нутагтай тул аялал жуулчлал хөгжих бүрэн боломжтой; - Зам дагасан хөгжил буюу дамжин өнгөрөх үйлчилгээг, хөгжүүлэх; - ОХУ-ын бизнес эрхлэгч их зочилдог тул нийтийн хоол, буудлын үйлчилгээ бусад үйлдвэрлэл үйлчилгээ хөгжих боломжтой; - Цахим аймаг болох зорилгоо хэрэгжүүлж эхэлсэн.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал, мэргэжлийн өндөр ур чадвар, мэдлэгтэй хүний нөөц дутмаг; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал; - Уур амьсгалын эрс тэс нөхцөлтэй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл байгаль, цаг агаараас ихээхэн хамааралтай; - Эрчим хүчний хязгаарлагдмал байдал. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүн амын хэт төвлөрлөөс үүдсэн агаар, хөрс, орчны бохирдол их; - Баруун аймгуудыг холбосон автозам нь насжилт өндөртэй, байнгын засвар үйлчилгээнд хөрөнгө их зардаг; - Аймгийн төвийн инженерийн байгууламж ихэд хуучирсан; - Аймаг сумын төвийг холбосон зам харилцаа муу; - Эрчим хүчний хязгаарлалтад орох эрсдэлтэй.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1
1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.3
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.7	1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл	
1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа		1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	
1.4.10	Харилцаа холбооны зардал		1.8.4.	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга		1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга		0.9		
1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт				
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт				
1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл				
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо				
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу				
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	0.7			
1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл				
1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл				
1.6.4	Цахим сургалтын платформ				
1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем				
1.6.8	Цахим сургалтын орчин				
1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	0.8			
1.7.2	Төлбөр хураах систем				
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем				

1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	0.8
1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	
1.9.1	Цахим газрын зураг	
1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	1
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	1
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	0.9
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1	2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
2.2	Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1	2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1	2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
2.9	Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1	2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1			
2.11	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1			
2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1			
2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1			
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1			
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1			
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1			
2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1			
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1			
2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1			
2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2			

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1	3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1	3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2	3.7	Иргэдийн цахим ур чадварын түвшний үнэлгээ	3
3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан	3			
3.8	Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3			

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3	4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3	4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3	4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2
4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3			
4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3			

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
5.1	И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3			
5.2	И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3			
5.3	Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3			
5.4	Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3			
5.5	Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3			

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
6.1	МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.2	ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
6.5	ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2	6.3	МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
			6.4	Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Увс аймгийн 105 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 20 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 53.4 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 21 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 2.8 хувь нь сэтгэл ханамжгүй, 2.8 хувь нь огт сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 27.6 хувь нь банк, санхүү, 26.6 хувь нь эрүүл мэнд, 24.8 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 21 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 28 хувь нь банк, санхүү, 27 хувь нь эрүүл мэнд, 21 хувь нь боловсрол, 14 хувь нь хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, 10 хувь нь зам, тээврийн салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 27 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 24 хувь нь интернэтийн хурд муу, 20 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 13 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 10 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 6 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

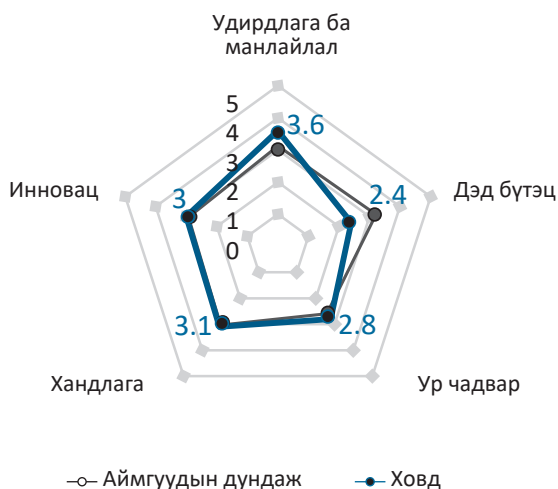
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Хурдан шуурхай болгох;
3. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
4. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах.

19. ХОВД АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	76,133.38
Хүн амын тоо	91,071
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Ховд суманд 33,000 иргэн буюу нийт хүн амын 36.2% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	946.6 сая төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	10,494 мянган төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мал аж ахуй 2. Газар тариалан 3. Уул уурхай 4. Эко цементийн үйлдвэр
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	17/17
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 91 багаас 17 баг 4G сүлжээнд, 68 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 6 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	104,152
Суурин интернэт хэрэглэгчийн тоо	4,818
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	10,173
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	66
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 59,195 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 39,031 иргэн буюу 65.9% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Ховд аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд удирдлагын манлайлал сайн, төрийн албан хаагчид төрийн цахим үйлчилгээ нэвтрүүлж, ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй, инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийж байгаа, цаашид харилцаа холбооны дэд бүтцийг сайжруулан, иргэдийн цахим ур чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Ховд аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Аймгийн 2015-2025 оны хөгжлийн стратеги

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Эрчим хүчний суурилагдсан хүчин чадалд сэргээгдэх эрчим хүчний эзлэх хэмжээг 100 хувьд хүргэнэ; - Аймаг, сумын төвийн дулааны алдагдалтай барилгыг стандартын хэмжээнд хүртэл нэмж дулаалах, стандартын шаардлага хангасан шинэ барилга барих замаар “ногоон барилга сүндэрлэсэн аймаг” болно; - Цэвэр технологи нэвтрүүлэх, хог хаягдлыг дахин боловсруулах, байгалийн нөөцийг хэмнэх, дахин ашиглах түвшинг 2015 оныхоос 5 дахин нэмэгдүүлнэ; - Усалгааны хэмнэлттэй, үр ашигтай дэвшилтэт технологи нэвтрүүлсэн газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг эрчимжүүлэн хөгжүүлнэ; - Тээвэр логистик, транзитын хувьд маш сайн байршилтай, дэд бүтэцтэй; - Мал аж ахуй, газар тариаланг эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлж байна; - Нүүрс, барилгын материал зэрэг байгалийн арвин нөөц баялагтай, энэ чиглэлийн үйлдвэрлэлийг өргөжүүлэн хөгжүүлэн боломжтой; - Аймгийн 17 сум засмал замаар холбогдсон. 	<ul style="list-style-type: none"> - Баруун аймгуудыг холбосон автозамтай тул Улаанбаатар, баруун аймгуудад зах зээл тэлэх боломжтой; - Байгалийн цэвэр, органик бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж экспортлох боломжтой; - Босоо, хэвтээ тэнхлэгийн авто замтай холбогдвол тээвэр логистикийн тогтолцоогоо улам хөгжүүлж зах зээлийн хараат байдлаас гарах боломжтой; - Зам дагасан хөгжил буюу дамжин өнгөрөх үйлчилгээг, хөгжүүлэх; - Нийтийн хоол, буудлын үйлчилгээ хөгжих боломжтой; - Аялал жуулчлал хөгжих бүрэн боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Төсвөөр хараат; - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал, мэргэжлийн өндөр ур чадвар, мэдлэгтэй хүний нөөц дутмаг; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал; - Уур амьсгалын эрс тэс нөхцөлтэй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл байгаль, цаг агаараас ихээхэн хамааралтай. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүн амын хэт төвлөрлөөс үүдсэн агаар, хөрс, орчны бохирдол ихтэй; - Баруун аймгуудыг холбосон автозам нь насжилт өндөртэй, байнгын засвар үйлчилгээнд хөрөнгө их зардаг; - Аймгийн төвийн инженерийн байгууламж ихэд хуучирсан; - Шороон шуурга, цөлжилттэй.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)	
1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	0.1	
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга		
1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	0.5	
1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.9	1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	0.7	
1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл		
1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл		
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем		
1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем		
1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл		
1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		1.6.8	Цахим сургалтын орчин		
1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		1.7.1	Авто замын торгуулийн систем		0.8
1.4.10	Харилцаа холбооны зардал		1.7.2	Төлбөр хураах систем		
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга		0.5	1.7.4		Дотоодын ачаа тээврийн систем
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт	1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл			
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем			
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу	1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем			
1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем			
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	0.3	1.9.1	Цахим газрын зураг		
1.6.4	Цахим сургалтын платформ		1.9.2	Буудал захиалга цахимаар		
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	0.2	1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	0.9	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	0.2	1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	0.6	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	0.1	1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар		
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем		1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар		
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем		1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл		
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем		1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан		

1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем		1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем		1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.11.6	Теле хяналтын систем	0.4	1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт		1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем		1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	0.4
			1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
			1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
			1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	0.6
			1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
			1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
			1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
			1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1	2.2	Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.9	Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.11	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1	2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1
2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1	2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1	2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1	2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1			
2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1			
2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1			
2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1			

2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.2	Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	3.1	Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж
3.3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	3.4	Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт
3.7	Иргэдийн цахим ур чадварын түвшний үнэлгээ	3.5	Сэтгэл ханамжийн судалгаа
3.8	Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3.6	Цахим оролцооны талаарх тайлан

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДҮАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.1	Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	4.4	Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал
4.2	Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	4.5	Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх
4.3	Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	4.6	Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо
		4.7	Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо
		4.8	Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1	И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ		
5.2	И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ		
5.3	Сэтгэл ханамжийн судалгаа		
5.4	Цахим үйлчилгээ авсан иргэд		
5.5	Цахим үйлчилгээний хамрагдалт		

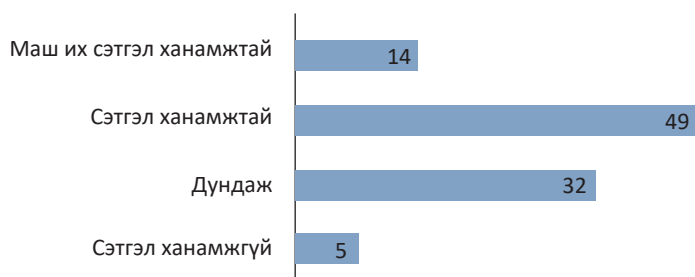
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2	6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Ховд аймгийн 88 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

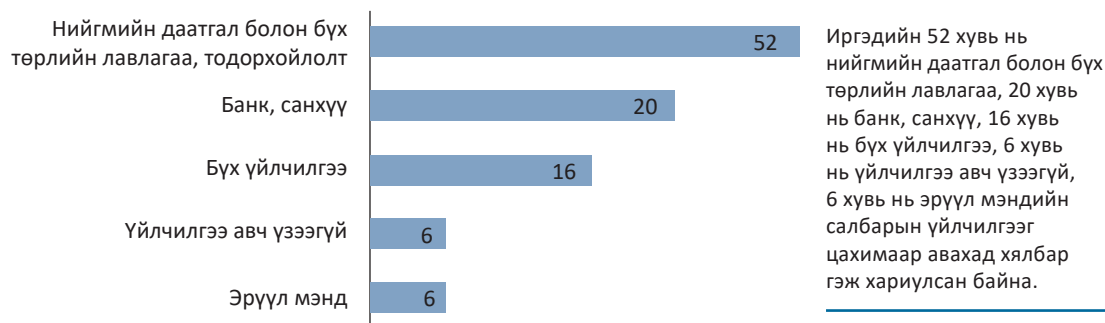
Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 14 хувь нь төрийн үйлчилгээний цахимжилтад маш их сэтгэл ханамжтай, 49 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 32 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 5 хувь нь сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

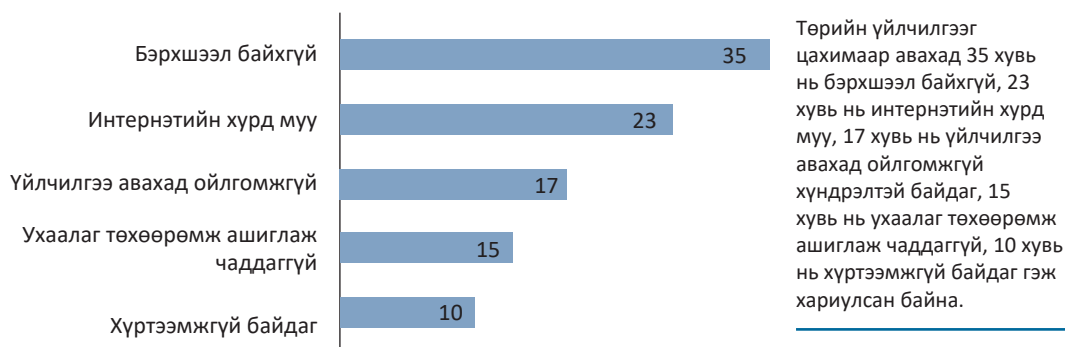

Иргэдийн 53 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 18 хувь нь банк, санхүү, 16 хувь нь эрүүл мэнд, 13 хувь нь бүх төрлийн үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

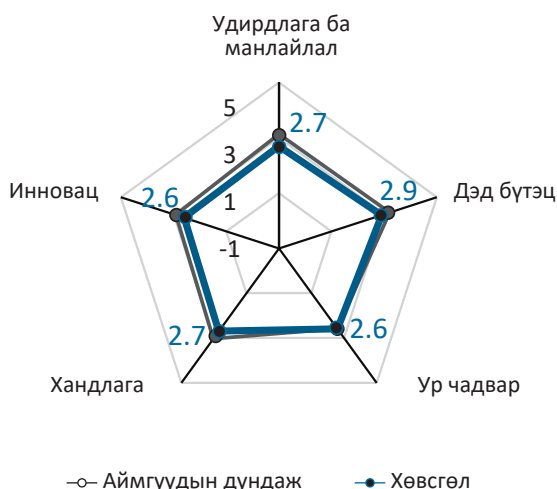
1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Цаашдаа олон төрлийн үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Цахимаар авсан бичиг баримтуудаар бүх байгууллага үйлчилдэг болох;
7. Хурдан цэгийн тоо нэмэх;
8. Төрийн байгууллагуудын үялдаа холбоог сайжруулах;
9. Эмнэлэгийн үйлчилгээг цахимжуулах;
10. Архивыг цахимжуулах.

20. ХӨВСГӨЛ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	100,629
Хүн амын тоо	137,969
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Мөрөн суманд 42,855 иргэн буюу нийт хүн амын 31.1% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	953.6 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	6,920.3 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	1. Аялал жуулчлал 2. Хөдөө аж ахуй
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	23/22
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 125 багаас 25 баг 4G сүлжээнд, 92 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 8 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	176,954
Суурин интернет хэрэглэгчийн тоо	7,047
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	11,596
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	76
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 47,000 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 4,465 иргэн буюу 9.7% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Хөвсгөл аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд цаашид төрийн албан хаагчдад төрийн цахим үйлчилгээний талаар мэдээлэл хүргэж, иргэдийн цахим үр чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ зохион байгуулж, харилцаа холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдлыг сайжруулан, инновац, мэдээллийн технологийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Хөвсгөл аймаг нь 100,629 ам дөрвөлжин километр газар нутагтай. Амьтан ургамал, ашигт малтмал, түүх, байгалийн дурсгалт газраар арвин нутаг; - Хойд талаараа ОХУ, баруун зүүн болон өмнө талаараа Завхан, Булган, Архангай аймагтай хиллэдэг. Аймгийн төв Мөрөн хот улсын нийслэлээс баруун хойш 671 км зайтай; - Хөвсгөл аймаг нь 24 сум, 126 багтай; - Аймгийн нутаг дэвсгэр нь Хангайн уулархаг мужид оршдог. Уул нурууны гол хэсэг нь хангай нурууны салбар хэсэг Хөвсгөл Тагна, Саяны уулс багтана. Аймгийн нийт нутаг дэвсгэр далайн түвшнээс дээш 1650-2050 метр өргөгдсөн. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хөвсгөл аймаг нь 1931 онд байгуулагдсан, нутгийн бүх хэсэг Хангайн бүсэд орших бөгөөд, мөнх цаст сүрлэг уулс, ян сарьдгууд, гүн цэнхэр нуурууд, хөвч тайга, гол мөрний сав хөндий зэрэг байгалийн үзэсгэлэн гоо цогцолсон учир Хөвсгөл аймгийг Монголын Швейцар хэмээн нэрлэдэг; - ДНБ-ний хэмжээгээрээ хангайн бүсийн 6 аймгаас 2-рт, улсын хэмжээнд 4-рт ордог, аялал жуулчлал, үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрчимтэй хөгжсөн томоохон аймгийн нэг; - Аж үйлдвэрийн голлох салбар нь хөдөө аж ахуй бөгөөд сүүлийн жилүүдэд аялал жуулчлал нэлээд эрчимтэй хөгжиж байна; - Аймгийн нийт хүн амын тал орчим хувь нь мал аж ахуй эрхлэгчид байдаг. Хүн ам, малын тоо, газар нутгийн хэмжээгээр улсад 1 дүгээр байранд ордог.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Бизнес эрхлэх орчин муу; - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал, мэргэжлийн өндөр үр чадвар, мэдлэгтэй хүний нөөц дутмаг; - Аймгийн хөрөнгө санхүүгийн дотоод нөөц хязгаарлагдмал; - Уур амьсгалын эрс тэс нөхцөлтэй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл байгаль, цаг агаараас ихээхэн хамааралтай, Төрийн албаны авлигал хүнд суртал ихтэй. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүн амын хэт төвлөрлөөс үүдсэн агаар, хөрс, орчны бохирдол их; - Ажилгүйдэл, ядуурлын түвшин өндөр; - Олон их дээд сургуультай боловч боловсролын чанар сул, судалгаа хөгжүүлэлт, инновацын хөгжил доогуур; - Хотын инженерийн байгууламж ихэд хуучирсан, Дулааны станцын хүчин чадал муудсан.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1
1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	0.9
1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо	0.1	1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа	
1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу	0.1	1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа	
1.6.8	Цахим сургалтын орчин	0.1	1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа	
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	0.2	1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт	0.1	1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт	
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем	0.2	1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл	
1.11.6	Теле хяналтын систем	0.1	1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл	
			1.4.10	Харилцаа холбооны зардал	
			1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	
			1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга	0.9
			1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	
			1.5.4	Цахим эмийн жор олголт	
			1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл	
			1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо	
			1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит	
			1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	
			1.6.2	Суурь боловсролын цахим бүртгэл	
			1.6.3	Насан түршийн боловсролын цахим бүртгэл	0.9
			1.6.4	Цахим сургалтын платформ	
			1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем	
			1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем	
			1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл	0.8
			1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	
			1.7.2	Төлбөр хураах систем	
			1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем	

1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл	
1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем	
1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем	1
1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем	
1.9.1	Цахим газрын зураг	
1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	
1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар	
1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар	
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар	
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар	0.9
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан	
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем	
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем	
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем	
1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем	
1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем	0.8
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем	
1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	
1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	
1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	0.9
1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт	
1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
2.3 Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.1 Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1
2.5 Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.2 Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.10 Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.4 Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1
2.20 Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1	2.6 Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1
2.23 Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1	2.7 Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1
2.28 Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1	2.8 Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1
		2.9 Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
		2.11 Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1
		2.12 Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1
		2.13 Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1
		2.14 Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1
		2.15 Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
		2.16 Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1
		2.17 Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1
		2.18 Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
		2.19 Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
		2.21 МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
		2.22 Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
		2.24 Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1
		2.25 Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
		2.26 Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
		2.27 Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
		2.29 Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3	3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
		3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.7 Иргэдийн цахим ур чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8 Цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3	4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3
4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3	4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3
4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3	4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
		4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
		4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦУХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3	5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3
		5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3
		5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3
		5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3

6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2	6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2
		6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

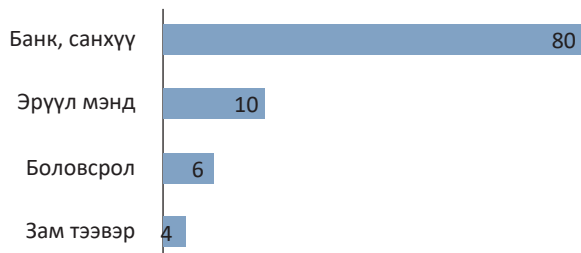
Хөвсгөл аймгийн 132 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн 18.7 хувь нь төрийн цахим үйлчилгээнд маш их сэтгэл ханамжтай, 39.7 хувь нь сэтгэл ханамжтай, 35.8 хувь нь дундаж сэтгэл ханамжтай, 5.2 хувь нь сэтгэл ханамжгүй, 0.6 хувь нь огт сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан байна.

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Иргэдийн 80 хувь нь банк, санхүү, 10 хувь нь эрүүл мэнд, 6 хувь нь боловсрол, 4 хувь нь зам тээврийн салбарын үйлчилгээг цахимаар хамгийн түгээмэл авч байна.

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 34 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 29 хувь нь банк, санхүү, 27 хувь нь эрүүл мэнд, 10 хувь нь төмөр замын салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 45.7 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 17.9 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй, 14.1 хувь нь интернэтийн хурд муу, 10.4 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 6.7 хувь нь хүртээмжгүй, 5.2 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байхгүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

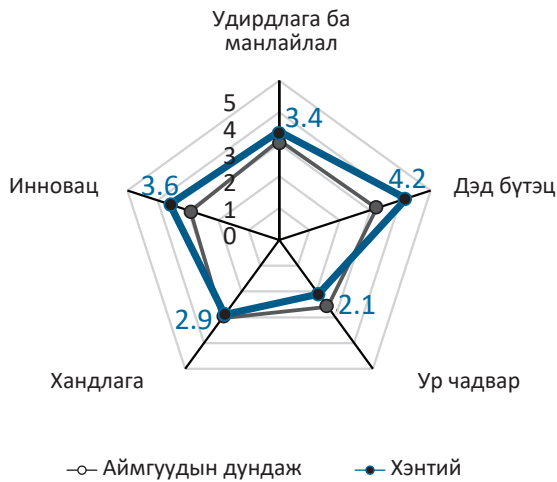
1. Бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
2. Цахим ур чадварын сургалт зохион байгуулах;
3. Хэрхэн И-Монгол ашиглах талаарх сургалт зохион байгуулах;
4. Цаасан суурьтай баримт бичиг давхар нээхгүй байх.

21. ХЭНТИЙ АЙМАГ

Аймгийн ерөнхий үзүүлэлтүүд (2022 оны албан статистик)

Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ /км.кв/	80,325
Хүн амын тоо	79,634
Аймгийн төвд амьдардаг иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Чингис суманд 24,418 иргэн буюу нийт хүн амын 30.6% нь оршин суудаг.
Аймгийн ДНБ	703.4 тэрбум төгрөг
Нэг хүнд ноогдох ДНБ	8.8 сая төгрөг
Эдийн засгийн тэргүүлэх салбар	Хөдөө аж ахуй
Сумдын тоо, үүнээс шилэн кабельд холбогдсон	17/17
Багийн тоо, үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдсон	Аймгийн 83 багаас 21 баг 4G сүлжээнд, 38 баг 3G сүлжээнд холбогдсон, 24 баг сүлжээнд холбогдоогүй.
Үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгчийн тоо	118,260
Суурин интернет хэрэглэгчийн тоо	3,897
ХУРДАН цэгийн тоо	3
ХУРДАН цэгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн тоо /2023 оны 11 сарын 01-ны байдлаар/	2,898
Орон нутгаас төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (И-Монгол)-д холбосон үйлчилгээний тоо	70
Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо, нийт хүн амд эзлэх хувь	Аймгийн хэмжээнд нийт 53,800 иргэнийг тоон гарын үсэгтэй болгохоор тооцсон бөгөөд одоогоор 20,886 иргэн буюу 38.8% нь тоон гарын үсэгтэй болсон байна.

Аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдлын үнэлгээ

Хэнтий аймгийн цахим шилжилтийн бэлэн байдал аймгуудын дундаж түвшинд хангагдсан бөгөөд холбооны дэд бүтцийн бэлэн байдал хангагдсан, удирдлагын манлайлал сайн, инновац, мэдээллийн технологийг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа, үйлчилгээндээ сайжруулалт хийж байгаа, цаашид албан хаагчид болон иргэдийн цахим ур чадварыг сайжруулах чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аймгийн хөгжлийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийн шинжилгээ (SWOT)

Эх үүсвэр: Хэнтий аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Давуу тал	Хөгжлийн боломж
<ul style="list-style-type: none"> - Мэргэжлийн, түршлагатай албан хаагчдаар хүний нөөцөө бүрдүүлсэн, залгамж чанар сайтай; - Төрийн байгууллагын хоорондын үялдаа холбоо, мэдээлэл солилцох байдал тааруухан; - Хамт олон зохих түвшинд зөв төлөвшсөн, мэдлэг ур чадвар сайн, нэг ажлаас нөгөөд хөрвөх; чадвартай; - Төрийн бус байгууллагуудаар төрийн зарим чиг үүргийг гүйцэтгүүлэх; - Удирдлагын баг сайн бүрдсэн ба өөрчлөлт шинэчлэлт, менежментийг дэмждэг; - Ажиллах орчин нөхцөл, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамж сайн; - Хүн бүрийн хийх ажлын чиг үүрэг тодорхой, ажил тогтмолжсон; - Байгууллагын дотоод орчны зохион байгуулалт сайн; - Аймгийг хөгжүүлэх бодлогын баримт бичгүүдийн төлөвлөлт, үялдаа холбоо сайн. 	<ul style="list-style-type: none"> - Хүний нөөцийн тогтвортой бодлого хэрэгжүүлж, чадварлаг мэргэшсэн баг бүрдүүлэх боломжтой; - Хариуцлага, урамшууллын систем нэвтрүүлэх боломжтой; - Гадаад харилцааг өргөжүүлэх, түршлага солилцох боломжтой; - Үйл ажиллагааны процессыг хөнгөвчлөх, цахимжуулах боломжтой.
Сул тал	Аюул, эрсдэл
<ul style="list-style-type: none"> - Хэлтсүүдийн болон албан хаагчдын ажлын ачаалал харилцан адилгүй; - Тамгын газрын албан хаагчдын цалин нь өрхийн хэрэгцээг бүрэн хангаж чаддаггүй, 90-ээс дээш хувь нь цалингийн зээлтэй; - Албан хаагчдын гадаад хэлний түвшин доогуур; - Хурлын байр танхимын багтаамж бага, зарим өрөө тасалгааны цахилгаан болон инженерийн шугам хуучирсан. 	<ul style="list-style-type: none"> - Эдийн засгийн нөхцөл байдлаас хамаарч хөрөнгө оруулалт, төсвийн хэмжээ багасах; - Интернет, цахим сүлжээгээр эзэнгүй худал мэдээлэл тархах; - Зарим албан хаагчдын ёс зүйгүй үйлдлээс шалтгаалан байгууллагын нэр хүнд унах.

Цахим шилжилтийн хэрэгжилтийн судалгааны үр дүн

1. Тэргүүлэх салбаруудын цахимжилтын индексийн нарийвчилсан үзүүлэлт (ТСЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)	
1.1	Цахим шилжилтийн төлөвлөгөөтэй эсэх	1	1.3	Харилцаа холбооны үйлчилгээний нэгдсэн төлөвлөлт	0.5	
1.2	Салбар хоорондын цахимжилт, интеграцийг хангах арга хэмжээ авсан эсэх	0.5	1.4.1	Газар зохион байгуулалт болон дэд бүтцийн уялдаа	1	
1.5.1	Анхан шатны үзлэгийн цаг захиалга	0.5	1.4.2	Барилга хот төлөвлөлт болон дэд бүтцийн уялдаа		
1.5.2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цахим цаг захиалга		1.4.3	Хот байгуулалт болон харилцаа холбооны уялдаа		
1.5.4	Цахим эмийн жор олголт		1.4.4	Инженерийн дэд бүтэц болон харилцаа холбоо		
1.5.6	Эмнэлэг хоорондын цахим өгөгдөл солилцоо		1.4.5	Хот төлөвлөлт болон харилцаа холбооны нэгдсэн төлөвлөлтийн уялдаа		
1.6.1	СӨБ-ын цахим бүртгэл	0.5	1.4.6	Харилцаа холбооны дэд бүтцийн тооллого, судалгаа		
1.6.2	Сүүрь боловсролын цахим бүртгэл		1.4.7	Шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалын хяналт		
1.6.3	Насан туршийн боловсролын цахим бүртгэл		1.4.8	Дэд бүтцийн техникийн нөхцөл		
1.6.5	Асран хамгаалагчийн систем		1.4.9	Техникийн нөхцөлийн бүрдэл		
1.7.3	Автобусны тасалбар борлуулалтын систем	0.2	1.4.10	Харилцаа холбооны зардал		
1.8.1	Цахилгааны зарцуулалт хянах систем	1	1.5.3	Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахимжилт	0.5	
1.8.2	Төлбөр тооцооны систем		1.5.5	Эмийн сангийн байршлын цахим мэдээлэл		
1.8.3	Түгээх сүлжээнд холбогдох хүсэлт хүлээн авах цахим систем		1.5.7	Цахим шинжилгээний хариу		
1.8.4	Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем		1.5.8	Мэдээллийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, аудит		
1.9.1	Цахим газрын зураг	0.8	1.6.4	Цахим сургалтын платформ	0.5	
1.9.4	Үзвэр захиалгын үйлчилгээ цахимаар		1.6.6	Тусгай зөвшөөрлийн цахим систем		
1.9.5	Амралтын газрын захиалга цахимаар		1.6.7	Тэтгэлгийн цахим мэдээлэл		
1.9.6	Байгалийн дурсгалт газрын мэдээлэл цахимаар		1.6.8	Цахим сургалтын орчин		
1.9.7	Түүхийн дурсгалт газрын цахим бүртгэл		1.7.1	Авто замын торгуулийн систем	0.8	
1.9.8	Аялал жуулчлалын нэгдсэн мэдээллийн сан		1.7.2	Төлбөр хураах систем		
1.9.9	Байгаль хамгааллын цахим систем		1.7.4	Дотоодын ачаа тээврийн систем		
1.9.10	Ан амьтан хамгаалал/тоо бүртгэлийн систем		1.7.5	Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээлэл		
1.9.11	Агаарын бохирдлын цахим систем		1.9.2	Буудал захиалга цахимаар	0.2	
1.9.12	egazar.gov.mn-ийн ашиглалт		1.9.3	Ресторан, зоогийн газар цахимаар		
1.10.1	Мал тооллогын бүртгэлийн цахим систем		0.8	1.10.3	Бэлчээрийн хяналтын систем	0.2

1.10.2	Газар тариалангийн хяналтын систем		1.11.1	Хог хаягдлын цахим систем	
1.10.4	Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем		1.11.2	Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн систем	
1.10.5	Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем		1.11.4	СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем	
1.11.3	Газар зүйн мэдээллийн систем	0.2	1.11.5	Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем	0.8
1.11.9	Усны ухаалаг тоолуурын нэвтрэлт		1.11.6	Теле хяналтын систем	
1.11.12	Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн сан		1.11.7	Цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем	
			1.11.8	Бохир усны удирдлагын систем	
			1.11.10	Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем	
			1.11.11	Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем	

2. Орон нутгийн цахим үйлчилгээний индекс (ОНЦҮИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ		(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ		(Оноо)
2.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын журамтай эсэх	1	2.2	Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх	1
2.3	Цахим мэдээллийн хэрэгслийн ашиглалт	1	2.4	Хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх	1
2.5	Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх сурталчилгаа	1	2.9	Нэгдсэн дашбоардтай эсэх	1
2.6	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтууд	1	2.14	Санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх үйл явцын цахимжилт	1
2.7	Үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломж	1	2.15	Бүрэн эрхийн хүрээнд гаргах захирамж	1
2.8	Бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцох боломж	1	2.18	Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт	1
2.10	Нээлттэй мэдээллээ нийтэлж байгаа байдал	1	2.19	Интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлт	1
2.11	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо	1	2.20	Утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлэлт	1
2.12	Нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээний цахимжилт	1	2.21	МХХТ-д суурилсан гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	1
2.13	Иргэдээс цахим хэлбэрээр санал авах боломж	1	2.22	Компьютер, бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин	1
2.16	Харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэх	1	2.23	Операторын горимоор үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	1
2.17	Хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх	1	2.25	Шийдвэр гаргалтад их өгөгдлийг ашигладаг	1
2.24	Шинэ технологи нэвтрүүлэлт	1	2.26	Тоон гарын үсэг нэвтрэлт	1
			2.27	Цахим шилжилтийн санхүүжилт	2
			2.28	Системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх	1
			2.29	Нээлттэй өгөгдлийн нийтлэлт	1

3. Иргэдийн цахим оролцооны индекс (ИЦОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
		3.1 Иргэдийг төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар хамруулах боломж	1
		3.2 Бүх нийтэд төрийн үйлчилгээг цахимаар хүртээмжтэй хүргэх	1
		3.3 Зорилтот бүлгийн иргэдийн тусгай цахим үйлчилгээ	1
		3.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийн сургалт	1
		3.5 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	2
		3.6 Цахим оролцооны талаарх тайлан	3
		3.7 Иргэдийн цахим үр чадварын түвшний үнэлгээ	3
		3.8 Цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт	3

4. Төрийн байгууллагуудын дотоод үйл ажиллагааны цахимжилтын индекс (ТБДУАЦИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
4.1 Албан бичиг солилцооны дундын системийн холболт	3	4.6 Мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо	2
4.2 Цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичиг	3	4.7 Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо	1
4.3 Дотоод удирдлагын системийн ашиглалт	3		
4.4 Мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал	3		
4.5 Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх	3		
4.8 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байдал	2		

5. Төрийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтын индекс (ТЦҮХИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
5.1 И-Монгол системд холбосон үйлчилгээ	3		
5.2 И-Монгол системээр үзүүлсэн үйлчилгээ	3		
5.3 Сэтгэл ханамжийн судалгаа	3		
5.4 Цахим үйлчилгээ авсан иргэд	3		
5.5 Цахим үйлчилгээний хамрагдалт	3		

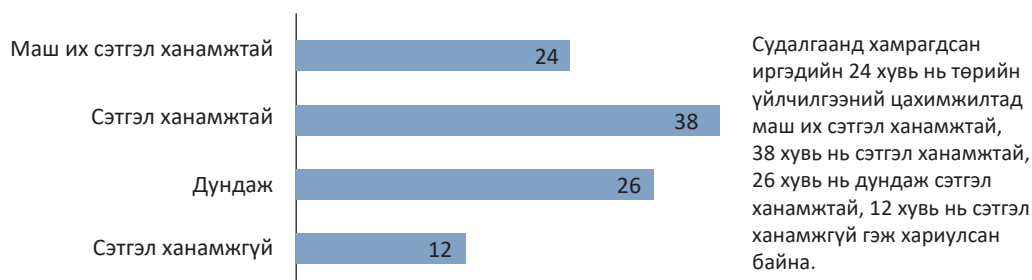
6. Орон нутгийн бизнесийн таатай орчин, инновацын индекс (ОНБТОИ)

Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	(Оноо)	Хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ	(Оноо)
6.5 ААН-д чиглэсэн үйлчилгээний цахимжилт	2	6.1 МХХТ-ийн хөрөнгө оруулалт	2
		6.2 ААН-ийг нэгтгэсэн системтэй эсэх	2
		6.3 МХХТ-ийн судалгаа шинжилгээний төв	2
		6.4 Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих бодлоготой эсэх	2

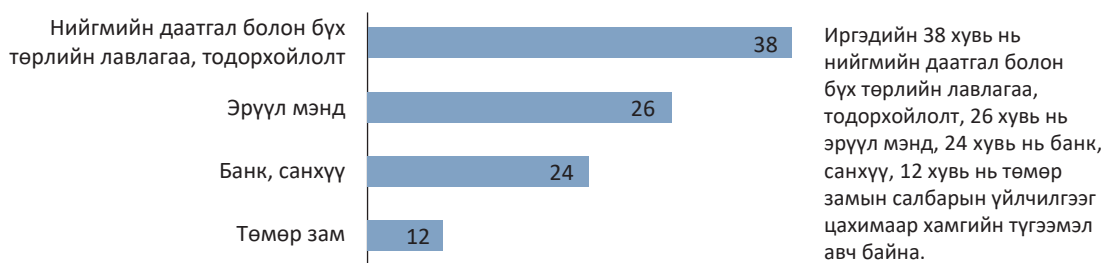
Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдээс авсан судалгааны үр дүн

Хэнтий аймгийн 92 иргэн “Төрийн цахим үйлчилгээний сэтгэл ханамжийн талаар” судалгаанд хамрагдсан.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж

Цахимаар ихэвчлэн авч байгаа үйлчилгээ

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Иргэдийн 32.6 хувь нь нийгмийн даатгал болон бүх төрлийн лавлагаа, 29.4 хувь нь эрүүл мэнд, 27.2 хувь нь банк, санхүү, 10.8 хувь нь боловсролын салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад 27.4 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 21.7 хувь нь интернэтийн хурд муу, 18.4 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 16.3 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 14.1 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 2.1 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байдаггүй гэж хариулсан байна.

Цаашид төрийн цахим үйлчилгээг сайжруулах талаар иргэдээс дараах саналууд хамгийн түгээмэл гарсан. Үүнд:

1. Илүү ойлгомжтой ашиглахад энгийн хялбар болгох;
2. Иргэдийг мэдээ, мэдээллээр хангах;
3. Хурдан шуурхай болгох;
4. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
5. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжуулах;
6. Хурууны хээгээр үйлчилдэг.

ГУРАВ.

ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

Нийт 21 аймгийн 11 нь “цахим”, “дижитал”, “ухаалаг” гэсэн зорилтот бодлого, хөтөлбөр, дэд хөтөлбөр боловсруулан хэрэгжүүлж байна. Үүнээс гадна бүх аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт цахимжилттай холбоотой зорилго, зорилт, үйл ажиллагаанууд туссан байна.

Аймгууд цахим шилжилтийн талаар олон талын арга хэмжээ хэрэгжүүлж байгаа боловч шинэ технологи дамжуулж нэвтрүүлэх хурд, шинэ хэрэглээ, зах зээл бий болгох боломж, орон нутгийн удирдлагын манлайлал, орон нутгийн мэдээлэл боловсруулж ашиглах чадвар, хүний нөөцийн байдал зэргээс шалтгаалж цахим шилжилтийн үйл явц аймаг, орон нутагт ялгаатай байна. Мөн ухаалаг, цахим аймаг, хотын талаарх ойлголт, мэдлэг зөрүүтэйгээс аймгуудын цахим бодлого ихэнх тохиолдолд цахим хуудас хөгжүүлэх, гудамж талбай камержуулах, компьютер сервер худалдаж авах, киоск машин байршуулах зэргээр үйл ажиллагаагаар хязгаарлагдаж байна.

Дэд бүтэц

2023 оны байдлаар нийт 330 сүмн 328 нь шилэн кабельд холбогдсон бөгөөд сүлжээний нийт урт нь 50 мянга орчим км-т хүрсэн. Дамжуулах сүлжээний багтаамж 2017 онд 12.5 Гбит/с байсан бол 2022 онд 2,112 Гбит/с болж 168 дахин нэмэгдсэн, дамжуулах сүлжээний хэрэглээ 2017 онд 3.8 Гбит/с байсан бол 2022 онд 79.5 Гбит/с болж 20 дахин өссөн, интернэт хэрэглээний дундаж үнэ тариф мөн хугацаанд 39.5 мянган төгрөг болж 7.4 дахин бүүрсэн нь орон нутагт цахим шилжилтийг бодитой хэрэгжүүлэх сүүрх нөхцөл болж байна.

Нийт 1,570 багаас үүрэн холбооны хөдөлгөөнт 4G сүлжээнд 363 баг, 3G сүлжээнд 1,017 баг холбогдсон бөгөөд одоогоор 190 баг үүрэн холбооны хөдөлгөөнт сүлжээнд холбогдоогүй байна. Эдгээр багуудыг интернэтийн сүлжээнд бүрэн холбох нь аймаг, орон нутгийн цаашдын хөгжилд онц чухал ач холбогдолтой бөгөөд иргэд цахим үйлчилгээг хаанаас ч өөрт байгаа боломжит хөдөлгөөнт төхөөрөмжөөрөө авах нөхцөл бүрдэнэ.

Харилцаа холбооны дэд бүтцэд холбогдсон баг, сумдын тоо (аймгаар)

№	Аймаг	Нийт сумдын тоо	Үүнээс шилэн кабельд холбогдоогүй сумдын тоо	Нийт багийн тоо	Үүнээс үүрэн холбооны хөдөлгөөнд сүлжээнд холбогдсон багийн тоо		
					4G	3G	Холбогдоогүй
1	Архангай	19	-	99	22	75	2
2	Баян-Өлгий	13	-	86	14	60	12
3	Баянхонгор	20	-	103	21	65	17
4	Булган	16	-	74	18	46	10
5	Говь-Алтай	18	-	83	18	41	24
6	Говьсүмбэр	3	-	10	4	6	-
7	Дархан-Уул	4	-	26	4	22	-
8	Дорноговь	14	-	60	14	39	7
9	Дорнод	14	1 /Чулуун-хороот/	63	16	34	13
10	Дундговь	15	-	66	16	15	35
11	Завхан	24	-	114	24	81	9
12	Орхон	2	-	22	3	19	-
13	Өвөрхангай	19	-	105	20	73	12
14	Өмнөговь	15	-	56	18	38	-
15	Сүхбаатар	13	-	66	15	43	8
16	Сэлэнгэ	17	-	49	24	25	-
17	Төв	27	3 /Мөнгөн-морьт, Баян-Өнжүүл, Баян-жаргалан/	97	29	68	-
18	Увс	19	-	92	20	69	3
19	Ховд	17	-	91	17	68	6
20	Хөвсгөл	23	1 /Ханх сум/	125	25	92	8
21	Хэнтий	17	-	83	21	38	24
	НИЙТ	329	5	1,570	363	1,017	190

Иргэдийн болон төрийн албан хаагчдын цахим хэрэглээ, үр чадвар

Үндэсний Статистикийн хороо, МХХТ-ийн газрын 2021 онд хамтран хэрэгжүүлсэн “Өрхийн болон хувь хүний мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологийн хэрэглээ” судалгаанд оролцогчдын 43.8% нь мэдээллийн үр чадвартай, 38.8% нь харилцаа холбооны үр чадвартай, 27% нь асуудал шийдвэрлэх үр чадвартай, 9.8% нь программ хангамжийн үр чадвартай, 6.4% нь аюулгүй байдлын үр чадвартай гэж үнэлэгдсэн бөгөөд нэгдсэн дүнгээр 42%-тай байна.

Энэ нь харилцаа холбооны дэд бүтэц тавигдаж, түүнд суурилан үйлчилгээг цахим хэлбэрт амжилттай шилжүүлж байгаа хэдий ч иргэдийн цахим үр чадвар, чадамжийн түвшнийг тасралтгүй дээшлүүлэх шаардлагатай байгааг харуулж байна.

Аймгийн төрийн байгууллагуудад ашиглагдаж байгаа системүүд

Аймгийн төрийн байгууллагуудад ашиглагдаж байгаа нийтлэг систем, программ хангамжийн талаарх мэдээллийг Хавсралт 2-т тусгасан болно. Эдгээр системүүдийн хөгжүүлэлт, ашиглалтад дараах нийтлэг асуудлууд тулгамдаж байна. Үүнд:

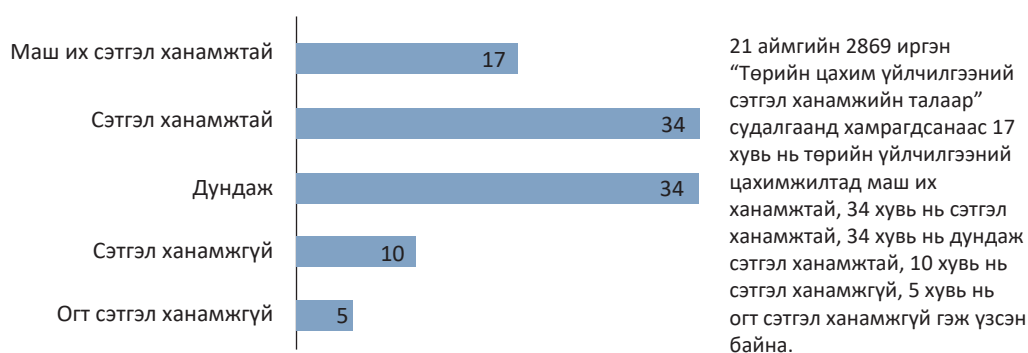
- Системүүд ашиглахад ойлгомжгүй, хөгжүүлэлт удаан хийгддэг;
- Системүүд хоорондоо уялдаа холбоо муу учир нэг хийсэн ажлыг дахин хийх шаардлага гардаг;
- Системүүд хоорондоо мэдээлэл солилцдоггүй;
- Мэдээллийн аюулгүй байдал алдагдах эрсдэлтэй, эрсдлийн үнэлгээ хийгддэггүй;
- Нэгдсэн тайлан, дашбоард харах боломжгүй;
- Системд олон хэрэглэгч хандах үед гацдаг;
- Зарим өгөгдөл, мэдээлэл шинэчлэгдэхгүй үддэг.

Аймаг, сум нь дээр дурдсанаас гадна өөрийн онцлог, эрэлт хэрэгцээнд тохирсон шинэ системүүдийг захиалж хөгжүүлэх, нэвтрүүлэх боломжтой бөгөөд тэдгээр нь төрийн байгууллагын системүүдийн үзүүлж буй үйлчилгээнүүдтэй давхцахгүй, зохицон ажилладаг байхаар зохион байгуулах шаардлагатай. Системүүд нь дараах шаардлагыг хангасан байвал зохино. Үүнд:

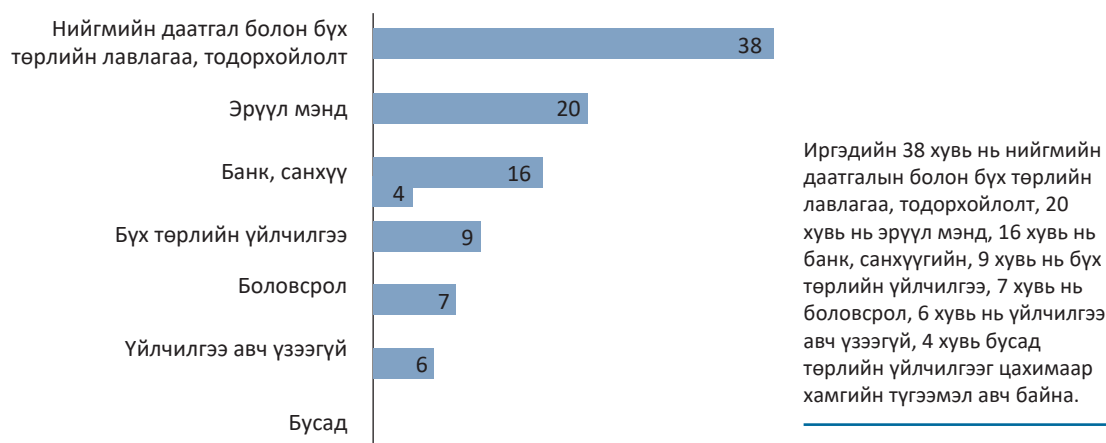
- Нийтийн мэдээллийн системийн шаардлагад нийцэн, дэмжиж ажилладаг байх;
- Мэдээллийг аймаг, сумын хэмжээнд нэгтгэн нэгдсэн статистик гаргах, хянах бололцоог олгосон мэдээллийн системийг шийдлийг ашигласан байх;
- Мэдээлэл солилцооны бүртгэлийн систем болон бусад системүүдтэй хоршин ажиллаж мэдээлэл солилцдог байх;
- Өгөгдөл нь тайлан боловсруулах, татан авах, дашбоард байдлаар харах, хянах боломжтой байх;
- Мэдээллийн аюулгүй байдлын стандарт, холбогдох хууль, журмуудын хэрэгжилтийг хангасан байх;
- Тухайн салбарын төрийн захиргааны төв байгууллага эсхүл аймгаас батлан гаргасан шаардлага, холбогдох стандартыг хангасан байх;
- Аудит “Лог”-ийн түүхчилсэн бүртгэлийг автоматаар хөтлөгддөг ба хялбар хянах боломжтой байх;
- Төрийн байгууллагын веб сайтын MNS 6285:2017 стандартын шаардлагуудыг хангасан системийг хөгжүүлэхэд анхаарах;

- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тусгай хэрэгцээнд тохирсон шийдэлтэй байх (текст нь аудио хэлбэрээр уншигдах гэх мэт);
- Шинээр нэвтрүүлэх гэж байгаа систем бүрд гарын авлага, систем хэрэглэх заавар, систем ашиглалтын сургалтууд, цаашдын хөгжүүлэлтийн талаар хоорондын гэрээнд зайлшгүй тусгаж оруулсан байх;
- Хэрэглэгчид ашиглахад хялбар, вэб, хөдөлгөөнт төхөөрөмжөөр ашиглах боломжтой байх;
- Цахим гарын үсгийг ашиглан цаг хугацаа орон зайг үл харгалзан шийдвэр гаргах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх.

Төрийн цахим үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамжийн судалгааны үр дүн

Цахимаар хамгийн түгээмэл авч байгаа үйлчилгээ

Цахимаар авахад хялбар үйлчилгээ

Судалгаад хамрагдсан иргэдийн 26,6 хувь нь банк, санхүү, 25 хувь нь эрүүл мэнд, 15 хувь нь боловсрол, 14 хувь нь нийгмийн даатгалын болон бүх төрлийн лавлагаа, тодорхойлолт, 4 хувь нь хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, 4 хувь нь зам, тээвэр, 3 хувь нь эрчим хүч, 3 хувь нь үйлчилгээ авч үзээгүй, 2.5 хувь нь бүх төрөл, 2 хувь нь бусад төрөл, 0.6 хувь нь газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүй, 0.3 хувь нь хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн салбарын үйлчилгээг цахимаар авахад хялбар гэж хариулсан байна.

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад тулгардаг нийтлэг бэрхшээл

Төрийн үйлчилгээг цахимаар авахад бол 30 хувь нь бэрхшээл байхгүй, 20 хувь нь интернэтийн хурд муу, 15 хувь нь үйлчилгээ авахад ойлгомжгүй хүндрэлтэй байдаг, 11 хувь нь ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмж тааруу, 10 хувь нь ухаалаг төхөөрөмж ашиглаж чаддаггүй, 9 хувь нь хүссэн үйлчилгээ байхгүй, 5 хувь нь бусад гэж хариулсан байна.

Цаашид иргэд төрийн үйлчилгээг цахимжуулахад дараах асуудлуудыг нэн тэргүүнд шийдвэрлэхийг хүсэж байна. Үүнд:

1. Цахим систем, төхөөрөмжийг илүү ойлгомжтой, ашиглахад хялбар болгох;
2. Киоск машины хүртээмжийг сайжруулах;
3. Иргэдийн цахим боловсролыг дээшлүүлэх;

4. Иргэдийг мэдээ мэдээллээр хангах;
5. Хурдан шуурхай болгох;
6. Интернэтийн хурдыг сайжруулах;
7. Төрийн бүх үйлчилгээг цахимжлуулах;
8. Төрийн байгууллагуудын ажлын уялдаа холбоог сайжруулах;
9. Хурууны хээгээр үйлчилдэг болох;
10. Үйлчилгээний ажилтны зан харьцааг дээшлүүлэх;
11. Үйлчилгээний ажилтныг чадавхжуулах;
12. Цахим бичиг баримт, лавлагааг бүх байгууллага адил хэмжээнд авч үйлчилдэг болох.

Орон нутгийн үйлчилгээний салбарын цахимжилтын байдал

Төрийн үйлчилгээг аймаг, сумын Төрийн нэг цэгийн үйлчилгээ, ТЦҮЗГ-ын аймаг дахь ХУРДАН цэгүүд, киоск машин, сумдад операторын горимоор үзүүлж байна. Эдгээрээр дамжуулж иргэдийн хамгийн түгээмэл авдаг үйлчилгээнд дараах үйлчилгээнүүд багтаж байна. Үүнд:

- Иргэний оршин суугаа газрын хаягийн бүртгэлийн лавлагаа;
- Иргэний үнэмлэхийн лавлагаа;
- Жолоочийн лавлагаа, мэдээлэл;
- Авто тээврийн хэрэгслийн торгуулийн мэдээлэл;
- Үл хөдлөх эд хөрөнгөтэй эсэх лавлагаа;
- Жолоодох эрхийн оноо;
- Эрүүл мэндийн даатгалын төлөлт шалгах;
- Үл хөдлөх хөрөнгийн жагсаалтын лавлагаа;
- Иргэний үнэмлэх, гадаад паспорт захиалах;
- Торгууль нэхэмжлэх төлөх;
- Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлтийн талаарх тодорхойлолт авах зэрэг үйлчилгээ багтаж байна.

Эдгээрээс гадна иргэд, ААН-үүд дараах мэдээлэл хариуцагчийн төрөлжсөн систем, платформыг ашиглан төрийн үйлчилгээг шууд авч байна. Үүнд:

- Татвар төлөгчийн нэгдсэн систем www.itax.mta.mn
- Нийгмийн даатгалын нэгдсэн систем www.ndaatgal.mn
- Халамжийн нэгдсэн систем www.ehalamj.mn
- Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газрын цахим систем www.health.gov.mn
- Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын систем www.burtgel.gov.mn
- Газар зохион байгуулалттай холбоотой систем www.egazar.gov.mn
- Хот байгуулалтын кадастрын цахим систем www.urban.gov.mn
- Үндэсний архивын цахим сан хөмрөг www.e-archives.gov.mn
- Гадаад харилцааны төв архивын систем www.mfa-archives.mn
- Боловсролын мэдээллийн технологийн төвийн систем www.esis.edu.mn

- Гаалийн цахим үйлчилгээний систем www.gaali.mn
- Цахим санхүүгийн тайлангийн систем www.e-balance.mof.gov.mn
- ЦЕГ-ын торгуулийн систем www.torguuli.police.gov.mn
- Авто үйлчилгээний мэдээллийн нэгдсэн сан www.autobox.mn
- Автомашины дугаар захиалгын систем www.burtgel.transdep.mn
- Монгол шуудан www.mongolpost.mn
- Хот хоорондын иргэний тээврийн ситем e-ticket.transdep.mn
- Хот хоорондын ачаа тээврийн систем teever.transdep.mn
- Цахилгаан, дулааны техникийн нөхцөл олгох itc.energy.mn зэрэг болно.

Орон нутгийн үйлчилгээний салбарын цахимжилттай холбоотой нийтлэг асуудлууд

1. Нийтийн тээвэр

- Хот хоорондын авто зам ашиглалтын төлбөр уламжлалт аргаар төлдөг;
- Ихэнх аймагт такси дуудлагын цахим систем, үйлчилгээ нэвтрээгүй;
- Нийтийн тээврийн үйлчилгээний систем, зогсоол дээрх хяналтын систем нэвтрээгүй;
- Замын хөдөлгөөний зөрчлийг илрүүлэх, бодит цагийн мэдээллийг хүргэх системүүд цаг үеийн шаардлагаас хоцрогдсон.

2. Аялал жуулчлал

- Зочид буудал, амралтын газар, ресторан, зоогийн газар, үзвэр үйлчилгээний тасалбар захиалга цахимжаагүй;
- Байгалийн болон түүхэн дурсгалт газруудын мэдээллийг цахим хэлбэрт оруулаагүй

3. Амьдрах орчин

- Хог, зам, гудамж талбайн эвдрэл гэмтэл, гэрэлтүүлэг, тоглоомын талбай, нийтийн эзэмшлийн талбайн эвдрэл гэмтэл зэрэг баг, хороодод гардаг зөрчил дутагдлыг шуурхай илрүүлж, мэдээлэлдэг цахим систем нэвтрээгүй;
- Гудамж талбайн ухаалаг гэрэлтүүлгийн системгүй;
- СӨХ-ны үйл ажиллагааны нэгдсэн систем, иргэдэд зориулсан хэрэглээний програм байхгүй;
- Хог хаягдлыг ангилах, ачих, хянах систем нэвтрээгүй;
- Агаарын бохирдлын мэдээллийг бодит цагаар мэдээлэх боломж хомс;
- Гэмт хэрэг, ослоос урьдчилан сэргийлэх хяналтын систем, камержуулалтын байдал хангалтгүй;
- Тусгай хэрэгцээт хүмүүст зориулсан замын хөдөлгөөний гарц, мэдээллийн самбар, зориулалтын апп хомс.

Орон нутгийн үйлчилгээг цахимжуулах зарим шийдлийн санал

Цахим шийдэл нь төрийн үйл ажиллагааг цахимжуулах замаар иргэдэд үзүүлэх төрийн үйлчилгээг хялбаршуулах, тэдгээрийн хоорондын мэдээллийн урсгалыг сайжруулах, төр, иргэд, аж ахуй нэгжийн цаг хугацааг хэмнэх, зардлыг бууруулах, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, хүний хөгжлийг дэмжиж иргэдийн амьдралын хэв маягийг хялбаршуулахад чиглэх ёстой.

1. Авто тээвэр, нийтийн тээврийн салбар

- Аймаг, суманд тээврийн хэрэгслийн нэвтрэлтийн систем суурилуулж хот хоорондын авто зам ашиглалтын төлбөрийг цахимаар хураадаг болох; (ЗТХЯ, орон нутаг)
- Хот хоорондын чиглэлийн ачаа тээвэр, тээврийн хэрэгслүүдэд GPS tracking систем суурилуулах; (ЗТХЯ, орон нутаг)
- Аймаг орон нутгийн гудамжинд зөрчил илрүүлэгч бүхий ухаалаг камер суурилуулах, камерын хяналтын нэгдсэн систем нэвтрүүлэх, камерын ашиглалт, үйлчилгээг сайжруулах; (ЗГ, орон нутаг, ТХХТ)
- Нийслэлд нэвтрүүлсэн Ub Traffic систем шиг аймаг, орон нутгийн замын хөдөлгөөний мэдээллийг иргэдэд бодит цагийн горимд мэдээлдэг систем нэвтрүүлэх; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Нийслэлд нэвтрүүлсэн Ub Smart Bus систем шиг аймгийн төвийн сумын автобусны буудлуудад нийтийн тээврийн хөдөлгөөний байршлын ухаалаг хяналтын дэлгэц байршуулах; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Жолооч, зорчигчийн аюулгүй байдал, төлбөрийн асуудлыг нэг дор шийдсэн Ub Cab зэрэг такси дуудлагын системийг нэвтрүүлэх. (Орон нутаг, ТХХТ)

2. СӨХ, хог, нийтлэг үйлчилгээ

- Хог ачилт, ангилал, хяналтын нэгдсэн систем нэвтрүүлэх. Иргэд хог хаягдлаа ангилан ялган хаяж сурах, хүн ам их суурьшлын бүсэд хог ачилтын ухаалаг систем нэвтрүүлэх. Энэ нь хогийн цэг дүүрсэн бол хог ачилтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг аж ахуй нэгжийн хяналтын системд автоматаар мэдэгдэл ирдэг цогц систем. Хог ачилтын тээврийн хэрэгслүүдэд GPS төхөөрөмж суурилуулах; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Цахилгаан, ус дулаан, хог хаягдал, СӨХ-ийн төлбөр гэх мэт өрхийн хэрэглээний хяналтын системийг нэвтрүүлэх; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Орон сууц, гэр хорооллын айлуудын ус, цахилгаан, дулааны тоолуурын мэдээлэл дамжуулах ухаалаг систем нэвтрүүлж гэрээр явж цахилгаан бичихгүй хэрэглэгчийн гар утас, майл хаягаар мэдээлэл ирснээр төлбөрөө төлөх боломж бүрдэнэ. (Орон нутаг, ТХХТ)

3. Аялал жуулчлал, үйлчилгээний салбарын цахимжилт

- Аймаг орон нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг зочид буудал, амралт, ресторан, зоогийн газрууд өөрсдийн мэдээллээ оруулан цахимаар захиалга хүлээн авах, байгалийн дурсгалт болон түүхт газруудын мэдээллийг авах боломжтой tapatrip.com, ihotel.mn, touristinfo-center.mn зэрэг системийг нэвтрүүлэх; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Орон нутгийн соёл урлаг, үзвэр үйлчилгээний газрын тасалбарыг цахимаар захиалах боломжтой ticket.mn зэрэг системийг орон нутгийн онцлогт тохирсон нэмэлт хөгжүүлэлт хийлгэж нутагшуулах. (Орон нутаг, ТХХТ)

4. Иргэдийн аюулгүй, ая тухтай амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлэх

- Гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн шонд хөдөлгөөн мэдрэгч автомат системийг суурилуулах. Энэ нь нарны гэрлийн хавтангаар эрчим хүч цэнэглэгдэж, гэрэлгүй үед хөдөлгөөн мэдрэгчээр ажилладаг эрчим хүчний хэмнэлттэй төхөөрөмж юм; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Тусгай хэрэгцээт хүмүүст зориулсан явган хүний гарцын дуут дохио, нийтийн тээврийн чиглэлийн зарлагч мэдээллийн самбарын тоог нэмэгдүүлэх; (Орон нутаг)

- Аймаг, сумын агаарын болон орчны бохирдлын мэдээллийг иргэдэд тогтмол мэдээлэх боломжтой агаарын чанарын ухаалаг хяналтын систем бүхий агаар.mn вэб сайт, гар утасны аппликейшн, гудамжинд байрлах LED дэлгэцийг иргэдийн нягтрал ихтэй газруудад суурилуулах; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Үйлчилгээний киоск, өөрөө өөртөө үйлчлэх цахим төхөөрөмж, системүүд (АТМ, e-Map, e-Guide)-уудыг иргэдийн төвлөрөл ихтэй үйлчилгээний цэгүүдэд бий болгох. (Орон нутаг, ТХХТ)

5. Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх

- Төрийн байгууллагуудын мэдээллийн санг нэгтгэж, ил тод байдлын бий болгох, орон нутгийн удирдлагын үйл ажиллагааг ухаалгаар зохион байгуулах, түргэн шуурхай шийдвэр гаргах боломжийг бүрдүүлсэн нэгдсэн дашбоард нэвтрүүлэх; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Аймаг, сумын хөгжлийн бодлого, хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн удирдлагын систем нэвтрүүлэх; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Нийслэлд нэвтрүүлсэн Хэсгийн ахлагчийн систем, гар утасны апп шиг иргэдээс ирсэн өргөдөл, гомдлыг цаг тухай бүрд нь хянаж шийдвэрлэх боломжтой ухаалаг нэгдсэн систем нэвтрүүлэх; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Аймгийн хот төлөвлөлт, газар зохион байгуулалттай холбоотой дэд бүтэц, авто зам, инженерийн шугам сүлжээ, нийтийн эзэмшлийн талбайн камер, барилга байгууламжийн бүртгэл зэргийг нэгтгэсэн орон зайн мэдээллийн нэгдсэн систем нэвтрүүлэх. (Орон нутаг, ТХХТ)

6. Бизнесийн орчныг сайжруулахтай холбоотой цахимжилт

- Аймаг, сумын бүх төрлийн тусгай зөвшөөрөл, лиценз олголтыг цахимжуулж төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем И-Монголтой холбох; (ЦХХХЯ, Орон нутаг, ТХХТ)
- Нийслэлд нэвтрүүлсэн Онлайн бизнес төвийн систем шиг орон нутгийн захиргааны байгууллагуудаас иргэн, хуулийн этгээдэд үзүүлж буй үйлчилгээнүүдээс хамгийн их хүнд суртал, чирэгдэл үүсгэдэг, иргэд аж ахуйн нэгжээс хамгийн их шүүмжлэл хүлээдэг зөвшөөрөл болон зөвшөөрлийн шинжтэй эрх олгодог үйлчилгээнүүдийг хялбаршуулж, цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлэх; (Орон нутаг, ТХХТ)
- Иргэд аймагтай холбоотой мэдээ мэдээллийг цаг тухайд нь авах, өөрийн үйлдвэрлэсэн бараа бүтээгдэхүүнээ танилцуулах, зар мэдээ оруулах, ажлын байрны мэдээлэл харах, өргөдөл гомдлоо илгээн шийдвэрлүүлэх, хэрэглээний төлбөрөө нэг дороос төлөх болон өдөр тутам шинэчлэгддэг мэдээ мэдээллүүдийг нэг дороос авах боломж бүхий иргэдэд зориулсан аймгийн гар утасны нэгдсэн аппликейшн нэвтрүүлэх. (Орон нутаг, ТХХТ)

Орон нутгийн эрүүл мэндийн салбарын цахимжилтын нөхцөл байдал

Аймгийн өрхийн болон нэгдсэн эмнэлгүүд health.gov.mn, h.info, e-Health, e-Hospital, kart-e, vhs.mn зэрэг системүүдийг түгээмэл ашиглаж байна.

Төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн систем/e-mongolia.mn/-д 21 аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн системүүд холбогдсон ба эмнэлэгт цаг захиалах, цуцлах, шинжилгээний хариу авах зэрэг үйлчилгээ нэвтэрсэн байна. Гэвч эдгээр үйлчилгээнүүдийг иргэдэд цахимаар үзүүлэхийн тулд тухайн эрүүл мэндийн байгууллага үзлэгийн кабинетууд, боломжит цагууд, өвчтөний шинжилгээний хариуг өөрсдийн ашигладаг эрүүл мэндийн системд бүртгэн оруулсны дараа иргэн e-mongolia.mn-ээр нэвтрэн орж тус үйлчилгээнүүдийг авах боломжтой юм.

Мөн ЭМХТ-ийн дуудлагын төвийн 1800-0119 тусгай дугаараар e-Health программд холбогдсон 47 эмнэлгийн эмчийн үзлэгийн цаг захиалах үйлчилгээ явагдаж байна. 1800-0119 нь энгийн утасны тарифтай буюу ярианы төлбөр 1 минутад 50-70 төгрөгөөр тооцогдох тусгай дугаар юм.

Урьдчилан сэргийлэх үзлэг оношилгоог иргэн өөрийн харьяа өрхийн эрүүл мэндийн төвд хандаж тухайн өрхийн эрүүл мэндийн төв нь аймаг, сумдын хэмжээнд эрт илрүүлгийн үзлэг оношилгоо хийх бололцоотой тоног төхөөрөмж, хүчин чадал бүхий хувийн болон улсын эрүүл мэндийн байгууллагууд руу хуваарилан илгээх зарчмаар явагдаж байна. Иймд иргэн урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлгийн үзлэг оношилгоонд хамрагдахдаа аль нэг эмнэлэгт цаг авч бүртгүүлэх боломжгүй байна.

Аймгийн удирдлага аймгийн хэмжээнд урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан иргэдийн тоон мэдээлэл, өвчлөлийн статистик болон бусад мэдээллийг харах эрх хязгаарлагдмал байна.

Эрүүл мэндийн яам 2007 оноос алслагдсан орон нутаг, сумын эрүүл мэндийн салбарын үйлчилгээг сайжруулах зорилгоор орон даяар Телемедициний үйлчилгээг нэвтрүүлсэн. Телемедицин нь шууд видео холболт хийж зөвлөгөө авах /realtime/, програм хангамж ашиглан зөвлөгөө авах (store and forward) гэсэн 2 чиглэлээр үйлчилгээг авах боломж бүрдсэн боловч орон нутагт эдгээрийн ашиглалт хангалтгүй байна.

Орон нутгийн эмнэлгүүдэд тохиолддог нийтлэг хүндрэл, бэрхшээлүүд

- Эрүүл мэндийн газар, өрхийн болон аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт одоо ашиглаж байгаа цаг авах, үзлэгийн бүртгэл, эмчилгээ, тайлан бүртгэлийн олон системүүд нь хоорондоо уялдаагүйгээс эмч, ажилтнуудад хүндрэл учруулдаг, оочер дараалал үүсгэж, иргэдийн бүхимдал төрүүлдэг.
- Өрхийн эмнэлэгт үзлэгийн мэдээллийг ЭМЯ, ЭМХТ, ЭМДЕГ-т зориулан өөр өөр системд тус тусад нь шивж оруулахад өвчтөн үзэхээс 2-3 дахин их цагийг мэдээллийн зарцуулдаг, эмч ажилтнууд илүү цагаар ажиллах шаардлага үүсдэг.
- Иргэд үзлэгт орох, шинжилгээ өгөх, шинжилгээний хариу авах, эмчтэйгээ харилцахдаа заавал биечлэн очих шаардлагатай болдог, цахимаар цаг авах боломж хомс.
- Иргэн аль ч шатлалын эмнэлэгт очсон өмнө хийгдсэн эмчилгээ, өвчний түүхээ цаасан хэлбэрээр авч явдаг, нэгдсэн байдлаар цахимаар харах, ашиглах боломж байхгүй.
- Эмийн жорын цахим бүртгэлийн систем нэвтрээгүйгээс эмийн сангууд эмчийн бичиж өгсөн цаасан жороор үйлчилдэг хэвээр байна.

Аймаг, сумын эрүүл мэндийн байгууллагуудын цахимжилтын зорилго, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

Эрүүл мэндийн үйлчилгээг иргэдэд чирэгдэлгүй, түргэн шуурхай, хүнд сурталгүй, цаг хугацаа, орон зайнаас үл хамааран чанартай хүргэдэг болохын тулд дараах арга хэмжээг авах шаардлагатай.

1. *Анхан болон лавлагаа шатны эмнэлгийн үзлэгийн цаг захилга, шинжилгээний хариу авах, эмийн жор олголт зэргийг цахимжуулах*
 - Анхан шатны эмнэлгүүдэд одоо ашиглаж буй өөр өөр системүүдийг нэгтгэх, интеграци холболт хийх, дуудлагын төвүүдийн системд холбох замаар иргэдэд цахимаар цаг захиалах боломжийг бүрдүүлэх, эмч, ажилтны ачааллыг бүүруулах, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах. (ЭМЯ)
 - Одоогоор холбогдсон байгаа аймгийн эрүүл мэндийн төвүүд нь үзлэгийн боломжит бүх кабинетууд, боломжит цагууд, өвчтөний шинжилгээний хариуг e-mongolia.mn системд бүртгэн оруулдаг болох. (Анхан болон лавлагаа шатны эмнэлгүүд)

- Аймаг, сумын өрхийн эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлэгт цаг захиалах, шинжилгээний хариу авах, эмийн жор хэвлэн авах, эмчийн магадалгааны лавлагаа авах, 13В маягтын лавлагаа авах, вакцины гэрчилгээ авах, эрүүл мэндийн даатгалын төлөлт шалгах боломж бүхий киоск машиныг суурилуулах. (ЦХХХЯ, орон нутаг)

2. Урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдагсдын хяналтын цахим систем нэвтрүүлэх

- Аймгийн хэмжээнд урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан иргэдийн тоон мэдээллийг, өвчлөл тус бүрээр нь ангилан харуулах эрүүл мэндийн нэгдсэн дашбоард хөгжүүлж хяналт тавих. (ЭМЯ, орон нутаг)
- Эрт илрүүлэгт хамрагдсан иргэдээс дахин оношилгоо, эмчилгээ хийлгэх шаардлагатай иргэдийг эргэн дуудах, дахин оношилгоонд хамрагдсан эсэх талаар төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн систем (e-mongolia.mn)-ийг ашигладаг болох. (ЭМЯ, орон нутаг)

3. Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний цахим системүүдийг нэвтрүүлэх

- Мобайл технологид суурилсан гэрийн хяналтын телемедициний үйлчилгээг нэвтрүүлэх, үзлэгийн хамрах хүрээ, чиглэлийг нэмэгдүүлэх, тэдгээрт үндэслэсэн дүрэм, журмыг гаргаж мөрдүүлэх. (ЭМЯ)
- Телемедицины программ, техник хангамжийг сумын өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд суурилуулахын тулд эмнэлгийн интернэтийн хурдыг 8 МВps болон түүнээс дээш хүртэл нэмэгдүүлэхэд шаардагдах санхүүжилтийг шийдвэрлэх. (ЭМЯ, орон нутаг)

4. Эмийн жор олголтыг цахимжуулах, эмнэлэг, эмийн сангуудын байршлыг цахимаар мэдээлдэг болох

- Нийслэлд туршаад буй эмийн жорын бүртгэлийн систем “E-JOR” системийг орон нутагт нэвтрүүлэх. Улмаар уг системийг төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн системд холбосноор иргэд эмчээс бичиж олгосон “Энгийн эмийн жорын маягт”-ыг иргэд хэвлүүлж авах шаардлагагүйгээр “e-mongolia.mn” системд нэвтрэн орж өөрийн болон өөрийн нэр дээр бүртгэлтэй хүүхдийн нэр дээр бичигдсэн маягтыг харах, эмээ авах боломж бүрдэнэ. (ЭМЯ)
- Аймаг, сумын ЗДТГ-ын цахим хуудсанд аймаг, сум, хороо, багийн газрын зургийг байршуулж, эрүүл мэндийн байгууллага, эм, эмнэлгийн газрууд болон эмийн сангуудын байршлыг тусгай тэмдэглэгээгээр ялган харуулах хөгжүүлэлтийг хийх. (Орон нутаг)

5. Бусад

- Аймаг сумдын хүн амын өвчлөл, тархац, мэдээллийг эрүүл мэндийн салбарын статистик мэдээллийн системүүдтэй интеграци хийж өөрсдийн цахим хуудсанд байршуулах. (Орон нутаг)
- Аймаг, сумын өрхийн эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлгүүдэд мэдээллийн аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ, аудит хийлгэх. (ЦХХХЯ, орон нутаг)
- Эмнэлгийн мэдээллийн технологийн мэргэжилтнийг чадавхжуулах. (ЭМЯ, орон нутаг)
- Аймгийн удирдлага аймгийн хэмжээнд урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан иргэдийн тоон мэдээлэл, өвчлөлийн статистик болон бусад мэдээллийг бодит цагийн горимд \real-time\ харах боломжтой дашбоардтай болох. (Орон нутаг)

Орон нутгийн боловсролын салбарын цахимжилтийн нөхцөл байдал

2018 онд байгуулагдсан Боловсролын мэдээллийн технологийн төв нь боловсролын салбарт удирдлагын мэдээллийн системийг нэвтрүүлж, тогтвортой хөгжүүлснээр цахим засаглал, инновацыг ашиглаж боловсролын үйлчилгээг цахимжуулахад чухал үүрэг гүйцэтгэж байна.

Боловсролын салбарын **esis.edu.mn** систем нь мэдээллийн систем, сургалтын цахим контент, удирдлагын систем, мэдээллийн санг цогцоор нь шийдсэн үндсэн систем юм. Мөн эцэг эх, багш болон сурагчдад зориулсан сургууль, цэцэрлэгийн хүрээнд болж буй мэдээлэл, хяналтын платформ, багшийн оруулсан өдөр тутмын ирц, дүн үнэлгээ зэрэг мэдээллүүдийг оруулснаар эцэг эхчүүд хүүхдийнхээ сургууль дээр болж буй мэдээллийг цаг алдалгүй авах боломжтой байдаг.

Орон нутгийн сургалтын байгууллагуудад дараах дэд системүүдийг ашиглаж байна. Үүнд:

1. Багшийн мэдээллийн систем bagsh.esis.edu.mn
Багшийн мэдээлэл, суралцагч, багшийн журнал, ангийн журнал, сэдвийн сан, эцэг эх холбох хүсэлт, хичээлийн хуваарь, гарын авлага, үдийн хоолны мэдээллийг харах, бүртгэл хөтлөх боломжтой систем.
2. Цахим контентын систем /Сурах бичиг, Теле, Интерактив хичээл/ medle.mn
Тус системийг ашиглан нийслэл, орон нутаг, алслагдсан бүсээс цахимаар нэвтэрч сургуулийн өмнөх боловсрол, ерөнхийн боловсрол, тусгай хэрэгцээт боловсрол, насан туршийн боловсрол гэр бүлийн боловсрол, цахим боловсрол гэсэн ангилалтайгаар сурах бичиг, теле хичээл, нэмэлт контентуудыг ашиглах боломжтой.
3. Эцэг, эхийн систем parent.edu.mn
Эцэг эх, асран хамгаалагчид хүүхдийнхээ сурлагын амжилт, хичээлийн хуваарь, хичээлийн ирц, улирлын болон шалгалтын дүн үнэлгээ, гэрийн даалгавар, сургалтын байгууллагын талаарх мэдээллийг харах, хянах боломжоор хангахад зориулагдсан систем.
4. Сургалтын тэтгэлгийн систем scholarship.esis.edu.mn
Засгийн газар хоорондын гэрээгээр батлагдсан хөтөлбөрүүд, тэтгэлэгтэй холбоотой дэлгэрэнгүй мэдээллийг хүлээн авах, өргөдөл бичих, тэтгэлэгт хамрагдах систем.
5. Боловсролын салбарт хэрэгжиж буй төслүүдийн явцын газарзүйн мэдээллийн систем gis.edu.mn.
6. Цэцэрлэг, сургуулийн тусгай зөвшөөрлийн систем license.edu.mn.
7. Цахим төсвийн систем fin.esis.edu.mn.

Орон нутгийн боловсролын байгууллагуудын цахимжилтад тулгамдаж буй нийтлэг хүндрэл, бэрхшээлүүд

- Аймаг, сумдын сургууль, цэцэрлэгийн хичээлийн танхим, дотуур байрны дотоод сүлжээ, тоног төхөөрөмж хуучирсан, интернэт холболт хангалтгүй;
- Сургууль сүлжээнд холбогдсон боловч сургалтын зорилгоор ашиглахад интернэтийн хурд, хүчин чадал хангалтгүй байдаг;
- Сургууль, цэцэрлэгийн багш, мэргэжилтнүүдийн интернэтийн хэрэглээний төсөв хүрэлцдэггүй;

- Сургалтын ухаалаг тоног төхөөрөмж, ухаалаг самбар, багшийн зөөврийн компьютер, таблет хангалтгүй, хуучирсан;
- Багшийн цахим журнал, сурагчийн цахим хувийн хэргийн системийг ашиглалт хангалтгүй;
- Багш нарын цахим контент бэлтгэх, сургалтад ашиглах, цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалт цөөн хийгддэг;
- Эцэг эх, асран хамгаалагчдад зориулсан хүүхдийн аюулгүй байдал, үдийн хоолыг хянах цахим систем нэвтрээгүй;
- Ахлах сургуулийн сурагч, оюутнуудад зориулсан гадаад, дотоодын тэтгэлэгт хөтөлбөрийн тухай мэдээлэл, зар хүрдэггүй;
- Аймгийн удирдлага аймгийн хэмжээнд боловсролын салбарын нэгдсэн мэдээлэл, шалгалтын дүн зэргийг нэгдсэн байдлаар харах дашбоард байхгүй, сургуулиудын үйл ажиллагаа, сургалтын үзүүлэлт, чанарыг бодит цагийн горимд хянах боломжгүй
- Цэцэрлэгт хүүхэд элсүүлэх бүртгэлийн цахим систем нэвтрээгүй;
- Насан туршийн боловсролын сургалтад цахим контент, хөтөлбөр цөөн нэвтэрсэн;
- Аймаг, сумдын ЕБС-иудад нарийн мэргэжлийн багш дутагдалтай, бүлэг бүрддэггүй зэргээс болж ахлах ангийн хүүхдүүд өөрийн сонгосон “Сонгон суралцах хөтөлбөр”-т хамрагдаж чадахгүй байдал түгээмэл. Үүнээс болж математик, байгалийн ухаан, инженер, технологийн нарийн мэргэжлээр дараагийн шатны сургуульд суралцах авъяас, сонирхолтой хүүхдүүдийн эрх ашиг хохирох, улмаар хөдөлмөрийн зах зээлд эдгээр мэргэжилтнүүдийн хомсдолд хүрэх тохиолдол гардаг.

Аймаг, сумын боловсролын байгууллагуудын цахимжилтын зорилго, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

1. Сургууль, цэцэрлэгийн харилцаа холбооны дэд бүтэц, интернэтийн хүртээмжийг сайжруулах

- БШУЯ-наас хэрэгжүүлж буй “УБС, МСҮТ-ийн хичээлийн байр, дотуур байранд дотоод сүлжээ байгуулах” төсөлд аймаг, сумдын сургуулиудыг бүрэн хамруулах. Ингэснээр сургууль орчмын бүсийн интернэт хүртээмж нэмэгдэж, өндөр хурдны интернэтийг ашиглах боломжтой бүрдэнэ. (БШУЯ, орон нутаг)
- БШУЯ-наас ЕБС-уудад хуваарилсан Цахим хэрэглээний зардал, Тоног төхөөрөмжийн нөхөн хангалтын зардлын хүрээнд сургуулийн хэвийн үйл ажиллагааг хангахуйц интернэтийн үрсгал, зөөврийн компьютер, ухаалаг тоног төхөөрөмжийн худалдан авалтыг тухай бүр зохион байгуулах, “ухаалаг анги” байгуулах. (БШУЯ, ЕБС, МСҮТ)

2. Сургалтын систем, программ хангамжийг хэрэглээ, ашиглалтыг сайжруулах

- Аймаг, сумдад Төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн систем (e-mongolia.mn)-тэй холбогдсон цэцэрлэгийн цахим бүртгэлийн системийг нэвтрүүлэх. (БШУЯ, Орон нутаг)
- Бага ангийн хүүхдэд зориулсан Eduten математикийн хичээлийн палформ, дунд ангийн сурагчдад зориулсан Pearson англи хэлний хөтөлбөр, анхлах ангийн хүүхдэд зориулсан medle.mn сонгон судлах хичээлийн платформыг бүрэн ашиглаж хэвших. (БШУЯ, ЕБС, МСҮТ)

3. Хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангах, эцэг эхийн хяналтыг сайжруулах

- Эцэг эх, хүүхдүүдэд e-mongolia системийн ekids цэсийг ашиглах сургалт сурталчилгааны ажил зохион байгуулах, эцэг эхийн хяналтыг сайжруулах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах. (ЕБС, эцэг эх)
- Хүүхдийн үдийн хоолыг хянах цахим систем нэвтрүүлэх. (ЕБС, цэцэрлэгүүд)

4. Бусад

- scholarship.esis.edu.mn системийг аймаг, сумын ЗДТГ-ын цахим хуудастай холбох, мэдээллийг эх эцэг, сурагчдад сурталчлах. Боловсролын гадаад болон дотоодын тэтгэлгийн боловсролын чиглэлээр scholarship.esis.edu.mn системийг ашиглан Засгийн газар хоорондын гэрээгээр батлагдсан хөтөлбөрүүд, тэтгэлэгтэй холбоотой дэлгэрэнгүй мэдээллийг хүлээн авах ба тус системд нэвтрэх эрх нээн зарлагдаж буй хөтөлбөр, тэтгэлэгт цахимаар өргөдөл илгээн хамрагдах боломжтой. (Орон нутаг, ЕБС)
- Аймаг дах Албан бус боловсролын төв болон И-Монгол академи, ТЦҮЗГ хамтран иргэдийн цахим үр чадварыг дээшлүүлэх сургалт зохион байгуулах, орон нутгийн иргэдийн насан туршийн боловсролд хамрагдах хүсэлтийг цахимаар хүлээн авдаг систем нэвтрүүлэх. (ЦХХХЯ, БШУЯ, орон нутаг)
- ЕБС-ийн удирдлагуудыг МХХТ-ийн манлайлалд сургах, сургуулийнхаа МХХТ-ийн төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлдэг болох арга хэмжээг зохион байгуулах. (БШУЯ, орон нутаг)
- Багш байхгүй, анги бүрдээгүй зэрэг шалтгаанаас болж ахлах ангийн “Сонгон суралцах хөтөлбөр”-ийн байгалийн ухааны гүнзгийрүүлсэн хичээлүүд, мэдээллийн технологи, дизайн зэрэг 16 хичээлээр суралцах сонирхолтой хүүхдүүдийг БШУЯ-ны дэргэд байгуулагдсан цахим сургуульд хамруулан сургах ажлыг зохион байгуулах. (БШУЯ, Орон нутаг, ЕБС)

АЙМГУУДЫН ЦАХИМ ШИЛЖИЛТИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН СУДАЛГААНЫ АСУУЛГА

- 1.1. Аймаг, орон нутгийн Цахим шилжилтийг эрчимжүүлэх төлөвлөгөөг батлуулсан эсэх?
- 1.2. Салбар хоорондын цахимжуулалт болон оролцогч талуудын уялдаа холбоог хангах талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлж байгаа эсэх?
- 1.3. Харилцаа холбооны сүлжээ, дэд бүтцийг хөгжүүлэх, харилцаа холбооны үйлчилгээг иргэн, хуулийн этгээдэд нэгдсэн төлөвлөлттэй хүргэх талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлж байгаа эсэх?
- 1.4. Харилцаа холбооны сүлжээ, дэд бүтцийг түргэн, шуурхай байгуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх хүрээнд дараах ажлуудаас хэрэгжүүлж байгаа ажлыг сонгоно уу?
 - 1.4.1. Аймаг, орон нутгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний төслийг холбогдох бүх дэд бүтцийн салбаруудын уялдаа холбоог хангаж, нэгдсэн байдлаар төлөвлөсөн;
 - 1.4.2. Аймаг, орон нутгийн барилга хот төлөвлөлтийн ерөнхий төлөвлөгөөний төслийг холбогдох бүх дэд бүтцийн салбаруудын уялдаа холбоог хангаж, нэгдсэн байдлаар төлөвлөсөн;
 - 1.4.3. Хот байгуулалтын болон бусад үйл ажиллагаатай холбоотой газар олгохдоо харилцаа холбооны шугам, сүлжээний даац, боломжийг урьдчилан санал авч тодруулан олгодог;
 - 1.4.4. Аймгийн хөгжлийн төсөл, хот, тосгоны ерөнхий болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа Эрчим хүч, цэвэр, бохир усны болон зам, замын байгууламж, тээврийн байгууламж зэрэг инженерийн дэд бүтцийг харилцаа холбооны шугам, сүлжээ, тэдгээрийн дэд бүтэцтэй хамтад нь төлөвлөн, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс санал авдаг;
 - 1.4.5. Хот, суурин газар, дүүрэг, хорооллын чанартай инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ, шинэ хороолол, бичил хорооллыг санаачлан төлөвлөхдөө харилцаа холбооны шугам, сүлжээ, тэдгээрийн дэд бүтцийг бусад инженерийн дэд бүтэцтэй хамтад нь төлөвлөн, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс санал авдаг;
 - 1.4.6. Өөрийн нутаг дэвсгэрт байгаа харилцаа холбооны сүлжээ, түүний хамгаалалтын зурвас газрын талаар тооллого, судалгааг явуулж, газрын нэгдсэн санд бүртгэгдээгүй харилцаа холбооны хамгаалалтын зурвас газруудыг нөхөж бүртгэдэг;
 - 1.4.7. Барилгын дотор болон гадна мэдээлэл холбооны шугам, сүлжээ, худаг сувагчлалыг холбогдох норм, стандартын дагуу зураг төсөлд тусгуулж, гүйцэтгэлд зураг төслийн дагуу баригдаж байгаа эсэхэд хяналт тавьж, ашиглалтад хүлээж авах норм, нормативыг хэрэгжүүлж ажилладаг;
 - 1.4.8. Төлөвлөлтөд шаардагдах дэд бүтцийн техникийн нөхцлийг харилцаа холбооны тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс авдаг;
 - 1.4.9. Харилцаа холбооны шугам, сүлжээ, тэдгээрийн дэд бүтцийг төлөвлөөгүй эрчим хүч, цэвэр, бохир усны болон зам, замын байгууламж, тээврийн байгууламжийн техникийн нөхцөлийн зөвшөөрөл, бүрдлийг хангаагүйд тооцдог;
 - 1.4.10. Харилцаа холбооны шугам, сүлжээ байрлаж буй газрыг солих, эргүүлэн авахдаа зардлыг бүрэн судалж, төсөвт суулгадаг.

- 1.5. Эрүүл мэндийн салбарт цахим хэлбэрт шилжсэн үйлчилгээг тодорхойлно уу:
 - 1.5.1. Анхан шатны үзлэгийн цаг цахимаар захиалах;
 - 1.5.2. Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн цаг цахимаар захиалах;
 - 1.5.3. Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээг цахимаар авах;
 - 1.5.4. Эмийн жор олголт цахим хэлбэрт шилжсэн;
 - 1.5.5. Эмийн сангуудын байршлын талаар мэдээллийг цахимаар авах;
 - 1.5.6. Эмнэлэг хооронд өгөгдөл, мэдээллийг нэгдсэн системээр солилцох;
 - 1.5.7. Шинжилгээний хариу цахимаар авах;
 - 1.5.8. Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг нь мэдээллийн аюулгүй байдлын эрсдлийн үнэлгээ, аудит хийлгэсэн.
- 1.6. Боловсролын салбарт цахим хэлбэрт шилжсэн үйлчилгээг тодорхойлно уу:
 - 1.6.1. Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдах бүртгэлийг цахимаар хийх;
 - 1.6.2. Сүүрх боловсролд хамрагдах бүртгэлийг цахимаар хийх;
 - 1.6.3. Насан туршийн боловсролд хамрагдах бүртгэлийг цахимаар хийх;
 - 1.6.4. Цахим сургуулийн платформ ашиглах;
 - 1.6.5. Эцэг эх, асран хамгаалагчийн системийг ашиглах;
 - 1.6.6. Тусгай зөвшөөрөл олгох зорилго бүхий системийг ашиглах;
 - 1.6.7. Тэтгэлэгтэй холбоотой мэдээлэл авах зорилго бүхий системийг ашиглах;
 - 1.6.8. Сургуулиудад цахим сургалтын орчин бүрдүүлсэн.
- 1.7. Зам тээврийн салбарт цахим хэлбэрт шилжсэн үйлчилгээг тодорхойлно уу:
 - 1.7.1. Авто замын торгуулийн систем ашиглах;
 - 1.7.2. Авто зам ашиглалтын төлбөрийн мэдээлэл харуулах, төлбөр хураах систем ашиглах;
 - 1.7.3. Улс, хот хоорондын автобусны тасалбар борлуулалтын систем ашиглах;
 - 1.7.4. Дотоодын ачаа тээврийн систем ашиглах;
 - 1.7.5. Замын хөдөлгөөний бодит цагийн мэдээллийг хүртээмжтэй хүргэх систем ашиглах.
- 1.8. Эрчим хүч/Дулааны салбарт цахим хэлбэрт шилжсэн үйлчилгээг тодорхойлно уу:
 - 1.8.1. Цахилгаан эрчим хүчний зарцуулалтыг хянах систем ашиглах;
 - 1.8.2. Төлбөр тооцооны систем ашиглах;
 - 1.8.3. Түгээх сүлжээнд шинээр холбогдох иргэн, ААН-ийн хүсэлтийг цахим хэлбэрээр хүлээн авах, мэдээллээр хангах систем ашиглах;
 - 1.8.4. Эрчим хүчний нөөцийн хяналтын систем ашиглах.
- 1.9. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарт цахим хэлбэрт шилжсэн үйлчилгээг тодорхойлно уу:
 - 1.9.1. Аймаг, нийслэлийн газрын зургийг цахим хэлбэрт шилжүүлэх;
 - 1.9.2. Захиалгын үйлчилгээг цахимаар авах;
 - 1.9.3. Ресторан, зоогийн газар захиалгын үйлчилгээг цахимаар авах;
 - 1.9.4. Соёл урлаг/ үзвэр захиалгын үйлчилгээг цахимаар авах;
 - 1.9.5. Амралтын газар захиалгын үйлчилгээг цахимаар авах;
 - 1.9.6. Байгалийн дурсгалт газрын талаарх мэдээллийг цахимжуулах;
 - 1.9.7. Түүхийн дурсгалт газрыг бүртгэлийн системд байршуулах;

- 1.9.8. Аялал жүүлчлалын салбарын бизнес эрхлэгчдийн мэдээллийг нэг санд нэгтгэх;
- 1.9.9. Байгаль хамгааллын систем ашиглах;
- 1.9.10. Ан амьтан хамгаалал/ тоо бүртгэлийн систем ашиглах;
- 1.9.11. Агаарын бохирдлын систем ашиглах
- 1.9.12. egazag.gov.mn тушаал шийдвэрийн мэдээллийг бүрэн оруулдаг.

10. Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн салбарт цахим хэлбэрт шилжсэн үйлчилгээг тодорхойлно уу:

- 1.10.1. Мал тооллогын бүртгэлийн систем ашиглах;
- 1.10.2. Газар тариалангийн хяналтын систем ашиглах;
- 1.10.3. Бэлчээрийн хяналтын систем ашиглах;
- 1.10.4. Цэвэр усны нөөцийн хяналтын систем ашиглах;
- 1.10.5. Байгалийн баялгийн нөөцийн хяналтын систем ашиглах.

11. Цахим аймаг, нийслэлийг бүрдүүлэх хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг тодорхойлно уу:

- 1.11.1. Хог хаягдлыг ангилах, ачих, хянах систем ашиглах;
- 1.11.2. Талбайн гэрэлтүүлгийн систем ашиглах;
- 1.11.3. Газар зүйн мэдээллийн систем ашиглах;
- 1.11.4. СӨХ-ийн үйл ажиллагааны нэгдсэн систем ашиглах;
- 1.11.5. Байгалийн гамшгийг урьдчилан мэдээлэх систем ашиглах;
- 1.11.6. Гэмт хэрэг, ослоос урьдчилан сэргийлэх Теле хяналтын систем ашиглах;
- 1.11.7. Хотын цэвэр усны эх үүсвэрийг хянах систем ашиглах;
- 1.11.8. Бохир усны удирдлагын систем ашиглах;
- 1.11.9. Усны ухаалаг тоолуур ашиглах;
- 1.11.10. Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн систем ашиглах;
- 1.11.11. Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын систем ашиглах;
- 1.11.12. Тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн санд мэдээлэл нийлүүлдэг.

- 2.1. Аймаг, орон нутгийн Засаг даргын Тамгын газар нь мэдээллийн аюулгүй байдлын журам баталсан эсэх?
- 2.2. Аймаг, орон нутгийн Засаг даргын Тамгын газар нь Цахим орчинд хүүхэд хамгаалах бодлоготой эсэх?
- 2.3. Иргэдэд зориулсан ямар нэгэн цахим мэдээллийн хэрэгсэл ашигладаг уу?
- 2.4. Иргэдтэй харилцдаг цахим хуудас, портал нь хүртээмжийн стандарт баримталдаг эсэх? (WCAG 2.0)
- 2.5. Цахим хэлбэрээр үзүүлж байгаа төрийн үйлчилгээний талаарх мэдээ, мэдээллийг хүргэж, сурталчлах чиглэлээр зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо?
- 2.6. Төрийн албан хаагчдад тоон бичиг үсгийн үр чадвар олгох чиглэлээр зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо?
- 2.7. Системүүд нь үндсэн болон дэмжих системд холбогдох боломжтой байдлаар хөгжүүлэгдсэн эсэх?
- 2.8. Системүүд нь бусад системүүдтэй мэдээлэл солилцдог эсэх?
- 2.9. Нийгэм эдийн засгийн үзүүлэлтийг нэгтгэн харах боломж бүхий дашбоардтай эсэх?

- 2.10. Нээлттэй мэдээллээ Засгийн газрын 2022 оны 201 дүгээр тогтоолын хавсралтаар баталсан “Нээлттэй мэдээллийг цахим хэлбэрээр байршуулж нийтлэх, шинэчлэх, хяналт тавих нийтлэг журам”-ын дагуу нийтэлж байгаа эсэх?
- 2.11. Тухайн жил цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо, хувиар?
- 2.12. Иргэнд нэн тэргүүнд шаардлагатай үйлчилгээг цахимжуулсан эсэх? Газар, Барилга, Байгаль орчин, Бизнес эрхлэх зэрэгтэй холбоотой зөвшөөрлийн үйл ажиллагааг цахимжуулсан эсэх; аягийн бүртгэл, Газар өмчлөх, зэмших, ашиглах эрхийн бүртгэл, Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл зэрэгтэй холбоотой үйл ажиллагааг цахимжуулсан эсэх; Усны төлбөр, цахилгааны төлбөр гэх мэт)
- 2.13. Орон нутгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын явцыг мэдээлж, асуудал шийдвэрлэхэд иргэдээс санал авах нөхцлийг цахим хэлбэрээр бүрдүүлсэн эсэх?
- 2.14. Иргэдийн санал, гомдол, зөрчлийг хүлээн авах, эргэн хариу өгөх процессыг цахим хэлбэрт шилжүүлсэн эсэх?
- 2.15. Кадастрын мэдээллийн санд бүртгэгдсэн мэдээлэл холбооны сүлжээний болон түүний зурвас газарт давхардуулан газар эзэмшүүлэх шийдвэр гаргахгүй байх чиглэлээр өөрийн бүрэн эрхийн хүрээнд захирамж гаргадаг эсэх?
- 2.16. Аймаг, орон нутгийн газрын албанд харилцаа холбооны зурвас газрыг бүртгэхэд үүсч буй хүндрэлийг арилгах талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлдэг эсэх?
- 2.17. Харилцаа холбооны хамгаалалтын зурвас газрыг олгоход бусад инженерийн шугам сүлжээний хамгаалалтын зурвас газартай давхардсан тохиолдолд тухайн газрыг харилцан нөлөөлөл үзүүлэхгүйгээр хамтран ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлдэг эсэх?
- 2.18. Аймгийн төвийн өндөр хурдны өргөн зурвасын сүлжээний холболт?
- 2.19. Өргөн зурвасын интернэтэд холбогдсон өрхийн нэвтрэлтийн түвшин?
- 2.20. Иргэд хамгийн их цуглардаг газруудаар утасгүй хандалтын цэг (WiFi) нэвтрүүлсэн эсэх?
- 2.21. Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологид суурилан байгалийн гамшгийг урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ зохион байгуулдаг эсэх?
- 2.22. Иргэдийн компьютер эсвэл бусад ухаалаг төхөөрөмжийн хэрэглээний түвшин хангалттай эсэх?
- 2.23. Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвөөр дамжуулан операторын горимоор үйлчилгээ үзүүлсэн үйлчилгээний тоо?
- 2.24. Аймаг, орон нутгийн үйл ажиллагаанд шинэ технологийг нэвтрүүлэх талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлж байгаа эсэх? (жишээ нь: Хиймэл оюун ухаан, IoT, блокчейн, Ухаалаг хот, 5G, VR/AR, робот техник, 3D хэвлэх)
- 2.25. Аймаг, орон нутгийн удирдлагууд шийдвэр гаргах үйл явцад их өгөгдлийг ашигладаг эсэх?
- 2.26. Аймаг, орон нутгаас үзүүлж байгаа үйлчилгээнд тоон гарын үсэг нэвтрэлтийн түвшин?
- 2.27. Аймаг, орон нутаг нь Цахим шилжилтийг эрчимжүүлэх чиглэлээр төсөв хуваарилсан эсэх?
- 2.28. Цахим шилжилттэй холбоотой төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээ хэрэгжүүлэхдээ суурь судалгаа хийж системийн давхардал үүсэхээс сэргийлдэг эсэх?
- 2.29. Засгийн газрын 2022 оны 232 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан Нээлттэй өгөгдлийн жагсаалт”-д багтсан өгөгдлийг заасан хугацаанд нийтэлдэг эсэх?
- 3.1. Бүх нийт (хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, амьдралын түвшин доогуур иргэд, гэртээ байгаа

- эмэгтэйчүүд, хүүхэд гэх мэт)-ийг Төрийн шийдвэр гаргалтад цахимаар тэгш, хүртээмжтэй хамруулах талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлдэг эсэх?
- 3.2. Зорилтот бүлгийн иргэдэд төрийн үйлчилгээг цахимаар, хүртээмжтэй хүргэх талаар арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн эсэх?
 - 3.3. Зорилтот бүлгийн иргэдэд зориулан тусгай цахим үйлчилгээ үзүүлдэг үү?
 - 3.4. Зорилтот бүлгийн иргэдэд тоон бичиг үсгийн үр чадвар олгох талаар арга хэмжээг зохион байгуулдаг уу?
 - 3.5. Албан ёсны цахим хуудсанд төрийн үйлчилгээтэй холбоотой сэтгэл ханамжийн судалгааг иргэд, аж ахуйн нэгжээс авдаг эсэх?
 - 3.6. Иргэдийн цахим оролцооны талаар дүгнэлт, тайлан гаргаж, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд тусган ажилладаг эсэх?
 - 3.7. Иргэдийн цахим үр чадварын түвшинг хэмждэг эсэх?
 - 3.8. Иргэдийн цахим үр чадварыг дээшлүүлэх чиглэлээр арга хэмжээ зохион байгуулдаг эсэх?
- 4.1. Аймаг, орон нутгийн байгууллагуудыг албан бичиг солилцооны дундын системд холбосон байдал?
 - 4.2. Нийт албан бичгээс цахимаар илгээж, хүлээн авсан албан бичгийн хувь?
 - 4.3. Цахим албан хэрэг хөтөлөлтийн буюу дотоод удирдлагын систем ашиглалтын байдал?
 - 4.4. Аймаг, орон нутгийн байгууллагуудын дотоод системийг ашиглан нийт албан хаагчдад мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн байдал?
 - 4.5. Цахим шилжилт хариуцсан албан хаагчтай эсэх?
 - 4.6. Мэдээллийн технологийн ажилчдыг мэргэшүүлэх чиглэлээр сургалтад хамруулсан тоо?
 - 4.7. Тоон гарын үсэг олгосон иргэдийн тоо?
 - 4.8. Байгууллагын дотоод үйл ажиллагаанд тоон гарын үсгийг нэвтрүүлсэн эсэх (албан бичиг боловсруулалт, шилжүүлэх, өргөдөл гомдлын хариу г.м)
- 5.1. Үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлжэн төрийн үйлчилгээний нэгдсэн И-Монголиа системд холбосон байдал?
 - 5.2. Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн И-Монголиа системээр үзүүлсэн үйлчилгээний хувь?
 - 5.3. Төрийн цахим үйлчилгээтэй холбоотой сэтгэл ханамжийн судалгааг үндэслэн хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тоо?
 - 5.4. Тухайн жил цахим хэлбэрээр төрийн үйлчилгээг авсан иргэдийн тоо?
 - 5.5. Иргэдийн цахим үйлчилгээний хамрагдалтыг хэмждэг эсэх?
- 6.1. Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн төсөл, хөтөлбөрт хөрөнгө оруулалт төсөвлөдөг эсэх?
 - 6.2. Аж ахуй нэгж, бизнес эрхлэгчдийг нэгтгэсэн системтэй эсэх?
 - 6.3. Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн салбарын судалгаа шинжилгээний төвтэй эсэх?
 - 6.4. Гарааны бизнес эрхлэгчдийг мэдээллийн технологийн тусламжтайгаар дэмжих бодлоготой эсэх?
 - 6.5. Аж ахуй нэгж, бизнес эрхлэгчдэд чиглэсэн үйлчилгээг цахимжуулсан эсэх?

21 АЙМГИЙН ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДАД НИЙТЛЭГ АШИГЛАГДАЖ БАЙГАА СИСТЕМҮҮД

№	Байгууллага	Ашиглаж байгаа системүүд	Системийн тайлбар
1	АЗДТГ	Able, erp.e-mongolia.mn	Цахим албан хэрэг хөтлөлтийн систем
2		new.unelgee.gov.mn	Засгийн газрын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний систем
3		e-report.mof.gov.mn/EReport	Төрийн байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн цахим нэгтгэлийн систем
4		odamis.mof.gov.mn/login	Засгийн газрын гадаад зээл, тусламжийн удирдлагын мэдээллийн систем
5		shilendans.gov.mn	Шилэн данс
6		Finance.gov.mn	Төрийн сангийн удирдлагын цахим систем
7		pimis.publicinvestment.gov.mn	Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлагын систем
8		ereporting.eitimongolia.mn	ОУИТБС-ын Цахим тайлагналын систем
9		sudalгаа.gov.mn	Үндэсний судалгааны нэгдсэн платформ
10		Etax.mta.mn	Цахим санхүүгийн тайлангийн систем
11		Nd8.ndaatgal.mn	Нийгмийн даатгалын тайлангийн систем
12		Payroll.gov.mn	Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн систем
13		E-report.mof.gov.mn	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн систем
14		Ebalance.mof.gov.mn	Цахим санхүүгийн тайлангийн систем
15		e-document.gov.mn	Архивын систем
16	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар	Able, erp.e-mongolia.mn	Цахим албан хэрэг хөтлөлтийн систем
17	Биеийн тамир, спортын газар	hrm.csc.gov.mn/hrsuite	Төрийн албаны цахим систем
18		sport.dynamic.mn	Санхүү бүртгэлийн систем
19		cpanel.sport.gov.mn	Тамирчдын мэдүүлэг илгээх систем
20	Боловсрол, шинжлэх ухааны газар	esis.edu.mn	Ерөнхий боловсролын сургууль, сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагын багш, сурагч ажилчдын дата мэдээ.
21		hrm.csc.gov.mn	Хүний нөөцийн систем
22		auth.itc.gov.mn	Цалингийн систем
23		bi.esis.edu.mn	Байгууллагын болон багшийн үнэлгээний дата боловсруулах
24		stat.eec.mn	Байгууллагын болон багшийн үнэлгээний үр дүн харах
25	library.gerege.mn	Сурах бичгийн цахим бүртгэлийн систем	
26	plan.igovernment.mn	Төрийн мэдээллийн сүлжээ	
27	Гаалийн алба	CAIS	Гаалийн үндсэн үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулсан цогц систем

28		Able, erp.e-mongolia.mn	Цахим албан хэрэг хөтлөлтийн систем
29	Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газар	urban.gov.mn	Хот байгуулалтын кадастрын цахим систем
30		mcis.gov.mn	Барилгын нэгдсэн мэдээллийн систем
31		MLE.mn	Газрын биржийн цахим систем
32		egazar.gov.mn	Газрын нэгдсэн систем
33		Able, erp.e-mongolia.mn	Цахим албан хэрэг хөтлөлтийн систем
34	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	nas.fcy.gov.mn	Нийгмийн ажил үйлчилгээний нэгдсэн сан
35		Etuslamj.mn	Гэр бүлийн хүчирхийллийн талаарх мэдээлэл, хууль эрх зүйн болон сэтгэлзүйн зөвлөгөө өгөх боломж бүхий систем
36	Мал эмнэлгийн газар	office.mahis.gov.mn	Динамик оффис- Цахим албан хэрэг хөтлөлтийн систем
37		vetlab.shinjilgee.mn	Улсын мал эмнэлэг ариун цэврийн төв лаборатори
38		certificate.mahis.gov.mn	Мал эмнэлгийн нэгдсэн систем
39	Нийгмийн даатгалын хэлтэс	app.ndaatgal.mn:811/sd/#/account/login	Сайн дурын даатгалын програм
40		app.ndaatgal.mn/onlineshim	Шимтгэлийн программ
41		emd.gov.mn/rd/search	Эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл төлөлт харах
42		Green erp программ	Цахим албан хэрэг хөтлөлтийн систем
43		health.gov.mn	Эрүүл мэндийн даатгалын цахим систем
44		daatguulagch.ndaatgal.mn/#/account/login	Даатгуулагчид зориулсан систем
45		app.ndaatgal.mn/naccount/default.aspx	Нэрийн данс шалгах систем
46			Тэтгэвэр олголтын хяналтын программ
47			Сайн дурын даатгалын програм
48			Ажилласан жил, тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг нөхөн тооцох програм
49	app.ndaatgal.mn/onlineshim	Шимтгэлийн цахим систем	
50		Нөхөн тооцох, нөхөн олгоорт хамрагдсан хүмүүсийн мэдээлийн програм	
51		Эрүүл мэндийн даатгалын орлогын программ, Эрүүл мэндийн даатгалын зардлын программ	
52		Тэтгэмжийн тооцооны программ	
53		Тэтгэврийн тооцооны программ	
54	Онцгой байдлын газар (хэлтэс)	eDoc	Цахим албан хэрэг хөтлөлтийн систем
55			Орон зайн мэдээллийн систем
56			Цахим бүртгэл мэдээллийн систем
57	Орон нутгийн өмчийн газар	Umch.gov.mn	
58	Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба	Aclous	Нягтлан бодох бүртгэлийн систем

59		www.ich.mongoluv.mn	Соёлын биет бус өв, түүнийг өвлөн уламжлагчийн улсын нэгдсэн бүртгэл
60	Соёл, урлагийн газар	www.rich.mongoluv.mn	Түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалын улсын нэгдсэн бүртгэл
61		khs.moc.gov.mn	Соёлын салбарын нэгдсэн портал
62		plan.igovernment.mn	Төрийн мэдээллийн сүлжээ
63		estandard.gov.mn	Стандартын цахим сан
64	Статистикийн хэлтэс	sudalгаа.1212.mn	Статистикийн судалгаа, мэдээ тайлангийн систем
65		srv.nso.mn	Хэрэглэгчийн бүртгэлийн систем
66		tais.mta.mn	Татварын удирдлагын нэгдсэн систем
67	Татварын хэлтэс	ebarimt.mn	Цахим төлбөрийн баримтын систем
68		itax.mta.mn	Татвар төлөгчийн цахим систем
69		etax.mta.mn	Цахим санхүүгийн тайлангийн систем
70	Улсын бүртгэлийн хэлтэс	edoc.mojha.gov.mn	Цахим албан хэрэг хөтөлтийн систем
71	Ус, цаг уур, орчны шинжилгээний төв	119.40.97.87/currentweather/HMDTS/login.asp	Ус, цаг уур, орчны ажиглалтын мэдээ дамжуулах, хяналт тавих систем
72		ehalamj.mn	Халамжийн нэгдсэн систем
73		ejob.gov.mn	Ажлын байрны систем
74	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар	ework.hudulmur-halamj.gov.mn	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний салбарын дотоод үйл ажиллагааны удирдлагын систем
75		pmt2022.hudulmur-halamj.gov.mn	Өрхийн амьжиргааны түвшин тодорхойлох судалгааы систем
76		heb2017.hudulmur-halamj.gov.mn	ӨМНС ХЭБ үйлчилгээний цахим систем
77		www.livestock.mofa.gov.mn	Мал аж ахуйн нэгдсэн систем
78	Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	plant.mofa.gov.mn	Тариалан үйлдвэрлэлийн нэгдсэн систем
79		foodsupply.mofa.gov.mn/index	Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох систем
80		ehuulga.mof.gov.mn	И-хуулга
81	Цагдаагийн газар (хэлтэс)	fas.audit.mn	Аудитын систем
82		auth-mojha.opengov.mn	Төсвийн нэгдсэн систем
83		lavlagaa.e-mongolia.mn	Лавлагааны систем
84		1.cd.gps.mn	Зорчих эрхийг хязгаарлах ял хяналтын систем
85	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар (хэлтэс)	www.edoc.mojha.gov.mn	Дотоод удирдлагын систем
86			Хоригдогсдын цахим систем
87		Lavlagaa.e-mongolia.mn	Төрийн байгууллагын лавлагааны программ
88			Шийдвэр гүйцэтгэлийн бүртгэл хяналтын систем

89		health.gov.mn	Эрүүл мэндийн даатгалын цахим систем
90		hinfo3	Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн систем
91		ehemut.mn	Эх хүүхдийн тандалтын систем
92		EWAR	Халдварт өвчний тандалтын програм
93		FLU	Томуугийн тандалтын систем
94	Эрүүл мэндийн газар	state	Эрүүл мэндийн статистик мэдээний програм
95		vis.health.gov.mn	Вакцинжуулалтын систем
96		Hinfo stata	Статистик, тайлангийн программ
97		Hiep.mn	Эрт илрүүлгийн программ
98		Screening.gov.mn	Хавдрын эрт илрүүлэг
99		Smr.telemedicine.mn	Зүрх судас, чихрийн шижингийн үзлэг
100		FIS.flu.mn	Томуугийн харуулан тандалтын систем
101		Vis.health.gov.mn	Вакцины программ
102		health.gov.mn	Эрүүл мэндийн даатгалын цахим систем
103	Нэгдсэн эмнэлэг	payroll.gov.mn	Цахим татварын систем
104		fis.flu.mn	Томуугийн харуулан тандалтын систем
105		hinfo.mn	Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн систем
106		burtgel.mohs.mn	ЭМЯ мэдээллийн цахим систем
107		selection1818.mn	даатгалын гэрээлэлтийн цахим систем
108		heps.hdc.gov.mn	эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн бүртгэлийн цахим систем
109		esis.edu.mn	Ерөнхий боловсролын сургууль, сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагын багш, сурагч ажилчдын дата мэдээ
110	СӨБ	bi.esis.edu.mn	Байгууллагын болон багшийн үнэлгээний дата боловсруулах
111		stat.eec.mn	Байгууллагын болон багшийн үнэлгээний үр дүн харах
112		library.gerege.mn	Номын сангийн цахим систем
113		esis.edu.mn	Нэгдсэн систем
114	ЕБС	hrm.csc.gov.mn	Төрийн албаны "ХНУМТ" цахим систем
115		auth.itc.gov.mn	Татварын нэгдсэн систем
116		stat.eec.mn	Тайлангийн систем
117	Их Дээд сургууль	ulms.msue.edu.mn	Сургалтын удирдлага, мэдээллийн систем

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. ITU. (2017). The ICT Development Index (IDI): conceptual framework and methodology.
2. Government of South Australia. Digital transformation toolkit.
3. UN. E-Government Survey 2022.
4. World Bank Group. Digital Adoption Index.
5. Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”.
6. Статистикийн мэдээллийн нэгдсэн сан.
7. Судалгааны “Digital.sudalгаа.gov.mn” систем.
8. Харилцаа холбооны зохицуулах хорооноос гаргасан эмхэтгэл.

